

„Amikor hatvankilenc nappal a bányaomlás után egyenként felszínre hozták őket, a chilei zászló felett az ő pólóján is tisztán ki-
vehető volt a felirat: »¡Gracias Señor!« –
Köszönöm, Uram!”

Mennyi hitetek van? ► 4. oldal

„Bizonyára ma is akad olyan lel-
kész, aki szombaton nem *az is-
tentiszteletre*, hanem csupán a
prédikációra készül.”

Képmutató istentisztelet???
► 5. oldal

„Van, aki úgy gondolja, fölösleges gyülekezetbe járni,
hiszen otthon, egyedül is lehet hinni, imádkozni, Bib-
liát olvasni. Igen, lehet és kell is, de ha nem vagyunk
része egy keresztény közösségnek, akkor könnyen úgy
járhatunk, mint én az énekléssel.”

Érdemes-e gyülekezetbe járni? ► 11. oldal

Folytatásos ima ► 5. oldal

„Sárkány, aki bárány” ► 6. oldal

Az országos iroda melléklete ► 7–9. oldal

Párbeszéd az öregséggel ► 11. oldal

Kit ad Isten? ► 13. oldal

Interjú a házasság hete idei párjával ► 13. oldal

Megtartották idei első találkozójukat a katolikus, a református és az evangélikus egyház püspökei

► Az evangélikus egyház országos irodájában találkoztak február 4-én a katolikus püspöki konferencia állandó bizottságának tagjai, valamint a református és az evangélikus egyház püspökei. Az immár hagyományos megbeszélés célja az egyházakat és a társadalmat érintő időszere-rű kérdések megbeszélése, továbbá a folyamatban lévő és tervezett együttműködések részleteiről való eszmecsere volt. A tanácskozáson katolikus részről – Erdő Péter bíboros külföldi elkötelezettsége miatt nem tudott részt venni a találkozón – Ternyák Csaba érsek, Bábel Balázs érsek, Veres András püspök, valamint Mohos Gábor, a püspöki kon-ferencia titkára, református részről Bölcskei Gusztáv, Csomós József, Steinbach József és Szabó István püspök, evangélikus részről Gáncs Pé-ter, Fabiny Tamás és Ittész János püspök vett részt.

A három nagy keresztény felekezet püspökei hálaadással emlékeztek meg a nemrégiben befejeződött öku-
menikus imahét közösségi tapaszta-
latairól, megerősítve elkötelezettsé-
güket az egymáshoz való közeledés
imádságos formáinak további gyakor-
lásában.

Az egyházi vezetők áttekintették és értékelték a kormány megalakulá-
sa óta eltelt időszaknak az állam és az
egyház viszonyát érintő változásait.
Ezzel összefüggésben pozitívan érté-
kelték, hogy a kormány határozott és
érdemi eredményeket adó lépéseket
tett az elmúlt esztendőben az egyhá-

zakat érintő diszkriminatív és bizony-
talanságot okozó jogszabályi változá-
sok és finanszírozási elvonások meg-
szüntetésére, többek között a 2011.
évi költségvetés elkészítésekor. Egyet-
értettek abban, hogy továbbra is ké-
szek a társadalom érdekében minden
érdemi együttműködésre. Az egyhá-
zi vezetők megerősítették, hogy fon-
tosnak tartják az egyházakat és az
általuk végzett szolgálatokat érintő,
készülő törvények és jogszabályok
előzetes egyeztetését. A megbeszélés
során összegyűjtötték azokat a na-
gyobb témákat, amelyekben párbe-
szédet kívánnak folytatni a kormány-

zattal egy rendszeres egyeztető fórum
keretében.

A megbeszélésen az egyházak ve-
zetői megosztották egymással meg-
látásaikat a hit- és erkölcsstan-okta-
tásról. A kérdés megoldásával kap-
csolatosan elhangzott különböző ál-
láspontok mellett egyetértettek ab-
ban, hogy a kormányzati elgondolá-
sok véglegesítésekor lényeges – a le-
hetőségekhez képest – az egyházi ta-
paszthalatok figyelembevétele és a
hittanoktatás eddig kialakult jó gyar-
korlatainak megőrzése. Az egyhá-
zak vezetői úgy határoztak, hogy a
hittanoktatás kérdésének végiggon-
dolására szakértői szinten egyeztetést
folytatnak.

Kitértek az egyházi médiával kap-
csolatos kérdésekre, így többek kö-
zött arra is, hogy a közszolgálati te-
levíziók vallási műsorainak tekinte-
tében konzultációt javasolnak a vilá-
gi média érintett vezetőivel.

A megbeszélésen beszámoló hang-
zott el a 2017-es esztendőnek a refor-
máció évévé nyilvánításáról, vala-
mint a reformáció 500. évfordulójá-
nak megünneplésére tett előkészüle-
tekről.

► EvÉlet-infó

„Otthon születés” – Isten családjában

■ GYŐRI GÁBOR

Az otthon szülés körüli vita nem
csendesül. Napilapok hasábjain, inter-
netes portálokon orvosok, szülész-
nők, bábák, dúlák, jogvédők és per-
sze maguk az édesanyák is elmond-
ják érveiket mellette vagy ellene. A
túlnyomó többség az otthon szülés
mellett voksol, és szimpátiáját fejezi
ki a múlt év karácsonyán házi őrizet-
be vett G. Á. szülészsnő iránt. A szü-
lés nem kóreset, tehát nem a kórház-
ban a helye. Az anyának és az újszű-
löttnek is jobb az otthon intim légkö-
rében átélni ezt a csodálatos eseményt
– vallják a pártolók. A szülés veszé-
lyes, kiszámíthatatlan folyamat, bár-
mikor szükség lehet az orvosi beavat-
kozásra, ezért a kórházban a helye –
mondja a szakma néhány képviselő-
je. Utóbbiak hivatkoznak a közel-
múltban történt, végzetes kimenete-
lű otthon születekre, míg előbbiek azt
mondják, a kórházi születeknél is elő-
fordulnak műhibák.

A téma nemcsak a közéletben,
hanem az egyházban is állásfoglalás-
ra késztet. Az otthon szülés fogal-
mának van egy gyakorlati-hitéleti
vetülete, mert az egyházban is lehet
„otthon szülésről” beszélni. Termé-
szetesen ebben az esetben a lelki szü-
letésről van szó, amelyről Jézus be-
szél: „...ha valaki nem születik újon-
nan (= felülről, Istentől), nem láthat-
ja meg az Isten országát.” (Jn 3,3)

A lelki élet – amint a biológiai lét
is – fogantatással kezdődik, és szü-
letéssel válik nyilvánvalóvá. Ezek
alapján tesszük fel a kérdést: lehetsé-
ges-e az otthon születés Isten család-
jában, az egyházban? Scholz László
éneke szerint a születés helye a gyü-
lekezet: „Újjászült gyermekek bölcsői
ringnak, / Az anyaszentegyház így
gyarapul” (EÉ 245,3)

Egyházunk sok fajsúlyos kérdése –
szolidaritási törvény, új liturgia, öku-
menikus kapcsolatok, teremtsé-
delem stb. – mellett foglalkozunk-e
kellő mértékben azzal, hogy hol rin-
ganak az újjászületettek „bölcsői”?
Foglalkoztatja-e a lelkészeket, fel-
ügyelőket és a presbitériumokat,
hogy történnek-e újjászületések az
egyházban, és milyen körülmények
között?

A közelgő népszámlálás valószínű-
leg megerősíti majd azt a szomorú
sejtésünket, hogy az utóbbi tíz évben
jócskán fogyott az evangélikusok
száma. Ennek oka elsősorban az,
hogy nem történnek kellő számban
lelki születések. A keresztségi, a kon-
firmáció, az egyházi oktatás, az eskü-
vő vállalása – az esetek többségében
– nem párosul lelki (újjá)születéssel.
Az anyaszentegyház így fogyatkozik!
Van-e hol megszületniük a lelki
gyermeknek? Ha Jézustól kapott
küldetésünket komolyan véve és tel-

jesítve megfáradt, sérült, törött éle-
tű emberek gyógyításán fáradozunk,
akkor lennie kellene közösségeinkben
„szülészobának” is.

Ha a gyülekezetekre úgy tekin-
tünk, mint Isten háza népére – „Nem
vagytok idegenek, hanem háza népe
Istennek” (Ef 2,19) –, akkor töreked-
nünk kell arra, hogy ez a ház rendel-
kezzen minden olyan funkcióval,
amelytől nemcsak a családtagok, de
a betérő idegenek is otthon érezhe-
tik magukat. És ahol a lelki vajdák-
soknak is helyük van!

Először is lennie kell – akár átvitt
értelemben is – *előszobának*, ahol
kedvesen fogadják az érkezőt. Nem
hiányozhat a *gyerekszoba* sem, ahol a
kis „csúszó-mászók” jól érzik magu-
kat. Ideális, ha *konyha* is van, mert az
agapé, az istentisztelet – benne a jól
emészthető igehirdetés! – utáni de-
rűs beszélgetés egy csésze kávé, egy
tál pogácsa mellett még közelebb
hozza a „családtagokat” egymáshoz.

De ebben a közös *lelki* házban jó,
ha van *tanulósoba* is, hogy átadhas-
suk azt, ami tanítással átadható, és kell
egy *műhely*, ahol szabadon és védett
körülmények között kísérletezhet-
nek, akik szeretnek a dolgok mélyé-
re látni. Ha nincs *fürdőszoba*, akkor
sokan kerülhetnek kellemetlen hely-
zetbe, mert a meg nem vallott, meg
nem bocsátott bűnök előbb-utóbb
büzleni kezdenek. A *betegszoba* is
fontos, mert a fertőző vagy lábadozó
betegeket nem lehet könnyelműen a
többi közé engedni. Nem karanténról
van szó, hanem arról a diszkreáció-
ról, amellyel elejét vehetjük az ártó plety-
kák, intrikák terjedésének. A keresz-
tények kezdettől fogva vendégváró és
vendégszerető emberek voltak, így ma
sem hiányozhat a *vendégszoba*, ahol
a kívülről érkezők, a más vallásúak, a
keresők megszállhatnak.

Az ilyen gyülekezeti házban helye
van a *szülészobának* is. Az intim, ott-
honos környezetnek, a lelki dúláknak
és bábáknak és persze a szülészorvos-
nak (lelkész?), aki nem az abortuszok
végzésére, hanem a születések szak-
szerű levezetésére esküdött fel. Azért,
hogy a lelki újszülöttek akár otthon
szüléssel is biztonsággal megszület-
hessenek.

Hogy az itt vázolt ideális gyüleke-
zeti modell minden realitást nélkülö-
ző álmódózás csupán – meglehet. De
az, hogy a meglévő, a realitásokkal jó-
zanon számoló modell egyre inkább
nem működik – naponkénti keserű
tapasztalat. Államilag nem támoga-
tott, mégis jól működő amerikai gyü-
lekezetekben ezek a szolgálati terek
és szolgálattelvők adva vannak. Tehát
nem (csak) pénzkérdés, hogy ez ná-
lunk is megvalósulhasson.

A szerző evangélikus lelkész, a Pesti
Egyházmegye esperese

FOTO: LUKÁCS GÁBOR

Oratio œcumenica

Urunk, Megváltónk! A te dicsőséged fényében látjuk életünket – annak minden mélységét, de megmérhetetlen értékét is. Köszönjük neked, hogy dicsőséged fénye értünk ragyog.

Kérünk téged, Urunk, mindenkiért, aki csak a saját vagy a körülötte lévők szemének tükrében látja saját magát, életét. Azokkal, akik összeroskadnak saját maguk képmásától, látsd meg világosságodat, hogy egész valójuk benned nyerjen értelmet. Azokkal, akik elbizakodnak maguktól, látsd meg, hogy nélkülöd semmit sem ér saját világosságuk.

Könyörgünk hozzád, Urunk, mindenért, ami sötétségben tart bennünket ebben a világban, szűkebb és tágabb környezetünkben, családunkban, munkahelyünkön, egyházunkban, gyülekezetünkben. Segíts mindnyájunkat abban, hogy ne kövessünk el olyan dolgokat, amelyeket nem mernénk a világosságban is megcselekedni, és ha megtettük, keressük a békesség, a veled és az egymással való kiengesztelődés útját.

Könyörgünk hozzád azokért, akik életére a reménytelenség sötétsége borult. Azokért, akik eladósodtak, azokért, akik megélhetésüket veszítették el, azokért, akik kilátástalanul látják életüket. Mutasd meg nekik dicsőséged fényét, hogy erőt merítsenek belőled.

Könyörgünk hozzád azokért, akik benned reménykedve viselik keresztjüket. Tartsd meg bennük a reménységet, és add, hogy életük példája a te megtartó erődről tegyen bizonyosságot.

Könyörgünk hozzád, Urunk, egyházadért szerzte a világon. Taníts minket aláazatra, hogy minden tettünkkel, szavunkkal csak a benned megtalált Életről, a te megtartó erődről akarjunk szólni. Segíts kigyomlálni belőlünk mindazt, ami miattunk elvlaszt másokat tőled.

Urunk, Megváltónk! Segíts mindannyiunkat, hogy egész életünkben tudhassuk: a te dicsőséged teljességre jut a teremtett világban, és dicsőséged teljességében örök otthont készítettél nekünk haláloed és feltámadásod által. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„A Krisztus atya nem akar ki. Hanem olyan Atya, aki – Isten. Az Atya tekintete pedig a Fiún nyugszik. Mindent alája vetett. Vagy elveszünk menthetetlenül valamennyien, vagy ha meg akarunk maradni, a Krisztus testét kell ennünk s vérét innunk. Kizárólag a Fiút pecsételte el, s akaratát, kegyelmét mind csak reá ruházta. S mert Istenről csak Krisztus nyert hitelesítő pecsétet, a Szentlélek is egyedül az övé, hogy mindenek szemei csakis őrá nézzenek. Reá mutat az egész Szentírás, mint aki nek egyedül van pecsétes bizonyág-levele. Ő az Isten remeke, akit azért ajándékozott, hogy egyedül ő segítsen rajtunk. Ahogy maga Isten is leszólt az égből: »Ez az én szerelmes Fiam, aki-ben én gyönyörködöm: őt hallgassátok.« Az Atya Isten Krisztust pecsételte el Megváltóvá. Egyedül őt kell tehát hallgatnunk és befogadnunk!”

➤ Luther Márton:
Jer, örvendjünk, keresztények!
(Szabó József fordítása)

VÍZKERESZT UTÁN UTOLSÓ VASÁRNAP – APCSEL 26,1.9–20

Megtérés után – gyónási kényszer

A VASÁRNAP IGÉJE

amiket láttál, és arról, amit ezután fogok neked magamról kijelenteni. Megoltalmazlak e néptől és a pogányoktól, akikhez küldelek. Azért küldelek el, hogy nyisd meg a szemüket, hogy a sötétségből a világosságra és a sátán hatalmából az Istenhez térjenek; hogy az énbenem való hit által megkapják bűneik bocsánatát, és örökséget nyerjenek azok között, akik megszenteltettek”

Sokan megpróbálták már pusztán lélektani jelenségment magyarázni, hogy Pál egyszer csak ugyanazzal a fanatikus hitbuzgalommal kezdte Jézusról hirdetni, hogy ő a Krisztus, mint amilyen buzgalommal korábban üldözte azokat, akik ezt hirdették és hitték. Pál azonban tudja, hogy a damaszkuszi úti látomás nem az ő belső világában fogant, és nem valamiféle kivétődés volt, hanem objektív valóság. Ezért is mondja el, hogy a napfénynél is ragyogóbb világosságot útítársai is látták, és vele együtt ők is mind a földre zuhantak. Bár az őt héber nyelven megszólító hangot egyedül ő hallotta. Mégis biztos volt benne, hogy nem egy belső vízió alapján korrigálja addigi meggyőződését, hanem a feltámadt Krisztus az, aki merőben új irányt szab gondolkodásának, és vele egész életének. Ezért folytatja így védekezését: „Agrippa király, nem voltam engedetlen a mennyei látomás iránt, hanem először Damaszkusban és Jeruzsálemben, majd Júdea lakóinak

A vízkereszti ünnepkört lezáró vasárnap evangéliuma (Mt 17,1–9) a megdicsőült Krisztust állítja elének. Az igehirdetésre kijelölt igében Pál apostol arra a napra emlékezik vissza, amikor a keresztények elleni bosszúvágytól hajtva Damaszkus felé vágtatott, de váratlanul megjelent előtte a feltámadt Krisztus, hogy esküdt ellenségéből apostolává tegye. Azt a napot idézi fel újra, amikor megértette, hogy mindaz, amit korábban Istenért rajongva, Isten ügyének szolgálatában tett, nem nagyvá teszi őt Isten előtt, hanem a legkisebbé. Ezért is nevezte magát ettől fogva Paulusnak, ami magyarul keveset, kicsit jelent.

Pál nem úgy emlékszik vissza arra a napra, mint aki boldog, mert megadatott neki, hogy néhány percig Jézus mennyei dicsőségének fényében sülkerezzen. Nem azt érezte, mint amit a három kiválasztott tanítvány a megdicsőülés hegyén, akik így kiáltottak fel: „Jó nekünk itt lennünk!” Amikor Pál visszaemlékszik arra a napra, hosszú évek múltán is mélységes széken tölti el, és egyfajta gyónási kényszer lesz rajta úrrá: „Én egykor elhatároztam magamban, hogy mindent meg kell tennem a názáreti Jézus neve ellen. Meg is tettem ezt Jeruzsálemben, és a főpapoktól kapott felhatalmazás alapján a szentek közül sokat börtönbe vettem. Amikor pedig megölték őket, én is ellenük szavaztam. A zsinagógákban mindenfelé gyakran büntetéssel kényszerítettem őket káromlásra, sőt ellenük való féktelen őrvongásban egészen az idegen városokig üldöztem őket.”

Az Agrippa király üldözt most már Krisztus ügyéért bilincset viselő Pál nem gondolja, hogy ez „oly rég volt,

hogy tán igaz sem volt”. Nem gondolja, hogy a teljes odaadással végzett apostoli szolgálatának „érdeme” mindezt valaha is feledtetheti. Tudja, hogy megtérése óta bármennyit fáradozott és fog még fáradozni az evangéliumért, az ő neve élete végéig Paulus marad, mert amit tett és amit még tehet, kevés. Még ha ő fáradozik is a legtöbbet az apostolok között, köztük ő örökre a legkisebb lesz. Mert a múlt nem törölhető el. A történelemben sem, de az ember életében sem. Pál tudja, hogy a megtérés nem törölte el a múltját. Ezért amíg él, van mit gyónnia.

Akkor is, ha tudja, hogy a megtérése ajándék, amelyhez az ő elhatározásának semmi köze nem volt, és éppen így megtérése annak a bizonyossága, hogy Isten a múltját megbocsátotta. Megbocsátotta Paulusnak mindazt, amit korábban Saulként tett. Ha nem bocsátotta volna meg, akkor engedte volna, hogy továbbvágasson Damaszkuszig, és ott megtegye, amit tervezett: felkutassa, összefogdossa a keresztényeket, és rabszíjon hajtja őket Jeruzsálembe, a nagytanács elé, halálos ítéletre. Pál évek, évtizedek múltán is tudja: neki semmi része sincs abban, hogy nem így történt. Ha rajta múlik, így történik minden, és ő sosem lesz a megfeszített és feltámadt Krisztus tanúja, sem nepe, sem a pogányok között.

Pál pontosan tudja: az érdem Krisztusé, övé pedig a sírig tartó szégyen. De ez a szégyen nem akadályozza abban, hogy a Krisztustól kapott küldetést teljesítse: „...kelf fel, és állj a lábadra, mert azért jelentem meg neked, hogy szolgálommá tegyelek, hogy tanúbizonyosságot tegyél arról,

Isten nékem erőm, bizodalمام

CANTATE

Nyugalom a nyugtalanságban

Nyugalomság vesz körül. Elintézetlen ügyeim, támadó betegségek, a gazdasági helyzet, a holnap bizonytalansága – ennek a nyugtalanságnak szolgáloi. A zaklatottság kiöli a szépet, a gondolatot, a csendet. Talán csak a kereszténység ismeri azt az ellentmondásos bátorságot, amikor valaki zaklatott gondolatok között is énekelni kezd. Állunk egy sír mellett, szembe-fújja a fagyos szél a havat, mi pedig éneklünk életéről, feltámadásról, jövőről. Mi ez? Ostobaság vagy bátorság?

Ez az ének is ilyen ellentmondásos. Lemond az aggodalomról, hogy átadja félelmeit Istennek. Pál szavai szép második szövekként zengnek alá:

„Mit mondjunk tehát erre? Ha Isten velünk, ki lehet ellenünk? Aki tulajdon Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta, hogyne ajándékozna nekünk vele együtt mindent? Ki vádolná Isten választottait? Isten, aki megigazít. Ki ítélne kárhözatra? A meghalt, sőt feltámadt Jézus Krisztus, aki az Isten jobbán van, és esedezik is értünk? Ki választana el minket a Krisztus szeretetétől? Nyomorúság, vagy szorongatás, vagy üldözés, vagy éhezés, vagy mezítelenség, vagy veszedelem, vagy fegyver? Mert meg vagyok győződve, hogy

és a pogányoknak hirdetem, hogy térjenek meg, forduljanak az Istenhez, és éljenek a megtéréshez méltóan.”

De mit ért Pál megtéréshez méltó élet alatt? Mivel leveleiben is gyakran saját példáját állította olvasói elé, egészen biztos, hogy nem a megtérés előtti múltjuk elfeledésére, eltitkolására vagy letagadására bízatta őket. Még kevésbé megszépítő kimagyarázására. Mint ahogy Pál sem hozta fel soha mentségül, hogy ő nem vett részt tevőlegesen az első keresztény vértanú, István megkövezésében, hanem csak a ruháját őrizte azoknak, akik ezt a gyalázatos tettet végrehajtották. És azzal sem mentegetőzött soha, hogy ő csak a megszálló római hatalommal való békességet és ezáltal hazája javát, népe jólétét kereste, amikor a királyság vádjával kivégzett názáreti Jézus követőitől meg akarta tisztítani az országot. És azt sem mondta, hogy mennyivel rosszabb lett volna, ha nem ő teszi ezt, hanem átengedi tisztsgét a nála sokkal vérszomjabbaknak. Pál megtérése után minden esetben olyan őszintén beszélt a múltjáról, mint aki nyilvános gyónást tesz.

És ugyanezt várta azoktól is, akiket a megtéréshez méltó életre hívott. Mert tudta, hogy ez a gyónásra való készség annak a Krisztusnak az elvárása, akitől a megtérés kegyelmét ajándékba kapta. És tudta, hogy Krisztus ezt várja a mindenkori megtérő bűnöstől. Mert régi életünk szégyenének emlékezetben tartása és megvallása bennünket aláazatra tanít, neki pedig dicsőségére van, mert kegyelmének nagyságát magasztalja.

■ VÉGHELYI ANTAL

➤ **A vízkereszti idő lezárásaként ismét Jézus isteni dicsőségéről szóló igeszakaszokat jelöl ki a perikóparend. Az evangéliumban (Jézus a megdicsőülés hegyén, Mt 17,1–9) és az epistolában (Az apostoli prófécia bizonyossága, 2Pt 1,16–21) egybehangzóan megszólal az Atyaiszen bizonyoságtétele egyetlen Fiáról: „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm.” A kollektá imádság Krisztus világosságáért könyörög, hogy az segítsen minket is az örök dicsőségre.**

A hét éneke, az *Isten nékem erőm, bizodalمام* (EÉ 338) leginkább a kollektá gondolataihoz kapcsolható, s az egyes ember szemszögéből láttatja Krisztusnak a megváltás munkájában megszerzett dicsőségét. Így megerősíti a heti ígét: „Fölötted ott ragyog az Úr, dicsősége meglátszik rajtad.” (Ézs 60,2)

Ezt az erőteljes mondanivalójú éneket a *Dunántúli énekeskönyv* 1955-ös bővítésekor ismerhette meg az egész magyarországi evangélikusság (Dt 778). Ott ez áll a szövegről: „Tranoscius énekeskönyvéből”. Vietórisz József nyíregyházi gimnáziumi tanár és igazgató teljes Cythara Sanctorum-fordítását 1935-ben adta ki a *Magyar Luther-Társaság*, ebben a gyűjteményben *Az Úristen az én reménységem* (CS 584) címmel található meg az ének. Mostani énekesköny-

„Olyan, mint egy hosszú imádság” Aki válaszol: Muntag Lőrinc, a ferencvárosi vesperások vezetője

– *Vízkereszt ünnepe óta a Gát utcai templomban, a ferencvárosi gyülekezetben polifon vesperást tartanak vasárnap esténként hat óraker. Mit kell tudni erről a liturgiáról?* – kérdeztük Muntag Lőrinc zeneszerzős szakos akadémistát.

– A protestáns egyházak a középkori zsolozsmahagyományból a reggeli – prima – és az esti – vesperás, illetve kompletórium – imaórákat vették át. A reformáció hazai terjedésével párhuzamosan sorra jelentek meg az ország különböző helyein ezeknek a liturgiáknak a magyar nyelvű kötetek. Ezek az énekeskönyvek az anyanyelvű istentisztelet első és legértékesebb forrásai. Később ez a forma háttérbe szorult az – úrvacsorás – istentisztelettel szemben. Az utóbbi tíz-húsz évben több kezdeményezés indult felélesztésére. Megjelent például a *Protestáns graduál* és a *Gyülekezeti liturgikus könyv*, ami hozzáférhetővé teszi a gyülekezetek számára ezt a repertoárt. Budapesten jelenleg Kelenföldön és a budafoki református gyülekezetben zajlik rendszeres protestáns vesperásos.

– *Mi a különbség a vesperás és a „hagyományos” istentisztelet között?*

– A vesperás „gerincét” a zsoltározás adja. Az énekeskönyv elején található zsoltárokhoz hasonló formában, de sokkal nagyobb terjedelemben éneklünk zsoltárokat. Ezeknek a szövegeknek kiemelt jelentőséget tulajdonítottak már az ókeresztény időkben is. Úgy tartották, hogy kíválnak az *Ószövetségből* azzal, hogy egyetemes keresztény mondanivalót fogalmaznak meg. A vesperás máso-

dik felének középpontjában a *Mag-nificat* áll. Az *Újszövetség* három kiemelt – és napszakhoz kötött – canticumból (a *Benedictus*, *Nunc dimittis* mellett) az egyik, Mária hálaéneke. Ezt mindig állva énekeljük, és hasonlóan a gyülekezeti énekhez, a kórssal felváltva.

FOTO: Mészáros Gábor

– *Az ökumenikus imahét záróalkalma is erre a liturgiára épült, amelyben a római katolikus gyülekezet is aktívan vett részt. Összességében mennyire „evangélikus liturgia” ez, ha lehet ilyet kérdezni?*

– Annyiban teljesen, hogy évszázadokig használatban volt, az egyház specifikumaival – például az igehirdetés beiktatásával –, saját repertoárjával, anyanyelvűséggel. Viszont azt is látni kell, hogy a zsolozsma nem tartalmaz semmi olyat, ami a történelmi egyházakat elválasztja, tehát összességében ökumenikus alkalomnak tekinthető. Ami a protestáns repertoár különleges értékét jelenti, az a tételek reformáció korabeli anyanyelvűsítése, még a középkor „melegében”. Ugyanez a munka katolikus részről

a „modern” 20. században zajlott le, fele olyan érzékenységgel.

– *Kik a résztvevők?*

– Alapvetően evangélikus egyetemistákból áll a kör, amelyben először körvonalazódott az igény egy hasonló alkalom létrehozására. Az egyházzene tanszokról, ahonnan sok segítséget kaptunk a kutatómunkában, szintén van állandó résztvevőnk, de a többség laikus. Mostanra szerencsére kialakult egy olyan bővebb csapat, amelynek tagjaiból rugalmasan meg tudjuk oldani az állandó jelenlétet. Lelkészsünk, *Koczor Tamás* a *Bence Gábor* vezette nyári kántorképző tanfolyam lelkészeként már szerzett tapasztalatot a zsolozsmázásban, és kellő vállalkozó kedv volt benne ennek a formának a hétről hétre való végzésére. Olykor a *Pesti Nyolc* gyülekezeteinek lelkészei is vállalnak szolgálatot.

– *Kiket várnak a vesperásra?*

– Először is mindenkit, aki még nem vett részt hasonló alkalmon, hogy megcsodálja ennek a formának a különleges hangulatát és szépségét. A vespera bizonyos értelemben aktívabb részvételt kíván a gyülekezet-től, másrészt meditatívabb jellegű – olyan, mint egy hosszú imádság. Aki megismeri, és megtanulja ezt sajátjaként mondani, annak igazán fel-emelő élmény, hétről hétre ünnepivé tudja tenni az ember életének perces szakaszát.

■ –R–S

Ünnep az északi kerület legfiatalabb templomában

► **„Amikor eljött a templomszentelés ünnepe, Jeruzsálemben tél volt.” (Jn 10,22) Erdőkertesen pedig örömeiben nulla fok fölé szökkent a hőmérő higanyszála február első hétvégéjén, amikor az evangélikus templom ötödik születésnapjára gyűltek össze a hívek hálaadó istentiszteletre. Zsúfolásig megtelt az Északi Egyházkerület legfiatalabb, klasszikus és modern stílusjegyeket egyaránt magán viselő temploma, melyet a Tiha-nyai–Halmos és Társai Építészeti és Mérnöki Iroda tervezett, és D. Szabik Imre püspök szentelt fel 2006-ban.**

szeretetvendégségen találkozhattak, és folytathattak tartalmas beszélgetéseket.

A templomi együttlét utolsó akkordjaként *Benczúr László* egyházkerületi felügyelő mondott igei köszöntőt, kiemelve az Istentől jövő békesség fontosságát. „Minden építke-

A SZERZŐ FELVÉTELE

zés sok gonddal és felelősséggel jár” – állapította meg, majd hozzátette: „Legyünk ezeken túl, és örüljünk annak, hogy Isten élő kövekből akarja építeni a közösséget.”

Az erdőkeresi szórványban január 1-jével új korszak indult, hiszen az eddigi gödöllői gondozásból átkerült Domonyhoz. Így több mint ezer evangélikus tartozik az új összetételű gyülekezet területéhez, amelyen a lelkipásztori feladatokat Ságghy Katalin látja el. Jelentős változás továbbá az is, hogy február második vasárnapjától az istentiszteletek dél előtt tizenegy óraker kezdődnek a Nemes utca 2. szám alatti hajlékban. ■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

A szerkesztőség türelmével szinte már visszaélve van úgy, hogy csak kedden tudom leadni a rovat esedékes cikkét. Számomra azonban a keddi napnak sajátos varázsa van, különösen is *Áprily Lajos* szép metaforájának tükrében. A költő *Kalács, keddi kalács* című versének csak az első három versszakát idézem ezen a helyen: „Már szombat este megsütötte / anyám. És reggel már adott. / Az aranya besugarazta / a harangos vasárnapot. // Vasárnap estig nem fogyott el, / fénye áthullt az ünnepen. / Még hétfőn is jutott belőle. / És kedden is. De csak nekem. // Ma sem tudom, hol rejtegette, / melyik fiókból jött elő, / de olyan áldott volt az íze, / olyan hétköznapi-szentelő.”

Elmondhatom, hogy a verset édesanyám ismertette meg velem, természetesen a kaláccsal együtt. Hadd alkalmazzam most ezt a lelki táplálékra, az élet kenyerére, amelyet vasárnaponként, prédikáció keretében kívánok alkalomról alkalomra megosztani a gyülekezetekkel. Magam is azon vagyok, hogy szombat estérem már „megsüljön a kalács”, vagyis elkészüljön az igehirdetés. Abban bízom, hogy a hívek nem távoznak éhesen a templomból, sőt adott esetben egész hétre magukkal vihetnek ilyen „hétköznapi-szentelő” falatokat.

A lapzártához közeledve e „keddi kalácsot” kívánom az olvasóval megosztani. Nem fogom most – még csak vázlatosan sem – leírni az igehirdetésemet, amelyet a kijelölt igéről (1Thessz 2,9–13) a budagyöngyei kápolnában és a Bécsi kapu téri templomban tartottam; csupán egy gondolatát fejtem ki. Azt sem bánom, ha közben önkéntelenül is bepillantást engedek készülési módszerembe: semmi okom nincs arra, hogy bármilyen sütési-főzési fogást

titkoljak. Hiszen itt nem valamiféle boszorkánykonyháról van szó...

Ezen a héten a család jelenti a keddi kalácsot. Egyházunk ugyan nem hirdette meg – a katolikusokhoz kapcsolódva – 2011-et a család éveként, ám nyilván mindenkor szívügyünknek kell tekintenünk ezt a kérdést.

Az adott igeszakaszban Pál előbb testvéreinek nevezi a thesszalóniai gyülekezet tagjait (2,9), majd egy patriarchális jellegű képet használ: „...mint gyermekeit az apa, mindenkit egyenként intettünk és buzdítottunk...” (2,11–12) A készülés – mondjuk úgy, hogy „a tészta dagasztása” – során feltűnt, hogy nem sokkal korábban Pál az édesanya tevékenységét alkalmazza önmagára: „...olyan szelíden léptünk fel közöttetek, mint ahogy az anya dajkálja gyermekeit.” (2,7) Férfiember részéről ez igazán meglepő kijelentés. Ám egy másik levélben még tovább megy az apostol, hiszen mintha egyenesen a szülő nő helyzetébe próbálná magát beleélni: „...gyermekeim, akiket újra és újra fájdalommal szülök meg, míg ki nem formálódik rajtatok a Krisztus.” (Gal 4,19)

Ezekre a szokatlan képekre is utal az amerikai teológus, *Beverly Roberts Gaventa* könyve, amely a merész *Our Mother Saint Paul* (*Anyánk, Szent Pál*) címet viseli. (Szolgálati közlemény a kalács reménybeli fogyasztóinak: ne féljenek attól, hogy egy-egy ilyen szokatlan íz tönkretesz a tésztát. Némileg hasonló metaforát Ézsaiás is használt, ő ráadásul egyenesen Istenre

Keddi kalács

vonatkoztatva: „Ahogyan az anya vigasztalja fiát, úgy vigasztallak én titeket...” – Ézs 66,13)

Pál apostol képi világában tehát egyaránt hangsúlyos az anya és az apa szerepe: az egyik gyengédsége mellett szükség van a másik határozottságára. (Milyen tragikus, hogy bizonyos országokban a gyerekek iratában nem az apa és az anya, hanem az „1. számú szülő” és a „2. számú szülő” adatai szerepelnek!) Az apostol szóhasználatában közvetett módon pedig az a remény is megfogalmazódik, hogy a hívek lelkiekben-szellemiekben növekednek, hiszen a dajkált állapotból önálló döntésre képes emberekké válnak. Pál egy más helyen a szülő-gyermek viszony kiegyensúlyozottságát ábrázolja, amikor az egyik féltől ezt kéri: „...ne ingereljétek gyermekeiteket, hanem neveljétek az Úr tanítása szerint”, a másiktól pedig ezt: „...engedelmességeketek szüleiteknek az Úrban...” (Ef 6,1–4)

A gyermek felnöve is kötődik a szüleihez. Petőfi ezt írja édesanyjáról: „S én csüggttem ajkán... szótlánul... / Mint a gyümölcs a fán” (*Füstbe ment terv*), édesapájához való ragaszkodását pedig így fejezi ki: „Alig várom, hogy lássalak újra / S megcsó-

koljam örömtől reszketve / Kezedet...” (*A vén zászlótartó*)

Az apa és az anya szerepe mellett a testvérkapcsolat is megjelenik az igeszakaszban: „...emlékeztek, testvéreink, a mi fáradozásunkra és vesződségünkre...” (2,9) Az itt szereplő görög *adelphos* kifejezés „ugyanabból a méhből való”-t jelent, ám a szó hamar jelképes értelművé is vált, és a vér szerinti kapcsolaton túl a lelki közösséget is jelentette. Ennek radikális értelmezése már Jézusnál megjelenik, hiszen amikor arról értesül, hogy édesanyja és testvérei keresik, akkor a körülötte ülőkre tekintve mondja ezt: „Íme, az én anyám és az én testvéreim. Aki az Isten akaratát cselekszi, az az én fivérem, nővérem és én anyám.” (Mk 3,34b–35) A magyar nyelvben különösen is mély értelmű a *testvér* kifejezés, ám jó, hogy nemenként külön is használunk erre szavakat. Végtelen kedvesség és az egymásrataltság szépsége árad például *Weöres Sándor* verséből: „Ha vihar jó a magasból, / Ne bocsáss el, kicsi bátyám. / Ha falomb közt telihold lép, / Kicsi néném, te vigyázz rám.” (*Ha vihar jó a magasból*)

E keddi kalácsnak talán különleges ízt adhat *Esterházy Péter* néhány sora, amelyben ő *Kosztolányi Dezső*t bátyjának tekinti: „Kosztolányi [...] nem mester. Hanem mi? Megmondom. Kosztolányi a bátyánk. Előbb elmondom, mit értek bátyon, elsőszülött vagyok, megszolgáltam ezt a fecsegést. A báty talán olyan, mint anyákn, de mégiscsak férfi, viszont nem béklyózza annyi minden, mint

apánkat szegényt. Vagy... vagy átmenet egy zseniális apa és egy zseniális nagybácsi közt, közel van hozzánk, miként az előbbi, ám nem oly édes link, miként az utóbbi. De ne kertetünk: a báty az, aki mindent tud.” (*A kitömött hattyú*)

Ugyanígy meg lehet tölteni tartalommal a *nővér* kifejezést is: mennyivel más, ha egy ápolóban valóban segítő nővért látunk, nem pedig csak „nővérték”. És akkor még nem szóltunk azokról a sajnálatosan kiveszőfélben levő formákról, amikor valakit „kedves bátyámnak/öcsémnek” vagy „édes nénémnek” szólítunk.

Az *Újszövetségben* a keresztény közösség számos esetben mint helyettes család jelenik meg. Ennek jegyében találhat otthonra a gyülekezetben az özvegy és az árva, az egyedülálló és az elvált is.

A bibliai példák nyomán az volna ideális, ha családjaink kis gyülekezetként élnének. Nem véletlenül szerepel egyik énekünkben ez a sor: „Imádkozunk, mint egy család” (ÉÉ 72,1) Ha ez bármi okból nem valósulhat meg, arra akkor is törekednünk kell, hogy gyülekezeteink mint kisebb-nagyobb családok működjenek.

A kalácsot is szeretjük közösségben, családi körben fogyasztani: vasárnap vagy akár kedden is.

Fabiny Tamás püspök Északi Egyházkerület

FOTO: LUKÁCS GÁBI

A budahegyvidéki evangélikusok temploma adott otthont múlt vasárnap a keresők istentiszteleteként is emlegetett Tamás-mise legutóbbi alkalmának. A többségében fiatalok látogatta kora esti együttlét igehirdetője ezúttal az Északi Egyházkerület püspökhelyettese, Krámer György pilisi lelkész volt.

Rágyanszki Erzsébet kiállításáról

Szép vasárnapi délutáni élmény volt a kis kiállítóterem meglátogatása február hatodikán. Egy fiatalasszony gondolatai, álmai, gyermekének várása és fogadása, hite tükröződik vissza azokban a selyemre festett olajnyomatokban, melyekkel már fiatal lány kora óta kísérletezik, s amelyek most érett képek formájában jelennek meg előttünk.

A meditatív ihletésű, vallásos meggyőződését is kifejező, sajátos technikával készült képek a nézőt is elgondolkosztatják. *Rágyanszki Erzsébet* első munkája, az *Érckígyó* erőteljes színekkel ábrázolja a kétségbeesett

emberek egyedüli menedékét, később azonban többnyire visszafogott pasztellszíneket használ az alkotó.

A japán selyemfestés a festészet királynője – állapította meg a szakmai előadó, *dr. Hanák László* író. Ennek alkalmazása Erzsébet művésze.

A békéscsabai származású evangélikus fiatalasszony munkáit az *Unio Gallery* (Budapest VII., Dob utca 73.) emeleti mini galériatermében a hónap végéig lehet megtekinteni. *(A kamaraterem és a Mini Galéria egyéb rendezvényei miatt az ingyenes látogatás előtt telefonos egyeztetés szükséges.)*

■ BENCZE IMRÉNÉ

HIRDETÉS

„A szeretet... nem keresi a maga hasznát...” (1Kor 13,5)

Meghívó

Szeretettel értesítjük, hogy az Evangélikus Külmisziói Egyesület (EKME) közgyűlését és missziói napját *Misszió és önkéntesség* címmel február 19-én, szombaton 10 és 15 óra között a Deák téri evangélikus gyülekezet nagytermében (1052 Budapest, Deák tér 4. I. emelet) rendezi.

PROGRAM

- Reggeli áhítat: *Győri Gábor* esperes
- Előadás: *D. Szébil Imre* nyugalmazott evangélikus püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke
- Kávészünet
- Közgyűlés: elnöki beszámoló (*B. Pintér Márta, Zalán Péter*), pénzügyi beszámoló, számvizsgáló-jelentés, költségvetési tervezet, zárszámadás és költségvetés elfogadása
- Ebédészünet
- Koreai misszió Magyarországon: *Kim Pál* lelkésznek és munkatársainak beszámolója
- Üti áldás: *B. Pintér Márta*

Az EKME támogató körének tagjait, a misszió iránti elkötelezetteket és minden kedves érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk!

B. Pintér Márta és Zalán Péter társelnökök

HIRDETÉS

Meghívó

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület kerületi napját február 26-án, szombaton tartjuk Pápán, az evangélikus templomban (Gyurázt Ferenc u. 1.). Az alkalom egyben emlékezés *Payr Sándor* egyház-történész születésének 150. évfordulójára.

Program:

- 10.00: Kezddőáhitat – *Ittész János* püspök
- 10.30: A Gyurázt Ferenc Evangélikus Általános Iskola tanulóinak szolgálata
- 11.00: A megjelenő Payr Sándor-émlékkötet bemutatása – *Kendeh K. Péter*, a Luther Kiadó igazgatója
- 11.15: Reformáció.500 és a digitális könyvtár. Készül az évfordulóra – *dr. Hubert Gabriella* tudományos munkatárs
- 11.45: Payr Sándor életrajza – *Polgárdi Sándor* esperes
- 12.00: Payr Sándor bibliográfiája – *dr. h. c. Keveházi László* egyház-történész
- 12.15: Emléktábla avatása a gyülekezeti terem homlokzatán – *Polgárdi Sándor* esperes és *Áldozó Tamás* alpolgármester
- 12.30: Ebéd
- 14.00: Püspökjelöltek bemutatkozása, fórum a Tarczy Lajos Általános Iskola aulájában
- 15.30: Záró áldás

Az ebédlétszám miatt nyomatékosan kérjük testvéreinket, hogy részvételi szándékukat legkésőbb február 21-ig jelezzék a győri püspöki hivatalban.

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület elnöksége

Az új alkotmány külön is kimondaná az állam és az egyházak szétválasztását

Az új alkotmány a tervek szerint külön is kimondaná az állam és az egyházak szétválasztását, így továbbra is garantált lesz az egyházak és a vallási közösségek önállósága – tudta meg kormányzati forrásból a Magyar Távirati Iroda (MTI).

Korábban többen is kifogásolták, hogy az alkotmány-előklészítő parlamenti bizottság által kidolgozott alkotmánykoncepció kifejezetten nem tartalmazta az állam és az egyház szétválasztásának elvét.

Rétvári Bence, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára az MTI kérdésére azt mondta: természetesen nem lesz változás, s az új alkotmány – a mostanihoz hasonlóan – külön is kimondja majd az állam és az egyházak szétválasztását, mely mindkét fél érdeke. Ez az elválasztás azonban nem jelenti azt, hogy ne működhetnének együtt meghatározott kérdésekben a közös érdekében

– emelte ki a kereszténydemokrata politikus.

Az új alaptörvény rögzítené, hogy mindenkinek joga van a gondolat-, a lelkiismereti és a vallásszabadsághoz, azaz hogy vallását és meggyőződését szabadon megválassza és megváltoztassa, és azt akár egyénileg, akár másokkal együtt nyilvánosan vagy a magánéletben, vallásos cselekményeken, szertartásokon vagy egyéb módon kinyilváníthassa, gyakorolhassa vagy tanítsa, illetve ezt mellőzhesse.

Ennek alapján továbbra is garantált lesz az egyházak és a vallási közösségek önállósága. Az új alkotmány alapján a vallási közösségek és az egyházak működését, az egyházak állami elismerését és nyilvántartását sarkalatos törvény fogja szabályozni.

Rétvári Bence kiemelte: az új alkotmány meg szeretné teremteni annak alapját, hogy a lelkiismereti és vallásszabadságról szóló, várhatóan ta-

vasszal elfogadandó sarkalatos törvény különbséget tegyen egyházak és vallási egyházi felekezetek között. A különbségtétel során szempont lehet az egyház történelmi beágyazottsága, társadalmi támogatottsága, híveinek száma, illetve a közfeladatok ellátásában vállalt szerepe. Azért szükséges ennek a törvénynek az átdolgozása az alkotmány elfogadása után, mert az elmúlt húsz évben nagyon sokan visszaéltek az egyházi jogállással – mutatott rá *Rétvári Bence*.

Az Országgyűlés március elején fogadhatja el az új alkotmány szabályozási elveiről szóló határozati javaslatot, amely alapján a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium elkészíti az új alaptörvény normaszövegének tervezetét; ezt kezdi tárgyalni a parlament – alkotmányozó országgyűlésként – március 15-e után, s dönt róla várhatóan április 25-én, húsvéthétfőn.

► MTI

KÉSZÜLÜNK A NŐK MÁRCIUS 4-I VILÁGIMANAPJÁRA

Mennyi hitetek van?

felett az ő pólóján is tisztán kivehető volt a felirat: „¡Gracias Señor!” – Köszönöm, Uram!

¡Gracias Señor! – Köszönöm, Uram!

Mi történt ott lent a mélyben? Csak annyi, hogy a bányászok megosztották egymással azt, amijük volt. Mint a világimahét mottójául választott kérdésben, amelyet Jézus tett fel

Chilei képeslap

a tanítványainak: „Hány kenyeretek van?” (Mk 6,38)

Az ismert bibliai történetben abból a kevésből, amit a tanítványok összegyűjtöttek, ötezer ember la-

magyarázta nekik, lelkigondozta őket. Amikor lehetősége lett rá, kérte, hogy rádiós igehirdetéseket küldjenek le hozzájuk, hiszen ő nem képzett prédikátor. A többiek igényelték, hogy saját Bibliájuk lehessen. Harminchárom kisméretű Szentírást juttattak le hozzájuk azon a csövön keresztül, amelyen máskor az ételt, gyógyszert küldték.

A bezártságot így is nehéz volt elviselniük. Félelmek is gyötörték őket. Elkeseredtek, sírtak olykor, de sok-sok pillanat adatott, amikor Istent tudták dicsérni. Meggyőződésük lett, hogy az Úristen irányította a mentőalakulatot fent, és ő fordította azoknak a szívét, akik lent a mélyben voltak, az égi dolgok felé.

„Övé a dicséret – nyilatkozta a „pásztor” szabadulásuk után –, azt a mentőkapszulát, amely kihozott a föld alól, bizony ő irányította. Az ember csak eszköz az Úr hatalmas kezében.”

Az idei – március 4-én esedékes – női világimapon így figyeljünk a hitre, amelynek erejéről chilei testvéreink már biztosan tudják, hogy hegyeket mozgathat meg!

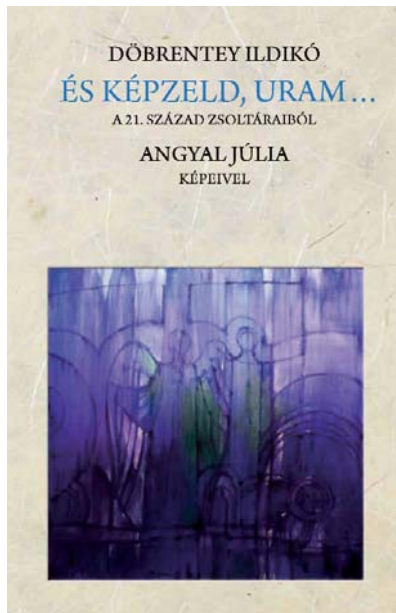
■ B. P. M.

Folytatásos ima

► Már az alkalomra hívogató meg-hívó szövege sem volt szokványos. **Döbrentey Ildikó** lelki-szellemi csemegézésre invitálta barátait, olvasóit, legfőképpen pedig imatársait. Karácsony előtt – a Szent Maximilian, az Ekhó és a Luther Kiadó közös kiadásában – jelent meg ugyanis második imádságoskötete *És képzeld, Uram...* – A 21. század zsoldáraiból címmel, továbbá egy gyermekek számára írt mesekönyve, *A kisdéd első csodája*. E két könyv bemutatójára és sajtótájékoztatójára került sor február 2-án délután a *Kultéában*, a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum Szent István téri színháztermében.

Hivatalosan a Luther Kiadó és az alkalomnak helyet adó intézmény igazgatói – *Kendeh K. Péter*, illetve *Kiss Imre* – voltak a vendéglátók, de az együtt töltött mintegy két óra után a résztvevőknek okkal lehetett az az érzésük, hogy valójában a mennyei Házigazda ajándékozta meg őket ezzel a rendkívüli estével.

Miért olyan népszerűek és kapó-sak Döbrentey Ildikó imádságai? A zsoldároskönyv bemutatására felkért előadók szinte mindegyike ezt a kérdést boncolgatta. Merthogy Ildikó kötete most is „bestseller” lett. Előző könyvéből, a 2007-ben megjelent *Beszélgetek az Úrral* címet viselőből hétezer példány fogyott el, s még mindig keresik. A most bemutatott kötetből pedig máris elkelt az eddig kinyomtatott kétezer darab. Az egy-

begyültek mindezt *Kendeh K. Péter* evangélikus lelkésztől tudhatták meg, aki a kiadók nevében méltatta Ildikó-nak és művésztársainak – a könyvetket illusztrációval ellátó *Angyal Júlia* festőművésznek és *Magyar Krisztina* grafikusnak – nagyszerű alkotói munkáját.

Igény van ezekre a szabadon megfogalmazott imádságokra – folytatta a Luther Kiadó igazgatója, hiszen annak a bizonyítékai, hogy az Isten megszólítható. Életünknek nem lehet olyan területe, nincs olyan profán kérdése, amelyet ne vihetnénk az Úr mint mennyei Atyánk elé. Így válhatott a legnagyobb természetességgel a mesekönyv, *A kisdéd első csodája* témájává sok kisgyermek féltett titka. Az imakönyv sikerét *Szekély János*, az Esztergom–Budapesti Főegyház-megye segédpüspöke abban látja, hogy Ildikó a szavaival „katedrálisokat épít”. A mindennapok egyszerű, sokszor szürke dolgait képes – az égi összefüggések felfedésével – mennyei magasságokba emelni.

Bencze Lóránt egyetemi tanár Döbrentey Ildikó istenképére hívta fel a

hallgatóság figyelmét élvezetes előadásában. A bemutatott imádságoskönyvben olyan Istennel találko-zunk, aki párbeszédet folytat az emberrel. „»És képzeld...« – olvassuk a kötet címében. Így csak az az ember fogalmaz, aki egy már megkezdett dialógust folytat” – mutatott rá a nyelvészprofesszor. És milyen intim, bizalmas beszélgetés ez! Ám Istennel lehet így párbeszédet folytatni. Őszin-

Döbrentey Ildikó (jobbán Szvorák Katalin)

tén, kitárulkozva, hiszen maga Isten küldte el azt a Jézust a világba, akiről *János evangéliumának* eleje így szól: a testté lett Ige. A Fiú nem más, mint Isten intim beszéde – fogalmazott egészen egyedi módon a tanár úr. Döbrentey Ildikó könyörgései hívnak, sodornak, sürgetnek, hogy vele együtt imádkozzunk. Nem véletlenül, mert imaélet nélkül nem lesz teljessé az ember. Az Istennel folytatott dialógusban azzá formálódik, azzá válik, akivé lennie kell.

épp arra hívták fel a hallgatóság figyelmét, hogy imádságai milyen hálás szívről tanúskodnak: túlcordul szívében a köszönet, szavai derűt sugároznak. Micsoda kontrasztot képeztek ezzel az általa felolvasott gondolatok! (A 2007-ben megjelent imakönyvben Ildikó fel is fedte, milyen keresztet hordoz férjével, *Levente Péterrel* együtt. Szülőként két kisfiukat kellett eltemetniük. Elfogadva

Isten akaratát ma már úgy beszélnek gyermekeikről, mint akik a családhoz tartoznak, ők *Dorka* lányuk testvérei, csak az égben vannak, előrementek. De akkor, a próbatételek idején csaknem beleroppantak a fájdalomba.)

Valójában az estnek ezen a pontján kapott igazán választ a hallgatóság arra a kérdésre, hogy miért olyan kelendőek Döbrentey Ildikó imádságai. Mert szavai hitelesek. Hálája és derűje szenvedésekből csírázott ki. Istenképe a megharcolt hit jutalma. Ő, aki találkozott az elrejtőzködő Úrral, tud igazán örülni annak, hogy annyiszor és annyi mindenben mégis kinyilatkoztatja magát. Akár egy hathetes kisleány titokzatos arcában is megmutathatja közelségét, emberszeretét. Ilyenkor – ahogyan Ildikó fogalmaz – „kivirágzik szívünkben a hála”.

Így történhetett, hogy az egybegyűlt közönség is a megajándékozottság felemelő érzésével térhetett haza. Még fülükben csengtek a *Szvorák Katalin* énekművész által előadott dicsérő énekek. Beszélgettek az úton

FOTO: KISS TAMÁS

Telt ház

„Szégyenkezem, Uram, mert volt idő, amikor még azt is kétségbe vontam, hogy Te létezel. Szégyenkezem, mert kiáltoztam és pöröltem veled.” Ezeket a sorokat már maga a szerző olvasta fel az est végéhez közeledve, a méltatásokat mintegy kiegészítve. Az előtte szólók ugyanis

a könyvek illusztrációiról, a festményekről, grafikákról, amelyeket az est keretében *Zászkaliczky Zsuzsanna* művészettörténész méltatott szellemes eleganciával. Én meg aznap este azon kaptam magam, hogy imádságomat így kezdem: „És képzeld, Uram...”

■ B. PINTÉR MÁRTA

Döbrentey Ildikót arról kérdeztük, hogy miért ökumenikus kiadásban jelent meg az új kötet. Mint megtudtuk, leginkább azért, mert családja, családja, egész élete is „ökumenikus”. Ő maga a héregi katolikus képviselő-tület aktív tagja, jöllehet egyik felmenője, *Döbrentei Gábor* (a Magyar Tudós Társaság első titkára) egy evangélikus lelkész fia volt. (Az egyik múzeumi tárlóban meg is található a neves ős arcképe.) Az író nő férje, *Levente Péter*; a *Zseb Tv* című legendás tévéműsor Móra Mikije tiszteletbeli evangélikus presbiter a Deák téri gyülekezetben, lányuk, *Dorka* és annak családja is evangélikus. Ilyen háttérrel nincs mit csodálkozni azon, hogy az író nő immár három évtizede a Deák téri gyülekezetbe is eljár. Mint mondja, a szabad imádkozást is az evangélikusoktól tanulta.

■ K. Gy.

Képmutató istentisztelet???

■ TUBÁN JÓZSEF

Csak az az igazi muzsikás, aki kotta nélkül képes játszani. Aki puskázik, annak semmi helye a színpadon. Vissza kellene adnia az elnyert díjat, be kellene zúzni a hanglemezeit, össze kellene törni a hangszerét, ha belepillant a kottába...

Valami hasonlóan abszurd és elfogadhatatlan véleményt fogalmazott meg *Herényi István (F)elolvasott istentiszteletek* című írásában az *Evangelikus Élet* január 30-i számában. Akárhányszor olvasom is érvelését, még mindig nem értem, miért okoz gondot Herényi Istvánnak az, hogy a liturgus olvassa az imádságot, illetve az istentisztelet egyéb szövegeit.

Talán éppen azért, mert sokakkal együtt ő sincs tisztában azzal, hogy az istentisztelet nem azonos a bizonyos „belső szobával”. Az istentisztelet az egyház cselekvése: nem is csupán a konkrét, templompadban ülő gyülekezeté, hanem a Krisztus-test egészéé, emberi ésszel valóban megfoghatatlan módon beleértve az égben ünneplő egyházat, az „üdvözültek mennyei seregét” is! Nem egyénileg kell, hogy gyógyítson, hanem a közösséget vonja bele egy nagyobb spirituális – ám közel sem csupán virtuális – közösségbe. Ezért nyújtjuk kezünket akár az ismeretlennek vagy a régi haragosnak is a pax alkalmával az úrvacsora liturgiájában, amelynek középpontja – és rajta keresztül az egész istentisztelet középpontja – a Krisztussal és benne egymással való egységünk.

A templomban nem a lelkész a liturgus, hanem maga Jézus Krisztus, aki ígérete szerint személyesen van jelen övéi közösségében. Éppen ezért egy istentisztelet nem az önmegvalósítás alkalma, hanem a mennyei Krisztus-ünnepe előcsarnoka, amelyen nem ötletelünk, és nem a kreativitásunkat éljük ki, hanem örömmel, engedelmesen és szolgálai alázattal simulunk bele az egyház Krisztus-ünneplésébe.

Merthogy az evangélikus istentisztelet mögött bizony ott hullámszik az egyház kétezer esztendő, kipróbált és megérlelt spiritualitása, liturgikus kincse. (És ez akkor is így van, ha racionalista hatások és puritán-református befolyás alatt sínylődik a liturgikus életünk, és emiatt a saját, újra felfedezett hagyományaink ma még sokak fülében idegenként csengenek.) Én ezt óvakodnék felcserélni bármiféle tet-szetős és könnyedén megideologizálható spontaneitással.

Ugyanígy elfogadhatatlan az a megállapítás is, hogy „Jézus Krisztus nem tanított nekünk kultikus cselekedeteket, és a mi egyházunkra nem is voltak ezek jellemzőek”. Az egyház istentiszteletén maga Jézus Krisztus cselekszik. Az a Jézus, aki valódi fő-papként és Isten Bárányaként a kereszten az egyetlen valóságos kultikus cselekményt, az engesztelő áldozatot végrehajtotta. Aki ez előtt az áldozat előtt arra biztatta tanítványait,

it, hogy egyék az ő testét és igyák az ő véré. Éppen ezért az istentisztelet végső kicsengése, csúcspontja ősi hagyomány szerint nem más, mint az úrvacsora, az oltáriszentség, az eu-charisztia ünneplése, amikor az egyház, azaz Krisztus teste Urunk értünk feláldozott testében és vérében rész-sül, titokzatosan egyesül vele.

Igaz, ez *ma (!!!)* sajnos nem jellemző egyházunkra. Köszönhető ez a fent említett káros hatásoknak: a racionalizmusnak, amely nem tudott mit kezdeni az emberileg érthetetlen titokkal, az ostyában és a borban való-ságosan jelen lévő Úrral; illetve az egyházunkban teret nyert református szemléletnek, amely istentiszteletünket egyoldalúan szóbeli igehirdetési alkalommá szűkítette. (Bizonnyára ma is akad olyan lelkész, aki szombaton nem *az istentiszteletre*, hanem csupán a prédikációra készül.)

Luther és reformátortársai, evangélikus őseink és sok hittestvérünk a világban még tudták és tudják, hogy a vasárnapi evangélikus főistentisztelet mise – ne féljünk használni a kifejezést! –, azaz úrvacsorával ünnepelt szent cselekmény. Ez pedig kultusz a javából, ahol az ember csak alázatos és örvendező befogadó – hiszen az evangélikus mise nem az egyház áldozata, hanem az elfogadók öröme! –, ám a cselekvő maga az Úr. Számomra éppen az a zavaró, sőt botrányos, amikor egy evangélikus istentisztelet az oltáriszentség ünneplésének hiányában csonkán, befejezetlenül ér véget.

Egyébként hogy ki milyen hittel vagy éppen annak hiányában vesz részt egy istentiszteleten, azt magam óvakodnék megítélni. Emlékezzünk csak a templomból megigazultan távozó – és így bennünket megkorunk kegyeseit is megszégyenítő – vámszedőre!

Istentiszteletünk akkor fog megújulni, ha a Krisztus-test egészébe be-ágyazódva, a saját ötleteinket elfeledve megtanuljuk ünnepelni azt, amit Urunk olyan gazdagon élénk tár vasárnapról vasárnapra, napról napra. Egyházunk pedig akkor fog megújulni, ha a hitünk, a spiritualitásunk ilyen módon újul meg, merül el a mennyei örömben. Ezt nem lehet emberi okoskodással, zsinati törvényekkel, nagy ívű struktúraváltoztatósi ábrándokkal vagy pénzügyi taktikázással elérni – csakis hálás, örvendező alázattal.

Én különben ismerem a kottát, de azért nagy bajban lennék, ha egyik napról a másikra el kellene játszanom egy szonátát. Bár ha nem sikerülne, annak minden bizonnyal a kotta, netán az a fránya zongora, végső esetben pedig maga *Mozart* lenne az oka... Ha pedig valamiért nem érzem jól magam egy istentiszteleten, akkor nyilván a lelkésszel, a liturgiával, az egyházzal vagy talán magával az Úristennel van valami baj – a lényeg az, hogy velem minden rendben...

A szerző evangélikus lelkész

Herényi István válaszát két hét múlva, lapunk 27-i számában közöljük. Olvasóink további hozzászólásait e témához február 20-áig tudjuk fogadni. – A szerk.

HIRDETÉS

Ökumené másfél évezred egyházi muzsikájában címmel a felső-krisztinavárosi plébánia felnőttkórusa szolgál február 20-án, vasárnap 18 órakor a budahegyvidéki evangélikus templomban (Budapest XII., Kék Golyó utca 17.). Közreműködik: *Bene Róza* (ének). Vezényel: *Tőkés Tünde* és *Opánszki Dávid*. A belépés díjtalan. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

► Egy komoly emlékezést nem illik anekdotával kezdeni, de nem tudtam szabadulni tőle. *Payr Sándor* egyháztörténész-professzornak sok-sok írása mellett volt egy sorozata: *Az eklézsia humora*. Ebben egy alkalommal *Sárkány Sámuelről* ír, aki szolgált *Kossuth Lajos* temetésén. A temetési menetben elől ment egy *Bárány* nevű rendőrparancsnok és *Sárkány püspök*. Valaki megjegyezte: „Elöl megy a Bárány, aki sárkány, és Sárkány, aki bárány.” Érdekes mondat. Amikor halálának századik évfordulóján emlékezünk rá, talán segíthet az eligazodásban ez a tréfás megjegyzés is: így ismerték? A nagy híró, tudós, komoly tekintetű püspök tehát szelíd, „báránytermészetű” volt? Ettől függetlenül: Ki volt Sárkány Sámuel? Mit jelentett lelkészi és püspöki szolgálata? Milyen tanulságokat vonhatunk le egy évszázaddal halála után? Emlékezésünk e kérdések megválaszolásában szeretne segíteni, a néhai püspököt megillető tiszteleten túl.

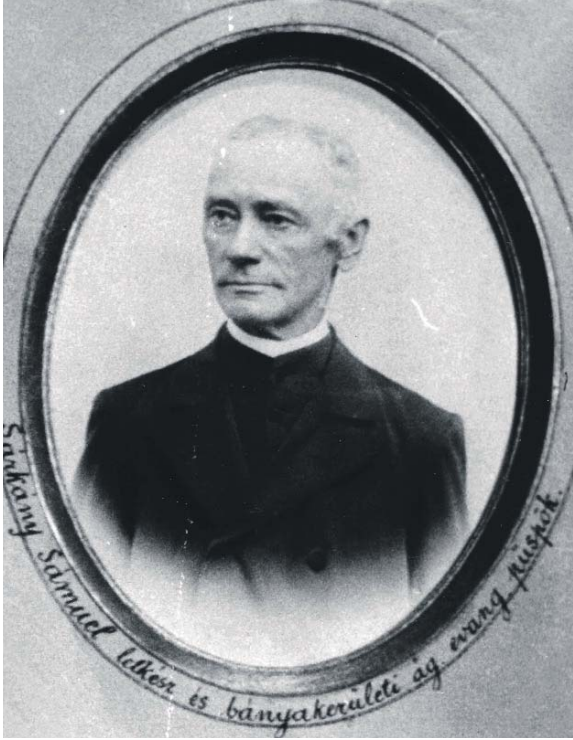
A családi háttér és a gyökerek
Egy 2007-ből való internetes adat szerint hazánkban abban az évben 520 Sárkány nevű család élt. Ezek persze csak névrokonok voltak, érdekes azonban a név elterjedtsége.
Kétségtelen, hogy Sárkány Sámuel családjának mély gyökerei vannak, a rokonság országszerte kiterjedt. A családi hagyomány szerint az ősök valamikor a török időkben települtek Felvidékre Erdélyből, pontosabban a Partiumból, majd idővel szétszóródtak az egész országban. Erre utal a mondat: „Az *Ilencfalvi* Sárkány család, melynek egyik tagja József, budapesti kir. ítélőtáblai tanácselnök, 1887-ben, testvére Sárkány Sámuel bányakerületi ág. h. ev. püspök pedig 1897-kapta a nemesség-megerősítést, Ilencfalvi előnévvel.” Ilencfalva régi település Szatmár megyében. Egyébként a kolozsvári Házsongárdi temetőben is nyugszanak ilencfalvi Sárkányok.
Az első ismert Sárkány ős Mihály volt, a Gömör megyei hajdúk kapitánya; 1737-ben Csetneken halt meg. Vele indult a család három ága: a gömöri, a kiskőrösi és a pilisi ág. Az előbbi két ág leszármazottai kiváló értelmiségiek és földbirtokosok voltak, a pilisi ágban pedig a századokon át tizenkét lelkész volt. A ma élő *Sárkány Tibor* nyugdíjas lelkész, a püspök dédunokája a tizenkettedik a sorban.

Sárkány Sámuel pályafutása
1823. január 19-én született Dunaegyházán, apja Sárkány Sámuel, anyja *Clementisz Apollónia*. Sámuelnek két testvére volt: *János* későbbi szarvasi lelkész és az említett József bíró, ítélőtáblai alelnök. Id. Sárkány Sámuel dunaegyházi, majd 1836-tól pilisi lelkész volt. Róla jegyezték fel, hogy már 1839-ben a magyar nyelvet használta hivatalos levelezésben, választ is csak ezen a nyelven fogadott el.
A fiatal Sámuel élete első tizenhárom évét Dunaegyházán töltötte, itt kezdett iskolába járni. Ezután egy évet Sárszentlőrincen, majd négyet az aszódi gimnáziumban töltött, innen pedig a selmeci líceumba került. Aszódon tanuló- és lakótársa *Petőfi* (akkor még Petrovics) *Sándornak*: „Petőfi Sándor Aszódon lak- és háltársam volt özvegy Neumannénál, kinél egyszerűsággal élelmekzésünk is volt.” A barátság Petőfi és Sárkány között életre szóló volt. Erre nézve nemcsak Sárkány Sámuel emlékezéseit olvashatjuk, de Petőfi Sándor leveleit is „Kedves Számi” megszólítással. Még arról is tudunk, hogy Petőfi meglátogatta barátját Pilisen is. E kapcsolatnak a részletezése azonban meghaladná ennek az írásnak a kereteit.
Az ifjú Sárkány Sámuel ekkor már eldöntötte, hogy a lelkészi hivatást választja, ezért a pozsonyi teológiára ment, majd a jenai egyetem hallgatója lett.
Hazatérve *Székács József* püspök tanácsára Temesvárott fogadott el „fölolvasó-társalgó” – mai szóval nevelői – állást a *Feldinger* családban. *Feldinger Frigyes*el aztán beutazta Német-, Franciaországot és Angliát is. Ezen az úton tanult meg kitűnően franciául, de bizonyára a német és az angol nyelvben is otthonos volt a szlovák mellett, nem beszélve a „bibliai” – vagyis a görög, a héber és a latin – nyelvekről. A nyelvek tanulásán túl bizonyára sok élmény gazdagította őt, tágította látókörét.

„Sárkány, aki bárány”

Száz éve halt meg Sárkány Sámuel püspök

Édesapja kívánságára utolsó szolgálati évében mellette maradt, és segített neki a lelkészi munkában. Amikor az édesapa meghalt, akkor „dacára, hogy a megüresedett legelső jövedelmű papi állásra haladottabb korú, érdemes férfiak tarthattak igényt, a pilisi egyház az apa érdemei iránt való tekintetből is, de elsősorban azért, hogy a nagy képzettségű fiatal pap tehetségeinek megfelelő tért nyisson: őt választá lelkészének.”
S a fiatal lelkész hamarosan ismert prédikátor lett az egyházmegyében, de annál tágabb körben is. „Mért nem tudnak a papok mind ilyen természetesen beszélni? Hiszen az ékesszólásnak ez az igazi módja, mely vonz, hódít és elragad” – mondotta róla báró *Nyári Pál* felügyelő.
Miben állt igehirdetésének – akkori nyelven: szónoklatának – „varázsa”? „Hisz magas alakja szikár, csaknem összeesett, arca vézna, hideg – ha nem beszél. De ha megered a szó ajkairól, arca átszellemül, szemei villogni kezdenek, homloka ihletettséget sugároz, terme kiegyenesedik. Előadása annyira mozgékony, figyelmet lekötő mindenki észéhez, érzelmvilágához, hogy hallgatói leigézve állanak szavának hatalma alatt.” A gyülekezet is erősödött. Igehirdetéséből egy vázlat maradt egy jegyzőkönyvben. 1884-ben a pilisi templom százéves volt. Ennek ünnepén a 100. zsoltár első öt verse alapján hirdette az igét. Hogyan ünneplünk igazán? – tette fel a kérdést. S a válaszok így hangzottak: Ha kegyelettel emlékezünk meg az egyházalapító ősről. Ha a száz évért Istennek adjuk a dicsőséget. Ha szent fogadalmakkal lépünk át az újabb századba.
Az ünnepre készüléskor vezetésével és irányításával egyébként megújult a pilisi templom is. Szolgálata elején egy kántortanító volt a gyülekezetben, míg az 1903-as névtár szerint a 3872 lélekszámú gyülekezetben már hat tanító működött *Bezegh Samu* másodlelkész és *Koren Márton* püspöki irodavezető mellett. Egyébként is nagy súlyt helyezett Sárkány az egyházi iskolára és a tanításra. Azt mondják a róla szóló emlékezések, hogy ő indította el körzetében a tanítói értekezleteket, a tanítók „továbbképzésének” ügyét.
Szolgálati területe egyre növekedett, 1849-ben körlelkész, 1868-ban a Pest megyei egyház megye esperese lett, ekkortól erejét már meg kellett osztania gyülekezete és egyházmegyéje között.
A nagy tekintélyű püspök
Az előző sorokban előreugrottunk az események tárgyalásában. Már 1872-ben, amikor Székács József lemondott püspöki tisztéről, Sárkány Sámuel volt az egyik jelölt. „A jeles tehetségei mellett is visszavonulva élő, egyházmegyéje határain túl szerénysége miatt személyesen alig ismert, de szónoki tulajdonai és hazafias szelleme által e szűkebb körben annál inkább tisztelt és becsült pilisi lelkész a szavazásnál (...) ugyanannyi szavazatot nyert, mint jelelt társa, Szeberényi Gusztáv békécsabai lelkész. S hogy mégis ez utóbbi lett a győzelem, az egyedül azon fordult meg, hogy egy Szeberényire adott olyan szavazat, melynek szabály szerint a közgyűlésből kellett volna adva lennie, de csak az egyháztanács (presbitérium) által volt kiállítva, s így kétes természetű vala, másfél napig tartó szövharc után a Podmaniczky Frigyes báró, akkori kerületi felügyelő elnöksége alatt tanácskozó gyűlés által igazoltnak jelentetvén ki, Szeberényi az egy szavazattöbbséggel megválasztott püspöknek volt tekintendő.”
Sárkány Sámuel pedig a kerületi gyámintézet elnöke lett. 1885-ben, a gyámintézet negyedszázados jubileumi ünnepén Békécsabán Sárkány mint elnök hirdette az ígét 1Sám 7,11–14 alapján. Beszéde még abban az évben külön kiadványban meg is jelent.
1890 augusztusában elhunyt Szeberényi püspök. S ekkor a hatvanhét éves (!) Sárkány Sámuel egyedüli jelöltként lett az egyhangúlag

és lelkesen megválasztott püspök. Hozzátehetjük, hogy voltak természetesen más jelöltek is, de sorban és önként visszaléptek.
Tizenöt éven át volt a bányai egyházkerület (382 788 lélek!) tiszteletre méltó és megbecsült püspöke. Ez alatt a tizenöt év alatt a bányakerületi püspöki hivatal Pilisen volt. 1905-ben (nyolcvanhárom évesen!) mondott le egyházvezetői hivatásáról. Szolgálati területének kiterjedtségét jelezve csak megemlítjük, hogy ő szentelte fel – sok más templom mellett – a budavári, a makói, a hartai, a medgyesegyházi, az aradi és a szabadkai templomot is. Sajnos annak nincs dokumentuma, hogy hány templomot szentelt, vagy hogy hány templomban prédikált, tartott előadást, beszámolót püspöki látogatásai alkalmával. Erről nem tudunk, de következményeiről igen, s erre még vissza fogunk térni.
Két figyelemre méltó szolgálata
Ezeket külön is meg kell említenünk. Az egyik egy esketés 1863. december 26-án, karácsony második ünnepén. Petőfi Sándor öccse, akit a vers révén „István öcsémnek” ismerünk, 1857-től *Gaylhofer János* birtokán dolgozott mint nevelő, itt ismerkedett meg annak *Antónia* nevű lányával, akit ötévi udvarlás után vett feleségül. Az alsónyáregyházi kastélyban Sárkány Sámuel evangélikus lelkész adta össze a boldog párt. Az esketésen *Szendrey Júlia* is részt vett. Az adat a pilisi lelkészi hivatal anyakönyvében van bejegyezve.
A másik „országos” szolgálata Kossuth Lajos itthoni temetésén történt. A *Pesti Hírlap* 1929. évi *Nagy Naptára* így számol be erről: „1894. április 1-jén ment végbe a temetés. Ilyent nem látott Budapest, sem azóta, sem azelőtt. Már a hajnali órákban megindult a népvándorlás az utcákon. Százazrek igyekeztek az útvonalakon elhelyezkedni, háztetőkön, ablakokban, erkélyeken, kéményeken, fákön, gázlámpákon álltak, ültek, kapaszkodtak az emberek. Az élelmesebbek pénzért árusították a temetés útvonalán lévő balkonjaikat, boltok ajtajait, ablakait páholyokká alakították át. A gyászszertartás elején a budai dalárda elénekelt a Himnuszt, azután Sárkány Sámuel evangélikus püspök mondott megható imát, majd fekete díszmagyarban a képviselőház szónoka lépett a szószékre. A szónok még a híres márciusi ifjúságból való volt, nem kisebb ember, mint Jókai Mór. Utána Gerlóczy Károly polgármester beszélt, majd a budai dalárda elénekelt a Szózatot, ezzel a múzeumi szertartás véget ért. Egy óra elmúlt már, amikor a koporsó megérkezett a sírhoz. A sírnál Sárkány püspök elmondotta az utolsó imát.”
„Betekintés” személyes életébe
1848. október 3-án – pilisi szolgálatának kezdetén – kötött házasságot *Juhász Szusannával*, az alberti lelkész leányával. Tizenhét évig éltek szép, kiegyensúlyozott házasságban. Kislenc gyermekük született.

A házaspár életét azonban a próbák sem kerültek el. 1858-ban egy hónap alatt három kisgyermekük halt meg járványos betegségben. A hat felnőtt gyermekükből másik három nem érte meg a huszonharmadik évét. Vagyis a kislenc gyermekből hárman maradtak. De a próbák ezzel nem értek véget: meghalt a hűséges feleség és papné is.
1866-ban Sárkány Sámuel újránősült, *Stúr Karolinát*, *Stúr Dániel* kucorai lelkész leányát vette feleségül. Ebből a házasságból hét gyermek született. Sárkány Sámuelnek két házasságából tehát tizenhat gyermeke született. Közülük hatan kisgyermekként, négyen fiatalon haltak meg. Igaz, hogy abban az időben sokkal több gyermek született a házasságokból, mint ma. Az is igaz, hogy nagy volt a gyermekhalandóság. De tíz gyermeke és felesége koporsója mellé állni nagy teherpróba lehetett Sárkány Sámuelnek is.
A betegség sem kerülte el őt. Említettük püspöki látogatásait, tanítói konferenciáit és templomszentelési ünnepait. Ki tudja, hányszor kellett ilyen alkalmakkor hideg templomokban szolgálnia. „A hideg templomokban annyira meghűtötte magát, hogy egész teste elköszvényesedett s mozdulatlan fekvésre lett kárhoztatva évekig. Bel- és külföldi fürdők s hosszas gyógykezelés mit sem használt. Gyötrelmes helyzetében csak az vigasztalta, hogy pilisi tiszteletes papi jövedelméből fedezni bírta az évekre szóló kiadásokat, s hogy hívei példás megadással és részvétellel nélkülözték szeretett papjuk távollétét” – olvassuk egy korabeli emlékezésben.
Szolgálatának hatása
Igehirdetéseiről 1890-ben egy újság így emlékezik meg: „Szónoki tehetségét – nagy szó! – a Székácséval teszik párhuzamba.” Talán Székács püspök után ő lett „az ország papja”? Tény, hogy a pilisi gyülekezet is sokat erősödött szolgálatának évtizedeiben.
Egy másik irányú hatása volt munkálkodásának, hogy az 1848–49-es forradalom és szabadságharc idején Pilisről 207 felkelő indult el a haza védelmére. Azt írják róla az emlékezések, hogy hazafias gondolkozását sohasem palástolta, külföldi útjai pedig erősítették abban a meggyőződésben, hogy egy nép csak szabadságban tud valóban élni.
Nemzedékeken át mérhető hatásnak vehetjük, hogy 1929-ben Pilisen megalakult a 807. Sárkány Sámuel cserkészcsapat, amely – kényszerűnét után – ma újra él. Sárkány emléke és szolgálata Pilisen, egyházunkban, sőt hazánkban maig hat.
Több kitüntetést is kapott az említett nemeségen túl. Ezeknél azonban értékesebb, ahogyan gyülekezete, az egyház népe tekintett rá, sőt ezeken a körökön túl is tisztelték: „Az egyházi és közeleti, nemkülönben pedig – ami papnál nagy dolog – a magánéleti téren beigazolt eredményeknek nem csekély mértéke volt szükséges ahhoz, hogy ez így történjék.”
Kora, melyben élt, természetesen az ő gondolkozására is hatással volt, ő saját magát is a „racionalisták” közé sorolta. Ennél azonban sokkal többről volt szó.
Sárkány Sámuel 1911. február 15-én hunyt el Pilisen. Az 1990-es években a helyi gyülekezet a régi vasúti temetőt – amelyben ő és felesége nyugodtak – parcellázta. A presbitérium határozatot hozott: a püspök és felesége maradványait exhumáltatja, és az ércokorsókat a pilisi templom „Beleznay-kriptájában” helyezi el. Ez méltó ünnepség keretében történt, amelyre nemcsak a gyülekezet, hanem a falu népe, a család leszármazottai és sokan mások is hivatalosak voltak. Már lent voltunk a kriptában, vége volt az ünnepségnek. A család azonban ott arra kért minket, hogy nyissuk fel egy percre a püspök koporsóját, hátha valamilyen családi emléket találhatnának. Ilyet nem találtunk. Ellenben a püspök lábánál egy lezárt üvegben kézzel írt, ép, húsvéti, feltámadási igehirdetést találtunk, amely azóta is a család tulajdonában van. Sárkány Sámuel tehát úgy rendelkezett, hogy ezzel temessék el, és ezzel várja a feltámadás napját!
Ezek alapján bátran hihetjük és vallhatjuk, hogy nemcsak „bárány volt a Sárkány”, hanem a Bárány, Jézus Krisztus híve és így a győzelmes Bárány örök seregének, küzdő és már győztes csapatának, a „Bárány énekének” is részese. Kell ennél több tanulság?

■ KEVEHÁZI LÁSZLÓ

Lelkészek, teológiát végzett szolgálattevők az országos iroda kötelekében

► Missziói munkát végzők, püspöki titkárok, médiás munkatársak, kórházlelkészek, könyvkiadóban és levéltárban tevékenykedők, külügyi és ifjúsági referens... Sokféle elhívás, életút, gazdag, tartalmas, színes feladatok halmaza – és legalább ilyen és színesek, lelkesek mostani mellékletünk szereplői. „Közös nevezőjük”: életük egy pontján a lelkeszi szolgálatra vagy teológiai tanulmányok végzésére kaptak elhívást Istentől, majd a hívás, a tanulás, a felszentelés után a szolgálat útjára léptek. Ki pár éve,

ki évtizedek óta jár rajta. Ismerjék meg most őket, az országos iroda lelkeszeit, teológiai végzettségű munkatársait! Lesz, akit névről, egyházi eseményről, istentiszteleti szolgálatból, tévéből arcról, rádióból hangról, kötetből már ismernek. Bemutatkozunk most mi, akik örömmel és Isten iránti hálával végezzük munkánkat ott, ahová Urunk állított.

Összeállította: KÖHÁTI DOROTTYA

Tisztelt Olvasók! Kedves Testvérek!

Örömmel tölt el, hogy az *Evangelikus Élet* olvasói az országos irodát bemutató cikksorozat újabb részét olvashatják. Legutóbb azokat a kollégákat és munkájukat ismerhették meg, akik a gazdasági osztályon a számok szigorú rendbe szedésével foglalkoznak nap mint nap. Akkori ígéremhez híven a mostani melléklet azokat a testvéreinket állítja Önök elé, akik irodai közösségünkben a spiritualitás, a lelkeség képviselői, dolgozának akár lelkipásztori minőségben, akár más munkakörben.

Bizonyára meglepi olvasóink többségét, hogy egyházunk adminisztrációs központjának munkatársai között nemcsak különböző szakterületek képviselői – mérnökök, jogászok, referensek, könyvelők, pénztárosok, titkárnők vagy technikai dolgozók – vannak, hanem a lelki élet avatott képviselői, teológiát végzett szakemberek is.

Nagy számuk – melyről ez a három oldal tanúskodik – ékes bizonyíték arra, hogy az országos iroda csapata jelentős részben elkötelezett evangélikusok, képzett teológusok munkatársi közössége. Ez a lelki többlet, emberi plusz a biztosítéka annak, hogy kollégáink – az iroda munkatársaival való kapcsolatrendszerükben és az irodán kívüli munkájuk során egyaránt – emberségesen kommunikálnak, türelemmel és szeretettel segítik mindazokat, akik hozzájuk fordulnak.

Ők azok, akik „hivatalból” szolgálnak közöttük azokon a munkahelyeken, ahová állítottak. Hűséges, elkö-

telezett szolgálatuk példa világi munkatársaink számára, s az általuk képviselt keresztény értékrend mutatja, miért is dolgoznak naponta az irodában. Különösen nagy a felelősségük az országos iroda külső megítélésének javításában, hiszen éppen napi feladataik ellátása során hasznosíthatják azt, amire lelkesként elhívtak: a lelkek gondozását. Helyzeti előnyük, hogy lelkes testvéreink kollégaként tekintenek rájuk.

Kérem a tisztelt olvasókat, tekintsenek úgy a most bemutatkozókra, mint olyanokra, akik – akár lelkeszi szolgálatban, akár „civil” munkakörben dolgoznak nálunk – velünk együtt, egy csapatban, valamennyien elkötelezetten szolgálják egyházunk ügyét. Elérhetőségük megtalálható az országos iroda honlapján (<http://orszagos.lutheran.hu/>), illetve egyházunk név- és címtárában egyaránt. Biztatom Önöket: forduljanak hozzájuk bizalommal!

■ KÁKAY ISTVÁN DEZSŐ
országos irodaigazgató

Hitélet, avagy hit és élet az irodában

Az országos irodában minden munkahetet áhítattal kezdünk – hétfő reggelként háromnegyed kilenkor a tanácsteremben találkozunk. Régi hagyomány ez: egyházi munkahelyen életünk Urára tekintünk, hozzá foháskodunk, mielőtt nekilátnánk ügyes-bajos teendőinknek. A lényeg, hogy kiért és miért vagyunk itt, nem szabad szem elől téveszteniünk. Nem aktákat, hanem embereket látunk munkánk során, nem problémás ügyeket, hanem megoldandó feladatokat, melyeket hivatásunk során adott nekünk Isten. Ránk bízottakért

vagyunk felelősek, és ehhez erőt, bölcsességet, türelmet, kitartást kell kérnünk. S hálát adunk minden eredményért – csak így megy.

2008. március 1-je, Kákay István Dezső igazgató hivatalba lépése óta irodán kívüli, külsős lelkesek sora vállalja, hogy lelki útavalóval szolgál az iroda munkatársi közösségének. (Nevüket az iroda honlapján – betűrendben – fel is tüntetjük, köszönetünk jeleként.) A karácsonyi, illetve húsvéti, nagyheti úrvacsorás istentiszteleteket is itt, együtt, testvéri közösségben ünnepeljük. Feledhetetlen alkalmak ezek, püspöki szolgálattal készítenek elő az otthoni, gyülekezeti ünnepre.

A képen látható ambó a Fébé Evangelikus Diakonisszaegyesülethez tartozó Siló-lakóotthonban, mozgáskorlátozottakat foglalkoztató piliscsabai intézményünkben készült, az országos irodaigazgató rendelkezése.

Hitélet zajlik az országos irodában – hit és élet... Utóbbinak csak így, az előbbivel van értelme.

■ K. D.

Balogh Éva

Lelkes és mentálhigiénés szakember vagyok. 2006 szeptembere óta dolgozom a Magyarországi Evangélikus Egyház kórházlelkészeként. Előzőleg a Borsod-Hevesi Egyházmegye segédlelkésze voltam, leginkább az egri gyülekezetben tevékenykedtem. Mellette szabadúszó keramikusként próbáltam biztosítani a megélhetésem.

Mostani beosztásomban Budapest különböző kórházaiban tartok istentiszteleteket és bibliaórákat (Budai Irgalmasrendi Kórház, Péterfy Sándor utcai kórház, Országos Korányi Tbc- és Pulmonológiai Intézet), valamint személyes hívás alapján a főváros területén máshol is látogatok betegeket.

Hivatásom legfontosabb részének a személyes lelkigondozást érzem. Szeretnék segítséget lenni a testi-lelki egészséghez vezető út megtalálásában. A gyógyulás titkának megfektetéséhez a szeretet érintése kell, jó lenne eszköz lenni Isten kezében ehhez az érintéshez...

Nemcsak betegséggel, kórházi látogatással kapcsolatban keresetek meg a kedves Olvasók, hanem nyitottan fogadok mindenkit, aki nehéz, problémás élethelyzetben vagy nehéz döntés előtt szükségét érzi egy-egy segítő beszélgetésnek.

Dr. Böröcz Enikő

1975 szeptemberében kerültem a kisbabet-mérgezési társgyülekezetbe. Tizennégy évig szolgáltam, a lelkek és épületeink szakadatlan megújítását tartva szem előtt.

Húsz éve dolgozom az Evangélikus Országos Levéltárban. 2006-ban doktori címet szereztem, kutatási területem egyházunk közelmúltja. További fejlődésemhez szükségem lenne egy már többször kért hivatalos egyházi külföldi ösztöndíjra. Gyülekezetem a Deák téri evangélikus gyülekezet, ahol képviselő-testületi tag vagyok.

Nagyon fontosnak tartom a lelkesek jelenlétét az országos egyháznál. Minden területre helyezniük belőlük. Mi nem idegen test vagyunk itt, ez a mi egyházunk. Az evangélikus szent komolyságot és vidámságot az illető területhez szükséges szakmai profizmussal összekötni képes lelkesekre ezen a helyen szenvedések és örömök várnak.

Levéltárunk az úgynevezett rendszerváltást követően még nagyon sokáig elhanyagolt terület volt. Sorát többen még nemrégiben is egy szál gyufával vélték megoldani. Ebből a mélységből kezdünk kikászálódni. Most viszont bizonyos kompetenciaproblémákkal szembesülünk, a fokozott érdeklődésnek köszönhetően.

B. Pintér Márta

A Női Misszió szobájának ajtaján gyakran kopogtatnak. Ha valaki a lépcsőház felől lép be országos központunk második emeletére, a folyosóra merőlegesen azonnal ennek az irodának a bejáratával találja szemközt magát. A résnyire tárt ajtó látán bátorítva érzi magát, hogy útba-

igazítást kérjen, merre találhatja meg annak a munkaágnak a szobáját, ahol történetesen intéznilálója akad.

Bevallom, megtetszett a kép. Átvitt értelemben is alkalmazható. A lelkipásztori szolgálat ugyanis egyfajta: útmutatás. Tapasztalom, ezért jönnek hozzám is sokan. Van, aki magát a Krisztushoz vezető keskeny ösvényt keresi; más arra vár választ, hogyan maradhat meg hűséges, hitetes Krisztus-követőként egy összekuszálódott világban. Manapság nem könnyű megfelelni arra az egyszerű kérdésre sem, hogy mit jelent férfinak és nőnek lenni. A morális válság kihát a nemek kapcsolatára is. A teremtsébeli harmonikus társkapcsolatból ellenségeskedéssé, olykor ádáz vetélkedéssé silányult a nők és férfiak viszonya.

A hitméllyítő alkalmakon túl az általam vezetett szolgálati ág, a Női Misszió a felkínált különféle programjaival – női és páratlanklub, egyedülálló szülők és gyermekeik konferenciája, elváltak hete, várandóshétvége, tematikus gyülekezeti csendesnapok – e kérdésekben is szeretne az evangélikus nőtestvérek segítségére lenni. Az „útbaigazítás” pedig nem történhet másként, mint hogy annak szavához igazodunk, aki magáról így vallott: „*En vagyok az út, az igazság és az élet.*” (Jn 14,6)

Grendorf-Balogh Melinda

Mielőtt az országos iroda főállású alkalmazottja lettem, két évet töltöttem a Pesti Evangélikus Egyház Deák Téri Gyülekezetében: egy évet hatodévesként, egy évet pedig beosztott lelkesként. 2010. július 1-jétől vagyok hivatalosan a gyermek- és ifjúsági osztályon ifjúsági referens; előtte külsőként felettesem, *Smidéliusz Gábor*, a gyermek- és ifjúsági bizottság elnöke révén kerültem az osztály életének vérkeringésébe.

Igyekszem teológiai végzettségemet, szolgálati tapasztalataimat kamatoztatni a felnövekvő generáció megszólításában. Férjem, *Grendorf Péter* az angyalföldi gyülekezet beosztott lelkesze, mellette is van lehetőségem a klasszikus lelkeszi szolgálat gyakorlására, illetve a Kisdéák Evangélikus Óvoda hitoktatója vagyok.

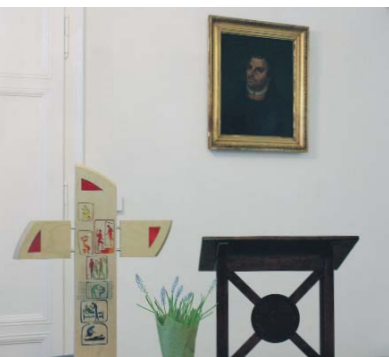
Teológuséim alatt sok gyülekezetben fordulhattam meg. Fontosnak tartom, hogy úgy induljanak el országos kezdeményezések, hogy közben reális képünk van kis egyházunk gyülekezeteinek, intézményeinek helyzetéről. Részünkről a leglényegesebbnek a folyamatos tájékoztatást tartom. Munkatársaimmal leginkább az irodában vagyunk elérhetőek, mert sok szervezési és adminisztratív feladat köt ide minket.

Heinemann Ildikó

Vecsésen vagyok gyülekezeti lelkes, Budapesten pedig kórházlelkész. Kórházlelkészi munkámat még vecsési szolgálatom előtt kezdtem el. Negyedik éve járok kórházról kórházra, beszélgetek krízishelyzetben lévő be-

tegekkel. Van, akivel csak egyszer találkozom, van, akit pedig hosszú heteken, hónapokon keresztül kísérek el haldoklóként azon az úton, amelyen mindegyikünknek végig kell menni. Gyönyörű ez a munka, azt érzem, nagy szükség van rám, és hogy

LELKÉSZEK, TEOLÓGIÁT VÉGZETT SZOLGÁLA

itt hasznosíthatom mindazt, amit Debrecenben pasztorálpszichológiai lelkigondozóként elsajátítottam. Úgy érzem, hogy nemcsak én adok a betegeknek, hanem sokat kapok is tőlük. Meglepő, mennyi bennük a hit, a remény és az akarat.

Legfontosabb szolgálati területem az onkológia, ahol istentiszteletet tartok, és rákos betegeket látogatok. Nagyon jó szolgatársaim vannak, kórházlelkész munkatársaimmal gyakran beszéljük meg problémáinkat, örömeinket, és szervezünk konferenciákat önkéntes segítőinknek. Részt veszek egyházunk e-mailes lelkigondozói szolgálatában, örömmel várom bárkinek a levelét, megkeresését egyházunk honlapján.

Honti Irén

Tizenhét éve vagyok a lelkési pályán. A kiskunhalasi gyülekezet pásztoraként a személyes lelki beszélgetések mindig is fontos helyet kaptak a szolgálataimban. Jézus empátiája, szenvedő emberek felé fordulása erős impulzust adott a kórházi szolgálat irányába.

Tíz év óta vagyok kórházlelkész, először budapesti kórházakban, majd évek óta a kiskunhalasi kórházban látogatom a betegeket. Sok evangélikussal találkozom itt Soltvadkertről és Kiskőrösről. Jó, hogy a személyzetel együtt végezhetem ezt a munkámat. A kórházi szolgálat a szívügyem, naponta járom az osztályokat, megyek, ahová küldenek, végzem a foglalkozásokat. A betegek bizalommal fordulnak hozzám, tudják, a titoktartás a lelkészt is kötelezi.

Kórházi lelkigondozói szolgálatunk munkájához tartozik, hogy évente több alkalommal szervezünk konferenciákat, ahol érdekes és tanulságos léleképítő témákat dolgozunk fel. Felüdítő, hogy van egy összetartó, jó légkörű kórházmissziói csapataunk, akikkel rendszeresen találkozunk Üllői úti irodánkban. Mivel mindig úton vagyunk, elérni leginkább mobiltelefonon, illetve az interneten keresztül lehet bennünket.

Az utóbbi években visszakerültem a kiskunhalasi gyülekezetbe, ami azért is jó, mert a kórházi és a gyülekezeti munka jól kiegészíti egymást. Mindkét területen sok segítséget jelent lélektani – a logoterápia területén szerzett – végzettségem. A logoterápia pszichoterápiás rendszer, amely vallja, hogy az életnek minden körülmények között van értelme, és hogy ezt az ember képes felismerni.

Céлом, hogy jelzés lehessen Isten szeretetéről, Jézus barátságáról.

Mottóm: „Szabadon, örömmel és szeretettel.”

Horváth-Bolla Zsuzsanna

Horváth-Bolla Zsuzsanna (39) vagyok, a Magyarországi Evangélikus Egyház hivatalos honlapjának, az *Evangelikus.hu*-nak a főszerkesztője.

1996-ban végeztem az Evangélikus Hittudományi Egyetemen, majd a németországi Erlangenben teológiai magiszteri diplomát, illetve publicisz-

tikai diplomát szereztem. Tíz évig világi újságoknál dolgoztam, napilapnál és magazinoknál is voltam újságíró.

Gyermekeim születése után, 2008-ban javaslataim alapján indítottuk el napi frissítésű hírportálunkat, amelyen többek között egyházunk aktuális híreiről és eseményeiről, a nagyvilágban élő evangélikusokról, ökumenikus kapcsolatokról számolunk be, a multimédia lehetőségeit is kihasználva – képből, hangból és videó formájában is. Interjúinkban célunk olyan embereket bemutatni, akik keresztényi értékek mentén élik mindennapjaikat. Hangsúlyos a lelkiség: napi igét és igehirdetéseket is találnak nálunk. *Kihez fordulhatok?* rovatunk tagjaival együtt segítséget nyújtunk a problémák megoldásában.

Feladatom rendkívül sokrétű: hírek, tudósítások, beszámolóik írása, interjúk készítése mellett a fényképezés, az anyagok szerkesztése, a munkatársakkal való kapcsolattartás is kötelességeim közé tartozik.

Horváth-Hegyí Áron

A lelkési pályára készülés nem volt ifjúkori terveim között, pedig mindig is szorosan, több szállal kapcsolódtam lakóhelyem, Nyíregyháza evangélikus gyülekezetéhez.

Érettségi után informatikai diplomát szereztem, Londonban töltöttem két évet, majd a szakmában dolgoztam, amikor az „*Itt vagyok, engem küldj!*” (Ézs 6,8) ige alapján egyértelmű elhívást kaptam a lelkési hivatásra Istentől. Így huszonöt évesen,

2004-ben kerültem a teológiára. Igen izgalmas és Isten által jól megszervezett időszaka volt ez az életemnek.

A következő mérföldkő házasságkötésem volt 2008 nyarán. Ezt egy különleges év követte, hiszen feleségemmel, *Adámi Johannával* (hittanár és konduktor-tanító) az egyesült államokbeli Columbusban (Ohio állam), a Trinity Lutheran Seminaryben (Szentháromság Lutheránus Szeminárium) tölthettünk egy tanévet teológus ösztöndíjasokként.

2009 szeptemberétől az Északi Egyházkerület püspöke, *dr. Fabiny Tamás* mellett vagyok püspöki titkár. Első fiunk, *Ruben* 2010 júniusában született, három hónappal később pedig megkezdtem hatodévesemet a keletföldi evangélikus gyülekezetben *dr. Blázy Árpád* mentorsága alatt. A püspöki titkári feladatok, illetve a hatodév kapcsolatban végzett gyülekezeti szolgálat által nagyon sokat látok, ta-

pasztalok és tanulok, miközben hivatástudatomban is erősödöm, és jó reménységgel készülök a lelkipásztori szolgálatra.

Kendeh K. Péter

1975-ben Gyulán születtem, „többgenerációs lelkészcsaládban”. 1993-ban érettségiztem a Budapesti Evangélikus Gimnáziumban (Fasor). 1998-ban végeztem az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. Ez év szeptemberétől a Magyar Bibliatársulatnál dolgoztam, a bibliakiadás és -terjesztés feladataiban segítettam a főtítkárnak munkáját. Még ennek az évnél a végétől a pestújhelyi gyülekezetben segédlelkészként szolgáltam. A gyülekezet 2000-ben megvásárolt parókus lelkészének, amely szolgálatot 2007 februárjáig láttam el.

2001 januárjától vezetem egyházunk kiadóját (amely egykor Evangélikus Sajtóosztály néven működött, 2002-től pedig a Luther Kiadó nevet viseli). Az elmúlt tíz évben munkatársaimmal igyekeztünk olyan kiadót működtetni, amely egyszerre tudja szolgálni gyülekezeteink mindennapi igényeit, illetve a könyveken, folyóiratokon keresztül meg tudja jeleníteni evangélikus értékeinket a magyar olvasóközönség előtt.

Feleségem, *Kendeh K. Johanna* szociálpedagógus, akivel 2001-ben kötöttünk házasságot. Kisfiunk, *Sebestyén* 2007-ben született.

Kóhádi Dorottya

A névjegyemen ez állhatna: lelkész, újságíró, rádiós műsorszerkesztő. Valójában mindig is az írás, olvasás (mondjuk így: az irodalom) és az Istenről szóló beszéd (azaz a teológia) érdekelt, soha nem múltó kíváncsisággal, s mindez az alkotás vágyával kiéleződve.

Nyíregyházi evangélikus gyökerekkel rendelkezem. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem elvégzése után *D. Szevik Imre* püspök szentelt lelkésszé otthoni gyülekezetemben, Budavárbán.

Teológiai tanulmányaim után elsőfokú újságíró-oklevelet szereztem. Gyakornokként több lapnál is dolgoztam, majd *Gáncs Péter* akkori országos missziói lelkész mellett a *Misszió* magazin és regionális rádióműsorok

szerkesztésével kezdtem meg egyházi médiamunkámat. Rádiós egyházi műsorszerkesztői tanulmányok után, a Magyar Rádiónál szerzett műsorvezetői-bemondói oklevél birtokában

1999 januárjában a Kossuth rádió *Evangelikus félórájában* műsorvezető, szerkesztő lettem. Egy valóra vált álom, amit a munkám, a hivatásom révén átélhetek. Tudom, hogy nem véletlenek, hanem Isten vezetett mind eddig, és az ő kezére bízom magam. Őt szeretném hirdetni írásban vagy a rádió mikrofonjához ülve.

Több mint tíz éve publikálok egyházi és világi lapokban (*Evangelikus Élet, Híd, Stáció, Lelkipásztor, Reformátusok Lapja, Credo*), valamint írásaim jelenhettek meg meditációs kötetekben, antológiában. A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának médiareferenseként szerkeszttem az *Evangelikus Hírlevelet*, valamint a hírszolgálat munkatársaként az egyházi és világi média közötti kapcsolattartás is feladatom.

Mi a legnagyobb ajándéka a pályámnak? Az a sok találkozás, beszélgetés, riport, interjú, amelyben részem lehet. Olvasóim, hallgatóim visszajelzése inspirál, hogy még jobban tegyem a dolgom.

Kulcsár Zsuzsanna

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem lelkész-teológus szakán 2002-ben végeztem. Már a teológia alatt foglalkoztatott a kérdés: hogyan lehet még többet tudni az ember emberségéről? Hogyan lehet még inkább megérteni annak a közösségnek a gondjait, örömeit, ahol lelkészként végzem a feladatomat? Ily módon életre és gyakorlattá váltani a krisztusi üzenetnek azt a nagyszerűségét, amely a növekedésre törekszik mind a személyiség vonatkozásában, mind pedig a közösség tekintetében, amely hordozni képes a másik embert.

A teológia utolsó évében kezdtem el a Klinikai Lelkigondozók Ökumenikus Egyesülete (KLÖE) és a Semmelweis Egyetem közös képzését, melyen gyakorlatból kiinduló elméleti képzés nyomán klinikai lelkigondozóvá váltam. 2005-ben a klini-

kai lelkigondozás jelentőségét mint prevenciót mutattam be záródolgozatomban a gyermek-lelkigondozás témájában. Majd további tanulás után a KLÖE képző szupervizora lettem. Jelenleg a KLÖE titkáráként is tevékenykedem.

Ezeknek az éveknek azonban nem a tisztségek és feladatok a legnagyobb ajándékai, hanem azon tapasztalatok sokasága, amelyet a gyermekektől és családjaiktól, valamint az egészségügyi személyzettől tanulhattam. A leginkább embert próbáló körülmények között, amikor az élet értelmének és a jövő reményének, a gyermeknek kell megküzdnie betegségekkel.

A gyermek-lelkigondozás speciális területének felfedezése közben gyülekezeti lelkészként tevékenykedtem Balassagyarmaton hat, Pilsen pedig egy évet. Most az I. Számú Gyermekgyógyászati Klinika osztályain felállásban kórházlelkészként foglalkozom azokkal a családokkal, amelyek komoly nehézségekkel küz-

denek, mert újszülöttjük valamely testi problémával érkezett a világra. Olykor ez keresztelőt jelent, máskor betegek kenetét, vagy a temetés szertartását kérik tőlem a szülők, némelykor meghallgatást vagy azt, hogy váltsam föl a szülőt a betegágy mellett. Előfordul, hogy a rezidensekkel imádkozunk a kiságy köré gyűlve.

Lépést tartani a reménnyel, keretet adni a tehetetlenség indulatának, jelen lenni az elengedés művészetének tanulásában: gyötrelmesen gyönyörű feladat ez, melyben Krisztus nélkül járni nem lehet, és nem is szabad. Megmutatni őt mint erőforrást a jelenre és a jövőre nézve, kicsit más eszközökkel, mint a hagyományos gyülekezeti formák – ez ébren tartja a hitet, az érzékenységet, annak valóságos megtapasztalását, amit Jézus mond a gyermekekről, hogy milyen sokat tudnak Isten országáról.

A klinika falain belül és az országos irodában is rendszeresen tartok áhítatokat a dolgozóknak.

Dr. László Virgil

A kedves Olvasók már találkozhattak velem az *Evangelikus Élet* hasábjain az ökumenikus és külügyi osztály bemutatkozásakor.

2010 szeptembere óta az Északi Egyházkerület püspöki hivatalában dolgozom részben azonos, részben megváltozott munkakörrel mint teológiai és külügyi referens. Feladatom *dr. Fabiny Tamás* püspök – akit múlt nyáron a Lutheránus Világszövetség alelnökévé is választottak – munkáját segíteni. A tisztségéből fakadó feladatok és kötelezettségek ellátása és adminisztrációja gondos előkészítést igényel.

Emellett a püspök számára teológiai, jogi és közéleti kérdésekben végzek háttéranyag-gyűjtő és -elemző tevékenységet. Titkárként veszek részt egyházunk reformációi emlékbizottságának, illetve a lelkészek választásának problémáját vizsgáló zsinati etikai bizottságnak a munkájában. Továbbra is szorosan együttműködöm a külügyi osztály dolgozóival is, különösen az angolszász és indonéz kapcsolattartás, illetve a nemzetközi egyházi szervezetek munkájában való részvételünk tekintetében, illetve a jelenleg zajló EU-s elnökséggel kapcsolatos egyházközi koordinációban.

Liptákné Gajdács Mária

1954-ben születtem Békéscsabán. Isten gondviselő szeretetének köszönhetően tizennyolc éves korom előtt megtértem. Budapesten a Könnyűipari Műszaki Főiskolán – édesapám kérésére – nyomtatókönyvkötő szakon nyomdamernőki diplomát szereztem. De az Úr már fiatalon elhívott szolgálatára. Közben *Keken András, id. Hafenschér Károly* és *Trajtler Gábor* lelkészek szolgálta alatt a Deák térre és Nagytarcsára, a *Győri János* pásztorolta gyülekezetbe jártam.

A békéscsabai Kner Nyomdában álltam munkába mint nyomdamér-

TTEVŐK AZ ORSZÁGOS IRODA KÖTELEKÉBEN

nők, majd a minőség-ellenőrző osztály vezetőjeként dolgoztam 1990-ig. Békéscsabán esküdtem 1977-ben férjemmel, *Lipták Mátyással*. 1984-ben végeztem az Evangélikus Teológiai Akadémia levelező szakán. Pá-

rommal egyik vagyunk az Úrban, imádkozunk, ígét olvasunk, Isten vezetésével igyekszünk élni napon-ta. Isten kegyelméből immáron harmincnyéve járhatjuk közös élet-utunkat. Hat gyermekünk született: *Katalin, Mátyás, Zsuzsanna Lídia, Máté Sámuel, Annamária és Márk Róbert*.

1990-ben álltam szolgálatba az evangélikus egyházban: először Békéscsabán voltam gyülekezeti munkatárs, majd Gyulán diakónus lelkész. *D. dr. Harmati Béla* püspök 1993-ban Gyulán lelkészé avatott. A gyulai gyülekezet mellett gondoztam a két-egyházi, eleki, sarkadi és komádi evangélikus leányegyházközsegekben élő híveket is. Szolgáltam Gyulán, a Békés Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet női részlegén, látogattam a betegeteket a gyulai Pándy Kálmán Kórházban, és a gyulavári József Attila Tüdőszanatóriumban is tartottam istentiszteleteket. 2000. augusztus 1-jével Gyuláról Békéscsabára, a Réthy Pál Kórházba kerültem kórházlelkésznek, a kórház etikai bizottságának tagja vagyok.

2007. szeptember 2-án bocsátott ki *Gáncs Péter* püspök beosztott missziói lelkészként Telekgerendásra. Jelenleg 52 egyházfenntartási járulékot fizető evangélikus tartozik az ottani gyülekezetünkhöz. Az eddigiek mellett 2010 májusától látom el a lelkészi teendőket a Gerendás–Csorvási Társult Evangélikus Egyházközsegekben. *Gáncs Péter* püspök 2010. július 1-jétől küldött ki Gerendásra és Csorvára helyettes lelkésznek, azóta félállásban vagyok kórházlelkész.

Menyes Gyula

1992-ben végeztem a teológián, majd feleségemmel, *Menyesné Uram Zsuzsával* az uraiújfalui gyülekezetbe kerültünk. 1998-ig az ostffyasszonyfai és a csöngői gyülekezet gondozása is hozzánk tartozott. 1999-ben a

Kandó Kálmán Műszaki Főiskolán általános informatikusként végeztem, valamint az egri Eszterházy Károly Főiskolán újságíró-diplomát szereztem.

2001-ben az újjáalakult Nyugati (Dunántúli) Evangélikus egyházkerület püspöke, *Ittész János* kért fel, hogy hivatalában, Győrben vállaljam

el a püspöki titkári feladatokat. Ezzel párhuzamosan – feleségemmel – szeretettel pásztoroljuk a győrsági maroknyi evangélikus gyülekezetet.

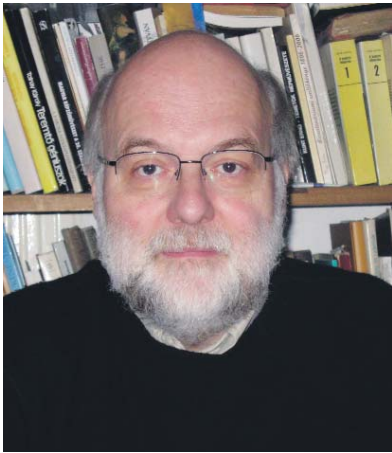
Beosztásomnál fogva szinte valamennyi dunántúli gyülekezetben jártam már. Elsődleges feladataim közé tartozik az események archiválása, a kerület havilapjának, a *Dunántúli Harangszónak* a szerkesztése és a kerületi honlap gondozása.

Tagja vagyok a sajtóbizottságnak, az *Evangélikus Élet* szerkesztőbizottságának, révfülöpi oktatási központunk igazgatótanácsának és a Regionális Ifjúsági Tanács nyugat-dunántúli régiójának testületében az egyházak által delegált tagként tevékenykedem. 2010 nyaratól a Magyar Rádió munkatársaként mint az egyházi félórak társ szerkesztője dolgozom. Négy kiskorú gyermek édesapja vagyok.

Nagy László

Székesfehérváron születtem, ahol édesapám több mint negyven éven át pásztorolta a gyülekezetet. A rászorulókon mindenkor segítő szolgálata ma is erőt ad nekem. Meghatározó volt az érettségi után az a két év, amíg a megyei könyvtárban dolgozhattam. Ezután kezdtem meg teológiai tanulmányaimat.

A diploma megszerzése után egy évig a budavári gyülekezetben voltam segédlelkész. Innen kerültem Celldömölkre, először segédlelkésznek, majd megválasztott parókusnak. Ezután másfél évig a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában dolgoztam. Majd újra egyházi szolgálatba álltam: a sajtóosztályon és a kórházi gyülekezetben volt a munkahelyem. Ebben az időben végeztem el a Magyar Újságírók Országos Szövetségének újságíró-iskoláját is.

A Magyar Protestáns Közművelődési Egyesület alakulásakor az intézőbizottság és a *Protestáns Szemle* szerkesztőbizottságának tagja lettem. Közben elindultak az egyházi műsorok a Magyar Televízióban. A kezdetektől fogva, immár huszonegy éve szerkeszthetem az evangélikus adásokat. Közben másfél évig a Duna Televízióban helyettesítettem, a Nap Tv-ben pedig öt éven át szerkesztettem a *Leleki útravalót*. Hét évig a Magyar Rádióban szerkesztője voltam az evangélikus félórának, és a mai napig egyházi szerkesztője vagyok az istentisztelet-közvetítéseknek.

Úgy is mondhatnánk, hogy teológiai ismeretekkel szakújságíróként végzem munkámat, de én inkább úgy fogalmaznék, hogy lelkész vagyok, akire egy speciális terület lett rábízva. Itt végzem azt a munkát, melyről tudom, hogy egykor számot kell adnom az élet igazi Szerkesztője előtt.

Petri Gábor

1997-ben végeztem magyar–angol szakon, majd a nem sokkal korábban újraindult Békéscsabai Evangélikus

Gimnázium tanáraként lettem pályakezdő pedagógus. Az újjászerveződő evangélikus oktatási intézmény szellemi közegében töltött idő további pályámra nézve meghatározó jelentőségűnek bizonyult.

Teológiai tanulmányaimat az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész szakán végeztem. 2005-ben Master of Arts (MA) fokozatot szereztem az egyesült államokbeli Lutheran School of Theology at Chicago (LSTC) egyetemen, ahol a vallásközi párbeszéd, vallás és tudomány, teremtés és evolúció, valamint a teológiai antropológia és a mélypszichológia kapcsolata témakörökben végeztem kutatásokat.

Gyakorlati hatodéves szolgálatomat 2005–2006-ban a Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközsegekben töltöttem. 2006–2008 között a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöki titkáráként a formálódó titkári feladatkörök kialakításának keretében a kerületi honlap szerkesz-

tésével, kapcsolattartással, hírszerkesztéssel, a kerületi események és püspöki szolgálatok tudósítói és sajtóreferensi munkájával segítettem *Gáncs Péternek*, a Déli Egyházkerület püspökének szolgálatát.

2003-tól végeztem szerkesztőmunkákat a Luther Kiadó számára külső munkatársként; 2007-től a Luther Kiadó vezető szerkesztőjeként koordinálok az egyházi kiadványszerkesztés szerteágazó munkáját, amelyben a bölcsész- és a teológiai tanulmányok során szerzett tudást egyaránt tudom kamatoztatni. 2010-től az országos iroda médiaosztálya által kiadott *Evangélikus Hírlévlé* olvasószerkesztését és tördelését is végzem.

Szeverényi János

Teológiai tanulmányaim utolsó két évében az angyalföldi gyülekezetben végeztem kisegítő szolgálatokat. Parókusként hat évet (1984–1990) töltöttem Csorváson és Gerendáson.

A rendszerváltás után országos ifjúsági lelkész és a Keresztény Ifjúsági Egyesület titkára lettem. 1995-től a kelenföldi gyülekezetben igazgató lelkészként és budai esperesként szolgáltam. Mindezek mellett két éven át utcai szociális munkát végeztem a VIII. kerületben.

2003-tól vagyok országos evangélizációs és missziói lelkész a közgyűlés választása alapján. Évente mintegy nyolcvan gyülekezetbe és konferenciára hívnak meg igehirdetéseket, előadásokat tartani. Szervezzük, segítjük a munkaágakat, csendesnapokat, evangélizációkat rendezünk. A Cinkotán működő Evangélikus Missziói Központban szerkesztjük – más kiadványok mellett – a *Híd* magazint, készítünk rádióműsorokat és CD-eket is, illetve az internetes honlapunkon is elérhető sok anyagunk (<http://misszio.lutheran.hu/>).

Az országos irodában is van egy kis bázisom. Munkamegbeszéléseket, bizottsági üléseket vezetek, időnként áhítattal szolgálók, többekkel

folytatok jó beszélgetéseket. Havonta szervezzük a belmissziói egyesü-

let (EBBE) alkalmait és az Útitársak bibliaóráját is az Üllői út 24.-ben.

Az Evangéliumi Aliansz alelnökeként és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Missziói Bizottságának tagjaként sok felekezetközi munkában veszek részt.

Hálás vagyok Isten bizalmáért, helyemen érzem magam, szeretem egyházamat és hazámat.

Véghelyi Antal

1952-ben születtem. 1981-ben szenteltek lelkészé. 2001-ben *D. Szevik Imre* püspök felmentett a gyülekezeti szolgálat alól, és több más aktuális feladat mellett mindenekelőtt azzal bízott meg, hogy – mint a liturgiai bizottság tagja – főállásban végezzem a *Liturgikus könyv* szerkesztésével kapcsolatban megkasodott feladataimat. Mivel egyházunkban teológiai munka végzésére felszabadított lelkész számára nincs státus, a püspök az Evangélikus Országos Levéltárba helyezte.

2004 januárjától nyílt lehetőség annak az anomáliának a megszüntetésére, hogy a levéltárban munkaidőm nagyobbik részében nem levéltári munkát kellett végeznem. Ekkor kerültem az országos iroda kötelekibe mint teológiai referens. Feladata-

im változatlanok maradtak, de azóta otthonomban dolgozom.

A *Liturgikus könyv* első kötetének megjelenése után (2007 ősze) fő feladatom lett *Luther* több mint ezeroldalas evangéliumi posztilláskönyve 19. század végi, illetve 20. század eleji magyar kiadásainak revideálása, a mai nyelven való új kiadás előkészítése. Emellett munkakörömhöz tartozik az *Evangélikus Élet* A vasárnap ígéje rovatának vezetése, az *Új nap, új kegyelem* rovat cikkeinek teológiai kontrollja és több más aktuális feladat, mint például január végén előadás tartása a révfülöpi Luther-konferencián, majd februárban kurzusvezetés a Lelkészakadémián.

Wiszkidenszky András

Budapest-Zuglóban kereszteltetek, Kőbányán konfirmáltak, jelenleg a rákoskeresztúri gyülekezetben élek és szolgálók gondnoki munkámmal és a rákoscsabai bibliakör vezetésével. Ez utóbbi különösen is kedves a számomra, hiszen itt megtapasztalhattam azt, amiről Pál apostol ír a *Római levélben*: „...együtt bátorodjunk

meg közöttetek egymás hite által...” (1,12) Ennek a bátorodásnak az ígénye küldött az Evangélikus Teológiai Akadémiára is, melynek levelező tanfolyamát 1992-ben végeztem el.

Nyugdíjas vagyok, „aktív” életemben műszaki területen dolgoztam, utoljára a Budavári Kht.-nál mint üzemeltetésvezető. 2010 júliusában jöttem a Déli Egyházkerület püspöki hivatalába, ahol félállásban mint püspöki titkár segítem *Gáncs Péter* püspök szolgálatát.

A kerület honlapjának és hírportáljának, a *Déli Harangszónak* a gondozása, illetve az egyházkerületi eseményekről való tudósítás mellett különböző adminisztratív, irodai fel-

adatok, valamint a kerület lelkészeivel való kapcsolattartás is tevékenységi körömbé tartozik.

Dr. Zsigmondy Árpád

Tíz évig tíz helyen voltam fekete báránya a vörös püspököknek. 1963-ban kiváltottam a munkakönyvemet. Gyógyszergyárban dolgoztam – közben vegyésztechnikai oklevelet szereztem –, majd a Magyar Tudományos Akadémia mikrobiológiai kutatócsoportjának immunológiai laboratóriumába kerültem. Közben, amikor hívtak, helyettesítettem az egyházban. Emellett, nem bérért, német szolgálatot végeztem Budavárban.

A Magyar Országos Levéltárban dolgozva diplomáztam az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) levéltár szakán. A levéltárból kikért az Egyetemi Könyvtár. Bölcsészkaron doktoráltam.

Nyugdíjaként, az idők változtával – miután elvesztettem teológus és könyvtáros páromat, három fiam anyját, *Kozma Éva Máriát* – kerültem az Evangélikus Országos Levéltárba. A levéltár munkatársaiként nem vagyunk az országos iroda dolgozói, de részt veszünk az Üllői út lelki életében. Itt természetes az egyházismeret és az egyház iránti elkötelezettség.

Tagja voltam az 1991–97 közötti zsinatnak. Időnként írtam az *Evangélikus Életbe*; ez abba maradt.

Második feleségemmel, a gyülekezetünkbe bekapcsolódott és egyedül a Szentírást és a kegyelmet valló, római katolikus *Boldogj Ágnessel* Hatvanban lakva a mátraszentimre-bagolyirtási Názáretben helyettesítettem. Újra megőzvegyülve költöztem vissza Óbudára, s az ottani gyülekezetbe járok.

NOVALLAÍRÓ-PÁLYÁZATUNK ANYAGAIBÓL

Tíz éve nem láttam, pontosabban az érettségi bankett óta. Bajban vagyok, csak ő segíthet. Remegő kézzel tárcsázom a számát, nem ő, hanem a felesége veszi fel a telefont, elcsukló hangon bemutatkozom, és kérem, hogy adja a lelkész urat.

- Halló, vagyok!
- Szia, Kemény Klára vagyok, nem tudom, emlékszel-e rám.
- Igen, kellemes meglepetés. Valami baj van? – kérdezi atyai hangon.

Megkönnyebbülök, rögtön tudom, hogy számíthatok rá. Megbeszélünk másnap délutánra egy időpontot, azonnal tud fogadni. Közben ülök a kocsiban, és utazom hozzá, azon a négy éven gondolkozom, amikor volt szerencsém megismerni. Ő fiatalember volt, én pedig tizenéves kamaszlány. Nem volt könnyű dolga, hat csitri lányt kellett volna a hit alapjaira oktatnia. De valahogy mégis sikerült neki. Nem emlékszem rá, hogy mikor volt az a pillanat, amikor elfogadtuk, de megtörtént. Emlékszem, hosszú vitákat folytattunk a Biblia különböző történetein, minden óra végén énekelünk, na csak azt nem szerettem, énekelni, hallgatni persze igen, szép hangja volt.

Egy idő után elmaradoztak ezek a találkozások, eleinte örültünk, hogy

nincs hittanóra, de egy idő után mindenkinek hiányozni kezdett. Mikor legközelebb láttam, már kopasz volt, és legalább tíz kilót fogyott, nyirokdaganata volt. Tudom, nagyon dühös voltam, nem értettem, hogy miért pont ő került ilyen helyzetbe. Tényleg jó ember volt. Ember volt. Soha nem mertem megkérdezni tőle, hogy szerinte mit akart tőle az Úr ezzel a betegséggel. Probára tenni, büntetni?

Soha nem felejttem el, hogy egy hétköznapi délelőtt, mikor éppen szünetünk volt, és az iskola udvarán szokás szerint vihogtunk valami marhaságon, egyszer csak elrohant mellettünk. Nagyon sietett, nem nézett senkire, már nagyon beteg volt, gondolom, a kopaszsága is zavarhatta, a gyerekek ilyenkor nagyon kegyetlenek tudnak lenni. Utánarohantam, és egy levelet csúsztattam a kezébe, egyik este írtam, amikor imádkoztam érte az Úrhoz. Akkor imádkoztam először, hitem se volt még, de úgy gondoltam, egy próbát megér. Már én se emlékszem, mit írtam, csak arra, hogy profétákról is szó volt, akiket összekevertem, erre figyelmeztetett is később.

A Gazda kimérte helyemet, szélemet, hosszamat. Gyomos, műveletlen, látszatra hasznavehetetlen föld porából rakott össze engem. Ő már látta bennem azt a csodát, hogy miként teszem majd termővé a hozzám hasonló rögtengereket. De én... még azt sem tudtam, hogy mi végre és ki hozott engem létre. Egyáltalán ki vagyok én?

Rám borul az ég kék kupolája. Alatta – fölöttem – madarak röpködnek, és lopott pillantásukkal néha mintha keresnének rajtam valamit. Ők már tudják, hogy mit. Szomszédaim is vannak: egy hozzám teljesen hasonló és egy nálam keményebbnek tűnő, hármunk között út szab határt. Mert mindannyian mást kell, hogy teremjünk. De ők sem tudják még, hogy a madarak mit kutatnak az ég magasából.

Egyszer csak zajt hallok. Eke és borona zaját. Hátamat szántja az élet súlyos vasekéje, és a fájdalmak között felszínre kerülő, törhetetlennek tűnő rögöket az idő jótékony boronája simítja bele a porfelhőből előtűnő horizontba. Majd a porfelhő oszlása után a fölöttem azúrrá változó ég esővel öntözi testemet. Mikor a napsugarak simogató melege megszáritott, a Gazda érkezett. Rég nem láttam már, mégis, ami eddig történt, valahogy az ő láthatatlan jelenlétét

Látomás

éreztettem velem. De most itt van láthatóan is. A közöttünk levő úton érkezik, kezével mintha szórna valamit. Nem látom tisztán, mert a felszálló meleg fodrozza a látványt. Ahogy közeledik, keze szórásának nyomán lecsapnak az eddig fönt kémlelő madarak. Erre a pillanatra vártak. De én érzem, hogy testembe ezer és ezer apró jel, szó, látvány és hang magként tokozódik be, várva, mikor jön el az ideje szárba szökkenésüknek.

Ismét friss eső hullik, és itatja a bennem rejlő jövő gyümölcseinek megannyi apró kezdeményét. A nálam keményebbnek tűnő szomszédomat nézem, aki karakánul valami csodát hoz létre. Testéből hirtelen ezrével nőnek ki a fűszerű szálak. De az eső után a nap tűző sugarai üldözni kezdik a sarjadó életet, és barnává változtatják a zöld szálakat, melyek egy idő után erőtllenül terülnek el, semmivé válva és beleolvadva az őket létrehozó testbe. A másik szomszédomnál már valami aranyszálakat is látok. De nemcsak azokat. Van valami ismeretlen, visszataszító, tekintetemet is szúróan bántó közöttük, ami felülkerekedvén láthatatlanná teszi számomra az arany csodás szá-

laít. A szomszédom viszont, úgy tűnik, mintha nem tudná megkülönböztetni őket. Igen, most már hiába keresem e szálakat. Elpusztultak. A szűrő tövis megölte őket. A Gazdát látom ismét. Nézegeti hiábavalónak tűnő munkáját, majd a messzeség takarja el búsultan ballagó sziluettjét. Ő mindent megtett. Mindent.

Visszatekintek az égre, és csodát látok! A napsugárban szikrázó pompás kékség nyújtotta háttér előtt zöld, fűhöz hasonló fonalak törnek az ég felé, majd aranyba hajlanak, és tetejükön pompás, kövér kalászkok lengedeznek. Legalább annyi mag van bennük, hogy száz hozzám hasonlót is befedhetne. Már értem, miért volt a kimérés, a sok szántás, boronálás, magvetés, öntözés. Hadd fújjon a szél, hadd hordja szét a magot, hadd tegyen termővé másokat is! Végtelen boldogság járja át sáros szívemet.

Egy arc hajol fölém. Egy kedves, végtelenül kedves arc. A Gazda arca. Szemeiben a végtelent látom, és... mintha egy keresztet is látnék, rajta saját magamat. Az egyik kalászon levő harmatcseppen megcsillan a napfény, majd elindul a föld felé. Felém. A kedves arc mosolyának szegletéről aláhulló könnycseppel együtt öntöznek engem. Mert jó föld vagyok, jó föld.

■ LÉNÁRT TIBOR

Csoda

Utána az érettségi bankettig nem láttam, de azért minden hétfőn nyolckor ott álltam a könyvtár előtt, hátha lesz óra, ezt sohasem mondtam el neki. Nem számítottam rá, hogy eljön a bankettre, de megjelent, Vera barátnőm örömeiben felsikoltott, mikor meglátta, nagyon örülünk neki. Nem sokáig maradt, arra sem emlékszem, miről beszélgettünk, csak a találkozás öröme maradt meg bennem. Az egyetem elvégzése után még két évig dolgoztam abban a városban, ahol a temploma van. Soha nem mertem elmenni hozzá. Sokszor gondoltam rá, hogy beülök egy vasárnapi istentiszteletre hozzá, mégse tettem.

Mindjárt fél három, már a lelkészház ajtaja előtt állok, nagyon félek, utoljára az érettségi vizsgámon szorongattam így a zsebkendőt. Csöngetek, de hiába, nem jön senki, mégse merül fel bennem, hogy elfelejtette a találkozót. Leülök a lépcsőre, várok, negyed óra várakozás után a kulcs zörgését hallom a zárbán, a kislfia nyit ajtót. Kiderül, véletlenül lekapcsolva maradt a csengő. Majd ő is megjelenik az ajtóban, nem sokat változott, vala-

hogy méltóságteljesebb lett, nem tudom, hogy csak a kor vagy a sok szenvedés miatt. Beinvitál, hatalmas ebédlője van gyönyörű faasztallal, székekkel, a szekrényen egy félig olvasott Cseh Tamás-kötet, azért ez nagyon tetszik, hogy egy református lelkész egy indiántól olvas.

Megkérdezi, mi van velem, beszél a múltról, semmi lényegesről nincs szó, mégis, mikor a szemébe nézek, tudom, érti, hogy miért kerestem meg. Megnyugszom, egyszerűen csak azt érzem, hogy ide el kellett jönnöm, még a nyolc hónapos kisfiam is csendben várakozik az apukájával kint a kocsiban. Nem ígér semmit, persze segít, ahogy tud, de nem ez számít, tudom, bárki kopogtatna az ajtaján, ugyanígy fogadná, ez a felismerés az, ami igazán számít.

- Visszaadtad a hitemet, már az emberekbe vetett hitemet – mondom neki.
- Igen, a segítség legtöbbször onnan jön, ahonnan nem számítasz rá. Klára, őszinte leszek, ha ez sikerülni fog neked, az maga lesz a csoda.

Próbálok elmondani neki, hogy

azért én benne mindig hittem, meg hogy tényleg jó tanár is, nemcsak lelkész – azt hiszem, mostanában ilyen dilemmákkal küzd –, de nem kell, annyi mindent kérdeznék tőle, de egyszerűen csak örülök, hogy itt lehetek nála. Elköszönünk egymástól, lehet, hogy nem látom többet, de közben tudom, ha úgy akarja az Úr, hozzá fog vezetni megint. Probálok egy üveg itallal megköszönni, hogy segíteni próbál, de nem fogadja el.

- Klára, ez a mi kapcsolatunkba nem fér bele.

Nem erőltetem, mikor kikísér, azt mondja:

- Isten áldjon!

Hátranézek, a lépcsőn áll, és mosolyog, próbálok rögzíteni ezt a pillanatot. Úgy gondolom, azon a délutánon valóban áldást kaptam, és csodát élhettem át. Az óta a találkozás óta gondolkozom, mivel köszönhetném meg ezt az emberséget, amivel már nagyon régóta nem találkoztam. Még a nevét sem írhatom le, tudom, haragudna rám, de ő tényleg létezik, nem írói fikció, és meggyógyult, ami maga a csoda.

Ha valakinek szüksége lesz rá, az Úr úgyszólván hozzávezeti, csak Rozi kutyára tessék vigyázni, ő ugyanis nagyon harapós!

■ CEGLEDI ANNA

Példázatok

Ekkor odavittek hozzá egy lelkészt, akit rajtakaptak, hogy kétségei vannak, bizonytalan, olykor ingerült, türelmetlen, és még egyéb vétkei is nyilvánvalóan látszanak. Középre állították, és így szóltak Jézushoz:

- Mester, ezt az embert bűnösnek találtuk, tetten értük, a törvény szerint meg kell halnia. Megkövezhetjük, mondd?

Jézus pedig lehajolt, és az ujjával írt a földre. Amikor továbbra is fagatták, felegyenesedett, és ezt mondta nekik:

- Aki bűntelen közületek, az veszen rá először követ.

És lehajolva tovább írt a földre. Azok pedig ezt hallva és komolyan véve – mind elmentek, kezdve a

legidősebbektől. És egyedül ő meg a lelkész maradt ott közepén. Jézus felegyenesedett, és a lelkészhez fordult:

- Hol vannak a te vádlóid? Senki sem ítélte el téged? – kérdezte.
- El sem merem hinni – suttogtat a lelkész. – Senki, Uram.
- Én sem ítélek el, ember vagy, mint a többi. Csak ők emeltek föl jól látható helyre, hogy eltereljék a figyelmet a saját ügyeikről. Neked csak annyiban más a helyzeted, hogy látszol. De ne hidd, hogy te tartod az Isten egét. Nem rajtad múlik, kik jutnak hitre. Életet csak a Lélek adhat. Ennek ellenére jól teszed, hogy törekszel. Menj, és ne feledd, kinek van jog a ítéletet mondani fölötted.

■ FÜLLER TÍMEA

Szabadon, örömmel, szeretettel – az élet alkonyán is

„Csak azért tiszteljek valakit, mert jóval idősebb nálam?!” – bukott ki egyik főiskolai csoporttársamból, amikor egy előadáson az öregkorról és lehetséges velejáróiról beszélgettünk.

Megbotránkoztató és egyben elgondolkodtató a kérdés: pusztán az életkora tiszteletre érdemesíthet valakit? Ne számítana, hogy ki ő, mit tett korábban, milyen vétségeket követett el, vagy mit mulasztott el megtenni – ne adj’ Isten, szándékosan –, ami pedig mások javát szolgálhatta volna?!

De vonatkoztassunk most el a felvetett témától, és gondolkozzunk el inkább azon, hogy egyáltalán milyen kép él bennünk az idősokról. Kopasz, fogatlan, elhanyagolt külsejű, magatehetetlen, „csak a gond van vele” embert látunk magunk előtt, vagy olyasvalakit, akihez gyönyörű közös emlékek fűznek bennünket, és akiről azt gondoljuk, hogy érdemes odafigyelni a szavára?

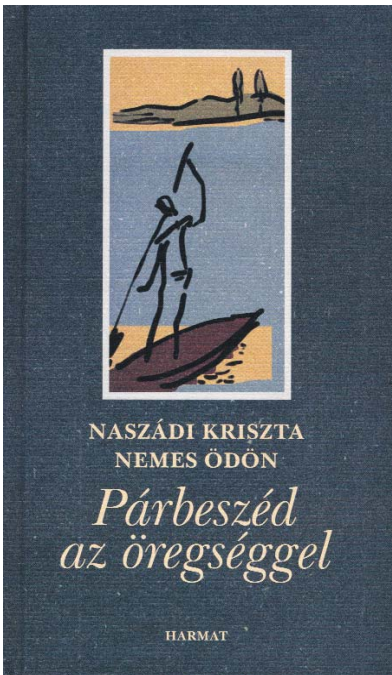
Az imént említett tulajdonságok persze együtt is járhatnak: szorulhat valaki gondozásra úgy, hogy közben szellemileg továbbra is ereje teljében van, és örvendhet valaki kitűnő egészségnek úgy, hogy közben már nem kíváncsi a világra.

Ha be akarjuk sorolni *Nemes Ödön* jezsuita szerzetest valamelyik kategóriába, akkor azt mondhatjuk: oxigénpalackhoz való kötöttsége nem akadályozza meg abban, hogy látszólag korlátozott(abb) lehetőségei ellenére teljes életet éljen.

Ödön atya súlyos, gyógyíthatatlan tüdőbetegségben szenved, de még ha nem is lenne szüksége az oxigénpalackra és annak hétméteres orrszondájára, hosszabb sétákat, kirándulásokat rossz lába miatt akkor sem tehet-

ne. Hallása, látása sem a régi már – de nyolcvan év felett ez már-már természetes.

Abban azonban semmi nem akadályozza Ödön atyát, hogy elmélkedjen, tanítson, és megossza élettapasztalatait a hozzá fordulókkal. Például *Naszádi Krisztával*, aki néhány évvel ezelőtt azért kereste fel, hogy közös emberi kérdésekről – szabadság, szeretet, megbecsülés, fájdalom,

félelem, alkotás – faggassa őt. Beszélgetéseik lenyomataképpen született meg 2008-ban a *Szabadon, örömmel, szeretettel* című kötet. A Harmat Kiadó főszerkesztője azonban nem elégedett meg ennyivel. Két évvel később újból a szerzetes mellé telepedett, hogy ezúttal az öregedéssel, a halállal és a metafizikai kérdésekkel való szembenézésről kérdezze őt.

A *Párbeszéd az öregséggel* című, *Lente István* illusztrációival díszí-

tett és a megszokottnál nagyobb betűkkel tördelt könyvecskéből az derül ki: Ödön atya az öregedést nem tragédiaként, hanem kalandként, kihívásként éli meg. Mint mondja: „Nem hogy nem zárultak be az ajtók, de teljesen újak nyíltak meg előttem.”

Persze ehhez az is kellett, hogy elfogadja: tettei értékét többé már végképp nem a teljesítmény határozza meg, hanem az, hogy milyen lelkiülettel cselekszi azokat. Nem a veszteségei felett kesereg, hanem megpróbálja meglátni és megélni a kiszolgáltatottságban rejlő lehetőségeket. Így például azt, hogy van ideje visszatekinteni a mögötte álló esztendőkre, elrendezni magában mindazt, ami a lelkét nyomja és felkészülni az utolsó nagy útra – nem a saját erejéből, hanem Isten erejére támaszkodva.

Ödön atya tehát – mottójához híven – szabadon, örömmel és szeretettel éli meg földi útjának utolsó szakaszát is, és a *Párbeszéd az öregséggel* című kötetben keresztül kortársait is erre biztatja.

De nekünk, fiatalabbaknak sem haszontalan megfogadnunk e jelstót, hogy szabadon, örömmel, szeretettel – és tisztelettel – közelítsünk (nagy)szüleink generációja felé. Mert nem tudhatjuk, hogy majdan életünk alkonyán mennyire lesz könnyű vagy nehéz őszintén szembenézni múltunkkal, megbékélni az élethelyzetünkkel és bátran vállalni mindazt, ami még adatik. Az azonban majd nekünk is vélhetően jólesik, ha tisztelik bennünk az idősebbet.

■ – VITÁLIS –

Naszádi Kriszta – Nemes Ödön: Párbeszéd az öregséggel. Harmat Kiadó, Budapest, 2010. Ára: 1980 forint.

ÉN NEM TUDOM...

(mitől félttem...)

Én nem tudom, különöc vagyok-e. Ha így, ha úgy, kívülről amúgy sem látszik rajtam. De már kisgyermekként erősen különböztem kortársaimtól, leginkább valószínűleg abban, hogy félttem. Ez a félelem csöppet sem nevezhető szokványosnak, mert absztrakt tart, valami mindenben különbözőt a gyávaságtól. A gyáva ugyanis valóságos dolgoktól fél, teszem azt nem mer felmászni egy magas fára, nem járkál háztetőkön, nem kel át vékony fapallón rohanó patak fölött, ahogy én tettem egykor. A gyáva attól tart, valami baja történik: leesik, eltöri kezét-lábát, megverik, a kutyák közelébe sem megy szívesen, hátha megharapják. Engem ilyesmi nem aggasztott. Sőt, mondhatni, valóságos dolgoktól sohasem félttem, csak az egyedüllettlől, attól, ha nem volt körülöttem senki. Ilyenkor, akár fényes nappal is, először szorongás, majd pánik fogott el, éjszaka pedig volt úgy, hogy bemásztam a bátyám ágya alatt lévő ruháskosárba, mert megnyugtatt nagy testvérem szuszogása.

Egyáltalán nem volt tárgya a félelmemnek, csupán azt képzeltem, hogy valami szörnyű közelít. Nem ember, nem állat, nem kísértet. Ez a rettenet maga volt a semmi, amit – akkor még nem tudtam – elmúlásnak neveznek. Találkoztam azóta jó néhány féls kisgyermekkel, tudakozódtam is, de hasonló intenzitású rette-

gésről sohasem hallottam. Biztos, hogy nem bátortalanság volt. Megtörtént, hogy lemásztam egy mély kútban fuldokló macskáért.

Sokat gondolkodtam azon, valójában mi bajom lehetett, hogyan és hol szedtem össze. Feltételezem, hogy születésem előtti trauma hagyott ilyen mély nyomokat bennem. Anyám öt hónapos terhes volt velem, amikor átfúródott vakbéllel Győrben a jelenlegi kórház névadója, *Petz Aladár* megoperálta. Nagy esély volt rá, hogy nem látom meg a napvilágot. Lehet, hogy a villanó szike és azzal együtt a velem kokettáló halál rémisztett meg, aminek létezése úgy öt éves koromban tudatosult bennem.

Annai biztos, nem voltam könnyű eset. Egy este, azt híven, hogy mélyen alszom, *Ágota* nővéremet anyám a bátyámmal együtt elvitte első báljára. Ám én felébredtem, és bensőmben is felébredt a „rém”. Egy darabig házunk ablakában ültem, és figyeltem az utcán járkáló embereket. Közben kínozott a kórság, hogy hátulról közelít valami rettenet. Végül kimásztam az ablakon, és beköltöztem az Árpád tér sarkán lévő bolt nyitott kirakatába. Ott el is szunnyadtam. A távozóban lévő bálozó közönség zsvaja ébresztett fel. Urak és hölgyek sajnálkoztak fölöttem.

Nem tudom pontosan, mikor tűnt el belőlem a rettegés. Tizennégy évesen kollégiumba kerültem, és az-

zal az egyedüllét veszélye semmivé lett. Szüntelenül társak vettek körül. Így nőtem fel. De ahogy *Dante* írja: „Az emberélet útjának felén / egy nagy sötétlő erdőbe jutottam, / mivel az igaz utat nem lelém...” A szorongás újra visszatért, de a most is absztrakt aggodalomban felismerem a félelemben élő szeretetet, amit akkor született kislányom iránt éreztem. Ha megbetegedett, ugyanúgy elszorult a gyomrom, ugyanúgy a kiszolgáltatottság érzésével kellett küzdenem, mint tovatűnt gyermekkoromban. Csak most már én voltam felelős mindenért. Nem húzódtam meg a kirakatban. És rájöttem arra, amit mindig is éreztem, hogy szeretet nincs féltés nélkül.

De már biztosan tudom, hogy nem vagyok gyáva. Ez akkor tudatosult bennem, amikor szívűműtém után felébredtem a mélyaltatásból. Az álom és a létezés határán világossá vált, hogy mindig is önmagam és a szeretet megsemmisülésétől rettegettem, de az is, hogy a szeretet összefügg a hittel és a reménnyel. Azóta úgy képezelem, hogy Isten országa örök találkozás és együttlét szereteteinkkel. Hogy ez a gondolat végleg eltávolítja-e a rettegést, én nem tudom...

■ KRISTÓF ATTILA

Megjelent a Magyar Nemzet 2011. január 25-i számában.

Érdemes-e gyülekezetbe járni?

Nagyon szeretek énekelni. Fantasztikus az, amikor a testvérekkel együtt énekelünk olyan énekeket, amelyek az Úr nagyságáról, jóságáról, irántunk való szeretetéről szólnak. Ilyenkor átjárja szívemet az öröm, és csak úgy zeng a dicséret az ajkamról. Előfordult már, hogy zeneértő ült mellettem, aki utána megdicsért: „Milyen szép hangod van!” Hát persze, mellette könnyű szépen énekelni...

Mert elárulom: nekem nincs jó hangom. Ha csak úgy magam énekegetek, vagy olyan valaki van a közelemben, aki hamisan harsog, akkor bizony az én énekem is hamissá válik. Csak akkor tudok jól énekelni, ha van, akihez igazodhatok. Ha magabiztos hangszeresek és stabil énekesek vezetnek a dicsőítést, akkor bele merek feledkezni az éneklésbe, de ha nem ilyen közegben vagyok, akkor – van annyi önkritikám – inkább hallgatok.

Van, aki úgy gondolja, fölösleges gyülekezetbe járni, hiszen otthon, egyedül is lehet hinni, imádkozni, Bibliát olvasni. Igen, lehet és kell is, de ha nem vagyunk része egy keresztény közösségnek, akkor könnyen úgy járhatunk, mint én az énekléssel.

Az, aki nem kér a Krisztus-hívők társaságából, elszalasztja azt a lehetőséget, hogy az igehirdetés, az imaközösség, a személyes hit- és élettapasztalatok megosztása során helyes mederbe terelődjenek téves felismerései, a korszellem formálta gondolatai és sablonos megszólalásai.

Mert ha a közösségben Krisztusé a központi hang, akkor abba a kórusba érdemes bekapcsolódni mindenkinek, hiszen hívő életünk – csak úgy magunkban – könnyen hamisan muzsikálhat...

■ HULEJ ENIKŐ

FOTÓ: LUKÁCS GÁBI

HETI ÚTRAVALÓ

„Fölötted ott ragyog az Úr, dicsősége meglátszik rajtad.” (Ézs 60,2)

Vízkereszt ünnepe után az utolsó héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi a megdicsőült Úr Jézus Krisztust hirdetik; ő világosságuál jött el a világba, és életet hozott az embereknek. „Az Úrnak neve legyen áldott örökké!” (GyLK 746) „Isten gyújtott világosságot a mi szívünkben, hogy Jézus Krisztus arcán felismerjük az ő dicsőségének ragyogását.” (2Kor 4,6; LK) A Krisztusról szóló igehirdetésben rejlik Isten ereje s dicsősége; ezért Pál így folytatja: „*Ez a kincsiünk pedig cserépedényekben van, hogy ezt a rendkívüli erőt Istennek tulajdonítsuk, és ne magunknak...*” (2Kor 4,7) Megdicsőülésekor az Úr Jézust három tanítványa már előre abban a dicsőségben, ragyogó fényözönből láthatta, amelyben visszajövelekor fog megjelenni: „*És szemüök látára elváltozott: arca fénylett, mint a nap, ruhája pedig fehénen ragyogott, mint a fény.*” A fényes felhő a jelen lévő Úristen dicsőségét hirdette: „*Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm, reá hallgassatok!*” (Mt 17,2.5) Számunkra sem adatik más, csak Jézus egyedül! „Az Atya őt pecsételte el Megváltóvá. Reá mutat az egész Szentírás. Mindent alája vetett, kegyelmét mind csak reá ruházta. Egyedül őt kell tehát hallgatnunk és befogadnunk!” (*Luther*) Pál szerint az *Újszövetség* szolgálatának ez a következménye: „*Mi pedig (...) ugyanarra a képre formálódunk át az Úr Lelke által dicsőségről dicsőségre.*” (2Kor 3,18) A bűnesetkor összetört a teremteskori istenképünk, de így Jézus képéhez válik hasonlóvá (lásd Róm 8,29). E földről nem vezet híd, lépcső a mennybe, de a mennyből lejött Jézus lett úttá, lajtörjává számunkra Istenhez, s ő szól ma: „*Bizony, bizony, mondom néktek: meglátjátok a megnyílt eget és az Isten angyalait, amint felszállnak, és leszállnak az Emberfiára.*” (Jn 1,51) Az üdvösséget e földön kell elnyernünk! „*Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van, aki pedig nem engedelmeskedik a Fiúnak, nem lát majd életet, hanem az Isten haragja marad rajta.*” (Jn 3,36) A kegyelem és a békesség forrása a Szentháromság Isten. Az örök Vagyok neve három igeidőben kerül kijelentésre: „*Én vagyok az Alfa és az Ómega, így szól az Úr Isten, aki van, és aki volt, és aki eljövendő: a Mindenható.*” (Jel 1,8) Jézus egylényegű az Atyával, ő Isten, ezért mondja: „*Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága.*” (Jn 8,12) Ha Jézus bennünk él, s Isten világossága átsugárzik rajtunk, akkor ránk is érvényes: „*Ti vagytok a világ világossága.*” (Mt 5,14) Isten égő és világító fáklája volt dr. Luther Márton, aki 465 éve, 1546. február 18-án halt meg szülővárosában, Eislebenben. Utolsó szavai szerint: „*Bizony, koldusok vagyunk mindnyájan, ez az igazság.*” S csak az Úr áldása gazdagíthat meg: „*Áldjon meg téged az Úr (...) Ragyogtassa rád orcáját az Úr (...) Fordítsa feléd orcáját az Úr...*” (4Móz 6,24–26) Kérhetjük is: „Áldj meg minket, Úristen...” (EÉ 323,1)

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Kuvik

Kis termetű bagoly, tollfülek nélkül. Magyarországon a nyílt területeken mindenütt előfordul, de állománya az utóbbi időben sajnos megfogyott. Kedveli a tanyák, juhodályok, állattartó telepek környékét, de öreg fasorokban is megtelepszik.

Főleg éjszaka tevékeny, de gyakran látni nappal is. Különösen a reggeli órákban sütkeznek szívesen a kémény sarkán, a hodály vagy egy kál tetején.

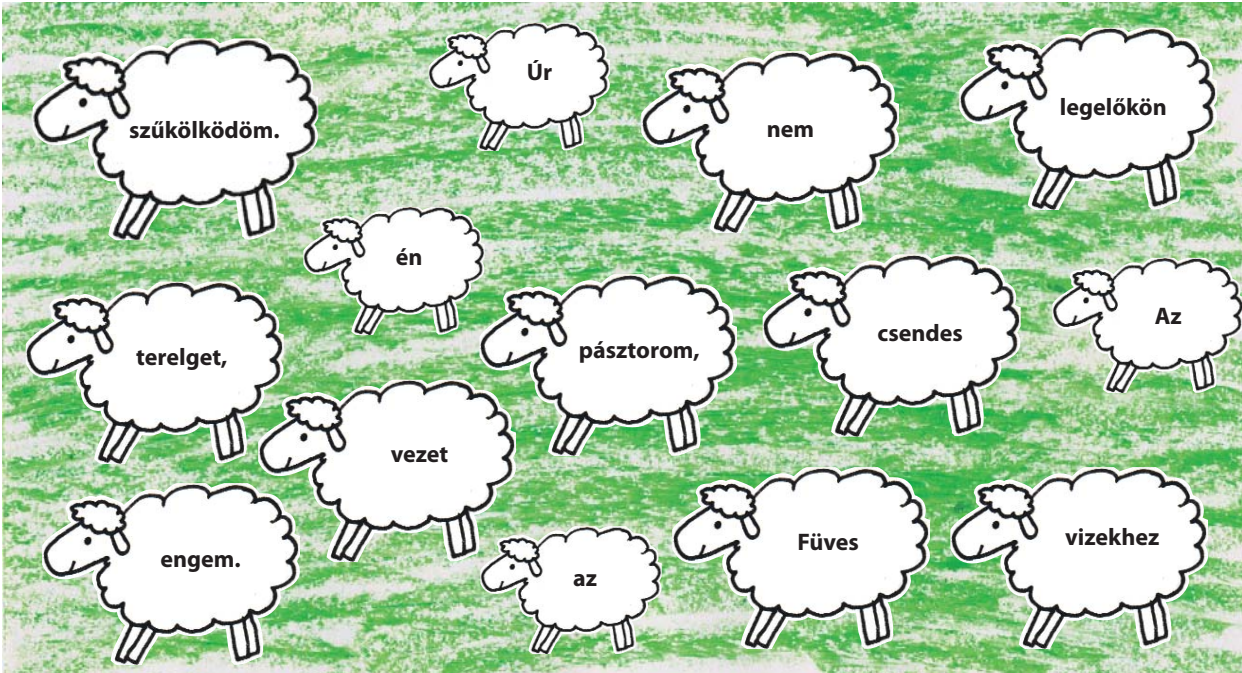
Sokan úgy gondolják, hogy a baglyok nappal nem vagy alig látnak. Ez nem igaz. Ha egy olyan hodály felé közeledtem, amelyiken egy kuvik ült, a madár már jó messziről észrevett, és az ellenkező oldalon lebukva eltűnt. Gyakran megfigyeltem azt is, amikor a kuvik még jóval napnyugta előtt vadászni kezdett. Egyikük Apaj-pusztán, egy nagy legelőn álló hodályban tanyázott. Ha napközben jártam arra, és bementem, kirepült, és vagy ötven méternyire a fűbe ült, mindig egy nagyobb növény védelmében. Alig mentem tovább, máris visszarepült az épületbe. Ugyanezt a madarat többször is láttam, amint estefelé, de még teljesen világosban kirepült a hodályból,

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

fény. Az ablak világított, arrafelé repültek, ezt használta ki a kuvik, amikor az ereszcatornáról vagy a tetőről lesett rájuk. Ha aztán jóllakottan kuvikolt is néhányat, a beteg pedig az éjszaka meghalt, senki sem moshatta le a szegény madárról, hogy ő volt a halál hírnöke. Ma már mindenki tudja, hogy ez nem igaz, a kuvik pedig fokozottan védett.

Állandó madár, egész évben a megszokott tanyahelye közelében tartózkodik. Élelmes, kihasználja a lehetőségeket. Gyermekkoromban téli estéken többször is láttam, hogyan

A jó pásztor • A 23. zsoltárban Dávid az Úrról énekel. A birkákon található szavakból az első két mondatát tudjátok összeolvasni a jól ismert zsoltárnak. A Bibliából kikeresve olvassátok el végig!

Kedves Gyerekek!

► Mostani hatrészes sorozatunkban Illés próféta történetét elevenítjük fel. Minden részhez tartozik egy rejtvény is. Oldjátok meg, és a helyes megfejtéseket összegyűjtve küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.

2.

Aháb király nagy bünt követett el, amikor nem az Urat követte, hanem egy pogány istenhez, Baálhoz imádkozott. Ezért egy nap Illés a Karmel-hegyre hívatta a királyt, a népet és a Baál-papokat, akik négyszázötvenen voltak.

Amikor mindenki ott volt, Illés megkérdezte Izrael népét:

– Miért sántikáltok kétfelé? Döntsetek el, melyik istent követitek! Ha az Úr az Isten, akkor neki engedelmeskedjétek, ha viszont Baál, akkor őt kövessétek!

Amikor a nép nem válaszolt, Illés folytatta:

– Én vagyok itt egyedül az Úr pró-

fétája, a Baál-papok négyszázötvenen vannak. Tegyük próbát, hogy lássuk, melyikünk istene az igazi! Hozzatok ide két bikát, hogy áldozatot mutathassunk be a saját istenünknek. Egyikünk sem gyűjthetja meg a fahasábokat – a Baál-papok imádkozzanak Baálhoz, én pedig az Urat hívom segítségül. Amelyikünkél meggyullad a tűz, az az igazi isten.

Így is lett. Először a Baál-papok készítették el az oltárukat, és reggeltől délutánig így kiáltottak:

– Ó, Baál, felelj nekünk!

De semmi sem történt, a tűz nem gyulladt meg.

Akkor Illés helyreállította az Úr oltárát, amelyet korábban az emberek leromboltak. Tizenkét kőből építette a törzsek száma szerint, majd rátette a fahasábokat és a feldarabolt bikát. Az oltár körül mély árkot húzott, és azt parancsolta az embereknek, hogy négy vödör vízzel öntsék le az oltárt és a ráhelyezett állatáldozatot. Ezt még kétszer megismételtette. Olyan sok víz gyűlt így össze, hogy már az árok is megtelt.

Illés pedig imádkozni kezdett:

– Uram! Hadd tudja meg a nép a

GYERMEKVÁR

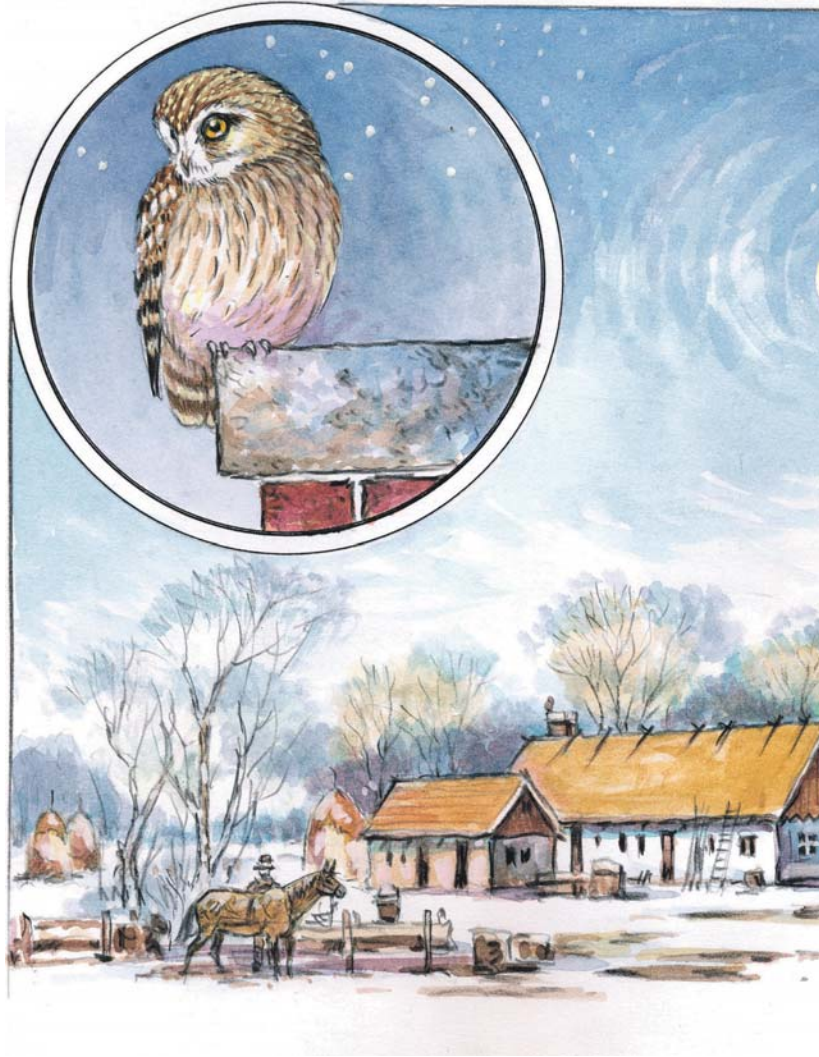
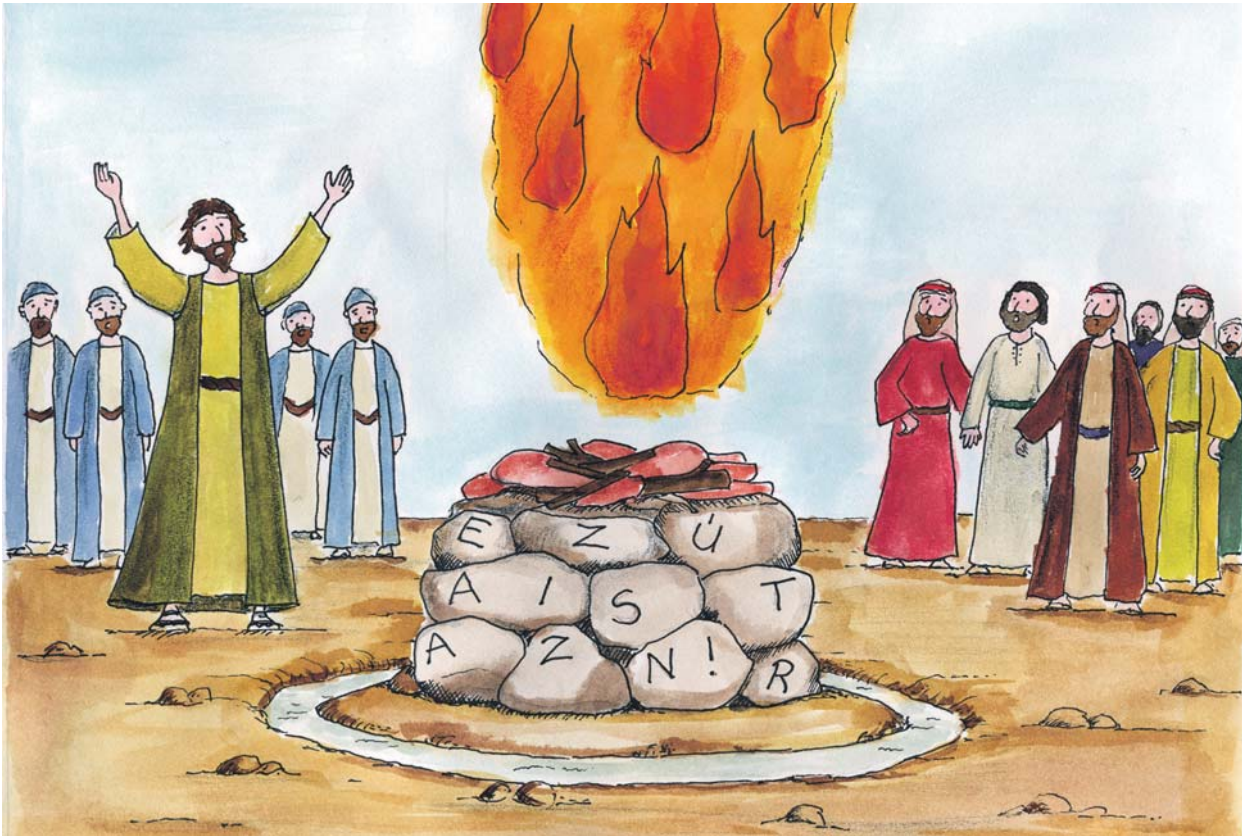

mai napon, hogy te vagy az igazi Úr, én pedig a szolgád, és mindent a te parancsodra tettem!

Abban a pillanatban lecsapott az Úr tüze, elégett a bika, a fahasábok, de még az oltár kövei is. Az árokban levő víz pedig teljesen eltűnt. Amikor a nép ezt látta, arcra borult, és kiáltozni kezdett.

Illés megparancsolta, hogy fogják el a Baál-papokat, és végezzék ki őket. Aháb királynak pedig megprófétálta, hogy az Úr hamarosan esőt bocsát a földre a nagy szárazság helyett.

Ha az oltár kövein található betűket helyes sorrendben összeolvasátok, megtudjátok, mit kiáltott a nép. Ez a beküldendő megfejtés.

RAJZ: BUDAI TIBOR

és egy földbe vert karóra ült. Onnan lesett a fűben mozgó pocokokra, egerekre, bogarakra. A kuvik tavasztól őszig főleg rovarokkal él, télen rágcsálókat és verebeket fog.

Szegény kis baglyot régen halálmadárnak nevezték, azt tartották, hogy jelzi a halál közeledtét. Ennek a babonának egyszerű a magyarázata: régen, amikor a tanyákon és a falvakban még nem volt villany, éjszaka csak akkor világított gyertya vagy petróleumlámpa a szobában, ha ott nagybeteg feküdt. Biztosan észrevették már, hogy az éjszaka repülő lepkéket, bogarakat mennyire csábítja a

kapja el a szalmakazalban alvó verebet. Odatípett a lyuk mellé, ahol a veréb bebújt, topogni kezdett, mire az rémülten kirepült, ő pedig a karmával ügyesen elkapta.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Mit gondolsz, hány pár kuvik él hazánkban?
2. Milyen fészket építenek a párok?
3. Vajon milyen súlyú a kuvik?

1. körülbelül 2000. 2. semmilyen, fehér tojásokat az aljzatra (faodra, padlás) rakják. 3. körülbelül 170 gramm

RAJZ: JENES KATALIN

Egészség

Beszélgetés a 2011. esztendő házasság hetének párjával

► **Idén dr. Szabó Endre orvos és felesége, Szabóné Nemesy Krisztina gyógyszerész vállalták, hogy a házasság hete programsorozat „arcai” legyenek. Mint a Nagycsaládosok Országos Egyesületének (NOE) volt elnöke a doktor úr megszokta már a közszereplést. Az elmúlt kormányzati ciklusban gyakran kényszerült arra, hogy megfogalmazza véleményét a politikai döntéshozók gyermekellenes intézkedéseivel szemben, olykor írásban, egy-egy országos napilap hasábjain vagy éppen a tévé képernyőjén. Felesége mosolyogva mentegődzik, nem szokott nyilvánosság előtt beszélni, kedves természetességgel mégis ő kezd mesélni a kezdetekről.**

– Tizenéves korunk óta ismerjük egymást, hiszen már a gimnáziumban osztálytársak voltunk. Bandinak már az elején nagyon tetszettem, szerelmes volt belém, de én sokáig inkább csak jó barátomként kezeltem őt. Tizennyolc éves voltam, amikor belementem, hogy járjunk együtt. S ettől kezdve valahogy egyenes lett előttünk a pálya. Furcsa módon megéreztem akkor, hogy ő lesz a házastársam. És a meggyőződés csak mélyült, erősödött bennem az évek során. Az, hogy ilyen korán találkoztunk egymással, segített az összecsiszolódásban. Jobban megismerhettük egymást, és ragaszkodóbbakká lettünk. Az osztályunkban egyébként még két ilyen diákszerelemből született házasság. Sajnos az egyik pár közben szétment, mégis érzékelhetően nehezen ment számukra a válás.

datot így persze nem tehetjük a hét jelmondatává. Még félre is érthetnék az emberek. Hiszen nem önmagát tartotta akkor nagyra Bandi, hanem a ránehezülő feladatokat érzekelte úgy, mintha óriásokkal kellene megküzdenie. A házasság nagy ajándék éppen az, hogy az élet harcait nem egyedül kell megvívunk, „félkarúan”.

– Ami foglalkoztat, azt meg kell, hogy osszam a feleségemmel – kapcsolódik be a beszélgetésünkbe Szabó Endre. – Talán furcsa, de gyakran még a rendelésekről is beszámolok neki, betegekről, esetekről. Minden-

FOTÓ: SZADVARI FERENC

ről, amiben nem köt az orvosi titoktartás. De ő is számíthatott mindig rám. Sohasem értettem az ismerőseinket, amikor úgy beszéltek a feleségről, mint akinek az a dolga, hogy a háztartást vezesse. El is zavart volna Krisztina, ha nem tisztelem, hogy mint gyógyszerésznek neki is komoly hivatása van, amit gyakorolni szeretne. Én is pelenkáztam a gyerekeinket, vigyáztam rájuk, ha nem rendelttem.

momra imponáló módon állt ki rendíthetetlenül mindig az igazság mellett. El is veszítette az állását, civilben úgynevezett „munkáspapként” szolgált, ám hiteles volt.

– Bizonyára Endre is igyekszik erre a hitelességre. Gondolom, ennek is köszönhető, hogy október 23-án a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje (polgári tagozat) kitüntetését kapta. Szintén tavaly ősz óta a Kárpát-medencei Családszervezetek Szövetségének alelnöki posztját látja el.

– A férjem ezeket a megbízatásokat nem pozíciónak, hanem feladatnak, sőt szolgálatnak fogja fel – veszi át a szót ismét Krisztina. – Mindenben támogatom őt. Hezitálás nélkül mondtam igent a felkérésre, hogy ebben az esztendőben mi képviseljük a házasság hetét.

A párkapcsolatokat illetően nagy bajban van a magyar társadalom. Különösen a fiatalokért aggodom. Tápasztalom, hogy nem merik elkötelezni magukat. Okolom ezért többek közt a médiát is. Csupa rossz házasságot látnak maguk körül az ifjak. Hütlenséget mutatnak be a filmek, tévéműsorok. Az újságban a szenzáció kell, az a pár, amelyik körül botrány kering, amelynek az élete maga a pokol, a zűrzavar. Az ilyenfajta házasságtól én is félnék. De tudom, van másfajta párkapcsolat is. A házasságra lehet felszabadult örömmel, reménnyel telve készülni. Mert – s mi erről szeretnénk meggyőzni a kishitűeket – a házasság intézménye jó, a legjobb, és működik.

■ – BÉPINTÉR –

Kit ad Isten?

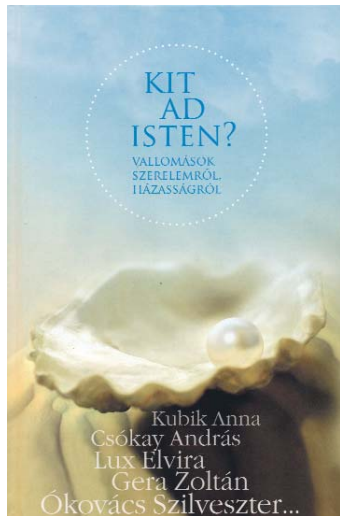
Szeretem az életszagú történeteket. A vallomásokat, amelyek nem egyszerűen pletykaéhségemet elégítik ki, hanem ennél sokkal többet adnak. Például szembesítenek a saját életemmel. Megerősítenek, hogy jó úton járok, vagy rácsodálkoztatnak arra, hogy másként is lehet(ne). Figyelmeztetnek a veszélyekre, és példát mutatnak a „hogyan tovább?”-hoz, ha magam is hasonló cipőben járok.

Különösen szeretem azokat a tanúságtételeket, amelyek valamiképpen a hit mibenlétét járják körül. Egy esztendővel ezelőtt ezért is forgattam nagy örömmel a *Mit ad Isten?* – *Vallomások hitről és életről* című interjúkötetet. (*EvÉlet*, 2010. január 31.) Az akkor kijegyzetelt gondolatfoszlányokat a mai napig ízlelgetem.

A *Heti Válasz* című hetilap munkatársai a múlt év végén újabb, az előbb említetthez hasonló koncepciójú és megjelenésű összeállítással jelentkeztek. A *Kit ad Isten?* című könyvben ezúttal a szerelemről és a házasságról faggatták a megszólalókat. Volt, aki egyedül, mások a párjukkal együtt vállalták a beszélgetést, és – miként az előszóból is kiderül – „jóformán tabukat sem ismerve, sőt esetenként már-már zavarba ejtő nyíltsággal” engedtek betekintést magánéletük legintimebb szegleteibe.

Így került be a kötetbe – a megjelenés sorrendjében – *Ókovács Szilveszter és Máthé Zsuzsa, Tolnay Lajos és Tolnay Márta, Schäffer Erzsébet, Pröhle Gergely, Csókay András és Altay Daniella, Kató Csaba és Kató Ágota, Karátsón Gábor és Granasztói Szilvia, Kovács András Péter, Cseri Kálmán, Huszthy Ádám és Ocskay Rita, Vathy Zsuzsa, Raj Ráhel, Csepregi Gyula és Fiers Márta, Gera Zoltán és Ágics Tímea, Nyíró András, Mohay Tamás és Keresztes Ilona, Kubik Anna, Fehér László és Geisler Edit, Lux Elvira*, valamint

Harmathy András és Sára Ágota. A kötet összeállítói olyan embereket kérdeztek, akik párjukban nemcsak szövetségest, barátot, támaszt, szülő- és/vagy alkotótársat kaptak Istentől, hanem a társukkal való kapcsolatukon keresztül valamiképpen őhozzá is közelebb kerültek.

Mit jelent a (házas)társunkkal együtt megjárni a mélységeket és a magasságokat? Hogyan lehet több évtizeden keresztül hűségnek maradni egymáshoz egészségben és betegségben, örömben és bánatban? Hogyan lehet megtalálni az egyensúlyt család és munka, magánélet és szolgálat között? Hogyan lehet megbocsátani a hütlenséget, feldolgozni a szeretett társ elvesztését, szembenézni a válás okozta sebekkel? Ilyen kérdéseket járnak körbe az interjúk, melyek tanulságokkal szolgálhatnak azoknak is, akik már házasságban élnek, és azoknak is, akik még csak készülnek erre a lépésre.

■ V. J.

Kit ad Isten? – Vallomások szerelemről, házasságról. *Heti Válasz* Kiadó, Budapest, 2010. Ára 2900 forint.

Családi körben

– A házasság hete idei mottójával, amelyet Krisztina és Endre fogalmazott meg – „Veled vagyok egész” –, épp erre az összeforrottságra utaltak?

– A jelmondat egy közös élményünkből fakad. Egyszer, még NOE-elnyökként, Bandi lógó orral tért haza egy rendezvényről. Nem úgy alakult az egyesület dolgai, ahogyan szeretne volna, de már az, hogy beszélhetett róla nekem, könnyebbéget adott neki. Ekkor szakadt ki belőle vallomásszerűen, hogy „nélküled félkarú óriás lennék”. Ezt a mon-

Házaspárként így vagyunk teljesek, ha egymást kiegészítjük.

– A „Veled vagyok egész” mottót, tudom, egy kis „áthallás” miatt is választották.

– Bizony beleérthető az Istennel való kapcsolatunk is. Az Úristen áldása, segítsége elengedhetetlen egy házasságban. De nem szeretem, ha valaki szenteskedik, mindent vallásos mázzal önt le. Nem szerencsés – ne botránkozzanak meg a kemény kifejezésért – „lökni a szent sódert”. Ez nem érdekli a mai embereket. A va-

Házasság hete 2011

A Magyar Evangéliumi Szövetség (Aliansz) támogatásával február 11. és 20. között ismét megszervezik a *házasság hete* – Magyarország rendezvénysorozatát. A 2011. év mottóját dr. Szabó Endre és felesége, Szabóné Nemesy Krisztina – az idei hét házaspárja – így fogalmazta meg: „Veled vagyok egész.”

A házasság hetének nyitó istentisztelete február 13-án, vasárnap 10 órakor lesz Gödöllőn, a református templomban (Szabadság tér 8.). Igét hirdet dr. Szabó István, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke.

Az alkalmak közül szeretettel ajánljuk a következő evangélikus szervezésű programot: február 14-én, hétfőn 18 órakor Bálint-napi koncert lesz Mekis Péter, a Boyzless Voice és a Szélrózsa Band közreműködésével a Deák téri templomban (Budapest V., Deák tér 4.). A koncert után kerül sor a jelen lévő párok megáldására.

További programok: www.hazassaghete.hu.

BÁLINT-NAPI KONCERT

Deák téri evangélikus templom

2011. február 14.

18 óra

Mekis Péter és a Boyzless Voice

Közreműködik a Szélrózsa Band. A koncerten rövid igehirdetés is elhangzik, majd lehetőség nyílik arra, hogy a résztvevők áldást kérjenek életükre.

Mediatámogatók: Protestáns Újságírók Szövetsége

HIRDETÉS

A farkasréti ökumenikus esték következő alkalmán, február 14-én, hétfőn 18.30-kor *Várady Endre* baptista teológus *Az ökumenizmus pedagógiája – a krisztusi örökség felfedezésének útja* címmel tart előadást és vezet beszélgetést. Helyszín: evangélikus–református templom, Budapest XI., Németvölgyi út 138. Sok szeretettel várunk minden érdeklődőt!

HIRDETÉS

A Budahegyvidéki Evangélikus Templomépítési Alapítvány köszönetet mond a személyi jövedelemadó 1%-aként részére felajánlott összegekért. A 2009. évi felajánlásokból 615 534 Ft érkezett az alapítvány részére. Ezt az alapító okiratban foglaltaknak megfelelően az ifjúság nevelésére-oktatására, diakóniai tevékenységekre és az időskorúak gondozására fordította az alapítvány.

Az alapítvány kuratóriuma

HIRDETÉS

Mentálhigiénés lelkipogdozó szakirányú továbbképzési szak
A Semmelweis Egyetem (SE) Mentálhigiéné Intézete az Evangélikus Hittudományi Egyetemmel és a Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskolával együttműködésben 2011 szeptemberétől *akkreditált mentálhigiénés lelkipogdozó szakirányú továbbképzést* hirdet.

A *felvétel kritériuma*: főiskolai vagy egyetemi hitéleti végzettség, egyházi ajánlás és személyes alkalmasság. A *képzés időtartama*: 4 félév, 550 óra (havonta 2 nap + 2 intenzív hét).

A jelentkezés az SE Mentálhigiéné Intézetben igényelhető jelentkezési lapon történik. Igénylés postán: SE Mentálhigiéné Intézet, 1450 Budapest, Pf. 91 vagy 1085 Budapest, Üllői út 26., e-mailen: mental@mental.usn.hu vagy telefonon: 1/266-1022. Letölthető: www.mental.usn.hu.

A *képzésről bővebb tájékoztatást ad*: Török Gábor és Semsey Gábor. Telefon: 1/266-1022.

HIRDETÉS

Dies Academicus 2011

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) február 24-én, csütörtökön ünnepi konferenciát rendez, melyre minden érdeklődőt szeretettel várunk.

PROGRAM

- 10.00: Köszöntés – dr. Szabó Lajos rektor
- 10.15: Megemlékezés D. dr. Pröhle Károly professzorról születésének 100. évfordulóján – Gáncs Péter püspök, Sárkányné Horváth Erzsébet nyugalmazott lelkész
- 10.45–11.00: Szünet
- 11.00: Ünnepestélyes díszdoktoravatás, melynek során az egyetem díszdoktorává avatja Gémes Istvánt, dr. Rudolf Kellert és Szokolay Sándort Székfoglaló előadások:
 - Isten elsődleges ajándéka, a nyelv – Gémes István
 - A történeti kutatás mint teológiai egzisztencia. Az egyháztörténelem feladatai a teológiai diskurzus keretében – prof. dr. Rudolf Keller
 - A korál zenei és szövegi dramaturgiája szakrális műveimben – Szokolay Sándor
- Zárszó – dr. Fabiny Tamás püspök
- 13.00: Ebéd a teológusotthonban

Az EHE énekkarát Wulfné dr. Kinczler Zsuzsanna vezényli. Fuvolán közreműködik Kapi Judit.

Kérjük, szíveskedjék részvételi szándékát telefonon vagy e-mailben legkésőbb február 21-ig jelezni. Evangélikus Hittudományi Egyetem, 1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3., e-mail: teologia@lutheran.hu, tel.: 1/469-1050, mobil: 20/824-9263.

A rádiós istentisztelet-közvetítés miatt a szokásos angol nyelvű istentisztelet vasárnap helyett február 12-én, szombaton 17 órakor lesz a fasori evangélikus templomban (Budapest VII., Városligeti fasor 17.). Igét hirdet Lehel László evangélikus lelkész.

Istentiszteleti rend • 2011. február 13.

Vízkereszt után utolsó vasárnap. Liturgikus szín: fehér. Lekció: Mt 17,1–9; 2Móz 3,1–14. Alapige: ApCsel 26,1,9–20. Énekek: 280., 338.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bence Imre; II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé de. 10. Veperdi Zoltán; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztójanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv., családi) Fodor Viktor; Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstüick M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4. de. 9. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. (asztali beszélgetések); VII., Városligeti fasor 17. de. 10. (rádiós istentisztelet-közvetítés) Szabóné Mátrai Marianna; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák, kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; IX., Haller u. 19–21., I. emelet de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; Gát u. 2. (katolikus templom) du. 6. (vespera) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. Benkóczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Joób Máté; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. dr. Joób Máté; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Balicza Iván; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Grendorf Péter; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamás; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom) de. 10. Ponicsán Erzsébet; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Fekete Gy. Viktor; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Vető István; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Vető István; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Kósa László; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. 10. Kósa László; Rákoscsuba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Nagyné Szeker Éva; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. Nagyné Szeker Éva; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. dr. Korányi András; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. dr. Korányi András; Kispest, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (úrvacsorás mise, családi nap) Gregersen-Labossa György; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Ittész István; Pilisvörösvár (református templom) du. 2.; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. (családi) dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Főhajtás a legbátrabb város előtt

► Balassagyarmat neve mindörökre egybeforrt a bátorsággal és a hazához való hűséggel. Azzal, hogy lakosai fegyverrel szálltak szembe a betolakodó cseh csapatokkal, már 1919. január végén, február elején kivívta magának a Civitas Fortissima címet, pedig a hálás utókor nevében a parlament ezzel csak 2005-ben tisztelte meg.

Az első világháború harcait magyar részről lezáró belgrádi egyezményt 1918. november 13-án írta alá a Károlyi-kormányt képviselő Linder Béla, aki nagyjából ezzel egy időben szélnek is eresztette a frontról hazatérő bakákat. Ennek következményeként a Monarchia magyar vezényletű, közel milliós hadserege egy pillanat alatt jelentéktelenné zsugorodott, semmivé lett.

Ezt kihasználva Románia, Szerbia, valamint az ugyancsak a Monarchia részét képező Csehország szinte egy időben, de három irányból rátört hazánkra. Mindezt azért tették, hogy még a békeszerződés aláírása előtt katonailag mind nagyobb területet foglaljanak el, kész politikai helyzetet teremtve. Az antanthatalmak ezt a katonai előrenyomulást anyagi és politikai eszközökkel támogatták.

Ellenükben hazánk csak önmagára számíthatott volna. Károlyi Mihály azonban vakon bízott a majdani béketárgyalás igazságos döntésében, és a honvédelem megszervezése helyett inkább az antant jóindulatának elnyerésére törekedett. Erről tanúskodik a december 3-án írt kiáltványa: „Magyarok! Vyx a keleti szövetséges hadsere-

gek nevében követeli, hogy a magyar csapatokat vonjuk ki az egész tót vidékről, mert a cseh hadsereg beavatkozására a csehszlovák állam fel van jogosítva. Ugyanekkor román csapatok szállják meg Erdélyt és átveszik a közigazgatást. A fegyverszüneti szerződéssel ez ellentétben áll, de a kormánynak nincsen hatalma ezeket a követeléseket és tényeket megváltoztatni. (...) Hajoljatok meg a kényszerítés előtt, mert minden erőszak csak ronthatná helyzetünket a nemskóra összeülő békekonferencia előtt.”

Egy hónappal később a románok minden különösebb harc nélkül Erdély egészét, a csehek pedig szinte a teljes Felvidéket elfoglalták. Az antant újabb és újabb demarkációs vonalak mögé kergette a magyar hadsereget és közigazgatást. No persze a támadók ezeket sosem tartották be. A csehek például az Ipoly menti demarkációs vonalat 1919 januárjában lépték át, amire a magyar katonaság csak tiltakozással reagált. Elfoglalták Balassagyarmatot, Szécsényt, Ipolytarnócot, Dejtárt és Litkét. Terveik szerint Aszódot, Hatvant és Gyöngyöst is meg akarták szállni. Ezt az előretörést akadályozták meg, valamint az Ipoly-vonal honban maradását érték el Balassagyarmat hős polgárai, akik fellázdak az idegen hadsereg ellen.

A város lakóit a vasutasok szervezték meg, akik ráadásul a Víz Zsigmond százados által vezetett, Magyaránáldorban és Aszódon állomásozó bakákat is meggyőzték arról, hogy már nincs hová hátrálni tovább, eljött tehát a cselekvés ideje. Az elmentámadásról szóló tervekről a százados tájékoztatta a magyar kormány megbízottját, aki egy csöppet sem támogatta az ötletet. Éppen el-

lenkezőleg: minden erejével azon fáradozott, hogy lebeszélje a fegyveres ellenállásról.

Honnan, honnan nem, de tény, hogy a csehek értesültek a támadási szándékról. Január 29-én hajnalban ennek ellenére megindult a civilek és a honvédek összehangolt rohamra. Olyan heves volt ez a támadás, hogy Balassagyarmat stratégiai pontjai nagyon hamar az ellenállók kezébe kerültek, a csehek pedig szépen visszaszorultak a helyőrségi laktanyába. Ezt azonban elkeseredetten védelmezték. A honvédség délután visszavonult Magyaránáldorra, ettől kezdve egészen a bakák esti visszatéréséig Balassagyarmat lakossága egyedül harcolt a cseh csapatok ellen. Állták a sarat. Este azonban vasúton Iglóról megérkeztek a géppuskások, Magyaránáldorról pedig visszatértek a honvédek, akik aztán újult erővel vetették bele magukat a harcokba. Végül is a csehek megadták magukat, a magyar bakák pedig az ezt követő néhány nap alatt „menetből” visszafoglalták Szécsényt, Litkét, Raptop, Dejtárt és Patakat.

A csehek a magyar előretörés hírére azonnali fegyverszüneti kérelemmel fordultak a magyar kormányhoz – Losoncon és Ipolyságon állomásozó katonaságuk felkészült a visszavonulásra. Károlyi Mihály azonban leállította a magyar bakákat, meghíúsítva a megszállt területek további felszabadítását...

Azóta tudjuk: a Felvidék elveszett, de Balassagyarmat hős védői az Ipoly völgyében vezető vasútvonal mellett tizennyolc települést mégis megmentettek a trianoni diktátum vasmarkába szorított Magyarország számára.

■ JEZSÓ ÁKOS

Kőbe zárt szépség

Samu Katalin halálára

Régi emlék jutott eszembe, negyven éve történt, de lehet, hogy több is. Hódmezővásárhelyen, a Garai utca egyik házánál felnőttek kukucsáltak be a kerítés résein. Bent az udvaron egy hatalmas kőből két mackó alakja derengett föl. Fiatal nő véste a kemény anyagot, nagykalapáccsal a tavaszi délelőttben.

A másik kép fájó. Az utolsó látogatás. Már csak az ablakban váltottunk szót, halkan beszélt, és nagyon mélyről, rázkódva köhögött. Megcsapott a szoba sarkvidéki hidege, ahogyan vánszorogva botorkált vissza, hogy adjon új katalógusából.

Samu Katalin szobrászművész 1934. november 21-én született Hódmezővásárhelyen. 1958-ban tért vissza szülővárosába, s kezdett dolgozni, lázasan és szorgalmasan. Visszanyúlva a gyökerekig, egyszerű és tiszta formákban fejezve ki gondolatait. Amikor az Aczél-korszak elkezdődött, és a legtöbb művész olcsó (szocreál) munkákkal jelentkezett, ő tünenyenes állatszobrokat állított ki. A fekvő borjún megtartotta a kő eredeti szépségét, alig nyúlt hozzá, s így lett monumentális remekmű. Murakózi csikója játékos, lófeje kíváncsian beszédes, pulija

kócos és figyelő, játszó mackói bumfordiak...

Mestere, Borsos Miklós szavai ma is fontosak: „Örülök, hogy Samu Katalin őszinte maradt, és nem vette föl az absztrakció kényszerzubonyát, ami oly sokakat, még tehetségeseket is fogva tart.” A művész fáradhatatlanul építette különös világát. Csikójának társa született; gazdája, egy melegszívű kisfiú, leánypajtása és

a bátyja is megörökítődött, sőt a nagymama (Juli néni) is. Anya gyermekkel című domborítása a szeretet és féltés korai remeklése.

Samu Katalinnak volt ereje és bátorsága folytatni a hagyományt, a vá-

sárhelyi tradíciót, ami megtart életeket, de a nemzetet is! Szépséget teremtő rend született, ahogyan a kőből kibontotta alakjait, tűnődő arcait; úgy dolgozott, ahogyan az alföldi parasztember tette a portáján, az ügyes kezű bognár forgácsillatú műhelyében.

„Samu Katalin szobrai áradóak, maguktól értetődőek” – írta a barát, Kő Pál. Igaz emberi mondandót hordoznak, örök igazságot rejtenek magukban. A vásárhelyi iskola megújult általa. Nem a pillanatnyi divat vezérelte, hanem a teremtő erő és a belső, rejtőző hit.

Kiáltó szegénységében is eljárta a kis evangélikus templomba. Átadva helyét az időseknek, legtöbbször oldalt állt a falnál; a Biblia üzenete, a zsoltárok ódon hangja ki-tűzéstette az arcát. Most, 2011. január 21-én minden kilobbant. De a teremtés lázában alkotott gazdag életmű, kőbe zárt portréi, kutyakölykei, csikói, vörös terrakottái, rézdomborításai, kevés vonalú rajzai itt maradnak velünk.

Régen tudtuk, s most megerősödött bennünk, hogy Samu Katalinnak a legjobbak – Szalay Ferenc, Németh József, Fejér Csaba, Kajári Gyula, Fodor József – között a helye.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

A Pomodoro technika

► **A számítógéppel végzett munka egyik nagy hátránya – főleg, ha szabadidős tevékenységeink nagy része is a világhálóhoz kapcsolódik –, hogy néha teljesen összekeveredik a munkával töltött idő a pihenésre fordíthatóval. Ennek egyrészt a hatékonyságunk csökkenése az egyik következménye, másrészt pedig a nap végén úgy érezzük, hogy az szinte nem is állt másból, csak munkából.**

A Pomodoro technika (<http://www.pomodrotechnique.com/>) a legjobb időmenedzselési módszer, amellyel eddig találkoztam. *Francesco Cirillo* találta ki csaknem két évtizede, nevét egy paradicsom formájú konyhai időzítőről kapta. Nagyszerűsége vélhetően éppen az egyszerűségéből fakad:

1. Válasszuk ki a feladatot, amelyet el akarunk végezni.
2. Állítsuk be az időzítőnket 25 percre, és álljunk neki.
3. Tartsunk 5 perc szünetet a következő munkaidőegység, azaz pomodoro előtt: álljunk fel, és csináljunk valami egészen mást.

Miért is jó ez? 25 perc éppen elég idő, hogy valami nagyobb dolgot vigyünk véghez, ugyanakkor végig a legjobb teljesítményt tudjuk nyújtani, ennyi ideig ugyanis még könnyű összpontosítani egy adott feladatra. A rövid szünetek pihentetik az agyat,

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

és mivel a géptől távol kell eltölteni, általában örömmel vetjük magunkat ismét a feladatra.

Ha konkrét feladatokra osztjuk a napi munkát, akkor a végén azt fogjuk látni, hogy mennyi mindent sikerült elvégeznünk aznap. Ha meg éppen egy pomodoro közben kellene valami mást csinálni, akkor az általában várhat 10-15 percet, vagyis a munkafolyamataink sokkal inkább ellenállók lesznek a zavaró körülményekkel szemben.

Nem tudni pontosan, hányan használják Magyarországon ezt a módszert, de az utóbbi időben igen népszerűvé vált. Számos weboldal, letölthető program vagy telefonos alkalmazás van, amelyet kimondottan erre a célra terveztek, a legtöbbjükkel a tennivalólista is karbantartható.

A személyes tapasztalatok mindenféleképpen jól jöhetnek, ha valaki ki szeretné próbálni a saját munkaidejének hatékonyabb megszervezésére:

- Az 5 perces szünetek fontosabbak, mint maga a pomodoro, végeredményben ez tartja össze a rendszert. Tilos elcsalni! Néha a legnehezebb dolog 5 percre megszakítani a

munkát, de ha ez nem megy, akkor valószínűleg a munka sem azzal a hatékonysággal folyik, amilyennel kellene. A szünetek tartanak fókuszban.

- 5 perc rengeteg idő, mosogassunk el, rakjunk rendet! Már az első nap után azt lehet észrevenni, hogy mennyivel otthonosabb környezetben dolgozunk. Ráadásul gyakran az ilyen intermezzók alatt szolgálhat a tudatalattid jó megoldásokat a problémákra.

- Készítsünk írott listát a nap elején vagy előző este arról, hány pomodorót akarunk elvégezni, és mivel fogunk foglalkozni alattuk. Ez nemcsak segít beosztani a napot, de utána jó lesz visszatekinteni, hogy a szimpla „dolgoztam” helyett mennyi különféle feladatot teljesítettünk.

- Érdemes az e-mailezéssel vagy a facebookozással töltött időt egy-egy pomodoróra korlátozni. Ha nem sikerül is ezalatt megválaszolni minden levelet, legalább látni lehet, hogy mennyi időt töltünk el egy naptól a levelezéssel és a közösségi oldalon.

És még valami: a Pomodoro technika arról szól, hogy miként menedzseljük a legjobban a munkával töltött időt, ezért értelemszerűen ne alkalmazzuk a szabad időre! Végezzük hatékonyan a feladatainkat, és utána éljünk a szabadsággal. Ha pedig a napi igeolvasásra még így se tudunk időt szakítani, egyszerűen szánjunk neki a napi tennivalók közül egy pomodorót.

■ NAGY BENCE

EVÉL&LEVÉL&LEVÉL&LEVÉL

(Az alábbi levél címzettje a lapunk múlt heti számának – László Jenő Csaba által jegyzett – vezércikkében idézett hölgy.)

Kedves Noémi!

Gyere el velem a templomba! Lehetőleg ne az utolsó pillanatban, hanem egy fél órával előbb, hogy még tudjunk egy kicsit beszélgetni is. Hiszen közben csendben kell lennünk, figyelnünk, imádkoznunk és énekelnünk lehet csak.

Ha odamegyünk, megnézhetjük a még üres, istentiszteletre készülő templomot. Láthatjuk, hogy kedves asszonyok virágot és gyertyát rendeznek, valaki az énekszámokkal foglalatoskodik, valaki a fűtést is bekapcsolta, és az már melegíti a padokat. Mindenki örül a másíknak, és szeretettel köszöntik egymást, kérdezik, hogy van, mi újság az életében. Minket is köszöntenek, visszafogottan, mert nem ismernek. Lassan gyülekeznek. Van egy pár kopottas énekeskönyv az ajtónál, veszünk mi is egyet, kikeressük benne a kitett énekszámokat.

Igaz, szegényes és egyszerű az egész. Nem vár kényelmes, puha karosszék, nincs egyforma meleg az egész légtérben, talán az orgona is elhangolódott már.

De gondold végig: mikor épült ez a templom? Általában *II. József* türelmi rendelete után, a 18. század végén, a 19. század elején épültek az evangelikus templomok. Sok áldozattal sokszor előbb húzták fel falait az itt lakók, mint a saját házukéit. Mennyi férfi és asszony ülte végig a hideg téli vasárnapok istentiszteleteit – igaz, nem körömcipőben és nem miniszoknyában. Hány ember fillérei tették azóta is használhatóbbá, tatarozták, szépítették, díszítették Isten dicsőségére. Hogyan lehet egy ilyen épületet modernizálni, hogy a mai igényeknek megfelelően? És miből?

Vajon eszedbe jutott-e valaha, hogy talán utóljára a nagyszüleid fizettek egyházfenntartói járulékot, és a te viszonylag jónak számító szingli fizetése Istennek járó tizede milyen célokat támogat?

De csönd, mert harangoznak, lassan telnek a meleg padok, s ha nincsenek is sokan, mégis érezhetjük, hogy összetartozó emberek ülnek ott egy-egy kisebb csoportban. Elviselik az egyenlőtlen meleget, a kisgyermekek nyafogását is. Mi közünk hozzájuk?

A kikeresett ének szövege alatt olvashatjuk: *Ambrosius* himnusza a Kr. u. 4. századból. Gondold végig: Ezerhatszáz évvel ezelőtt írta a szerző, a dalam is régi. Igaz, *Luther Márton* átdolgozta, de mikor? Ötszáz évvel ezelőtt! Ezerhatszáz év óta éneklük a keresztyények nemcsak ezt az éneket, de sokat, sokféle nemzetből és sokféle vallásból származókat, *Bachtól* és *Weöres Sándortól* is találsz Istent kereső és Istent már megtaláló dicsőretet.

Egyáltalán: szoktál énekelni? Te már nem tartozol a Kodály-féle tanítási módszert ismerő korosztályhoz. Énekelsz-e valamit is főzés, takarítás, vasalás közben? Nem csak a most szokásos, népdallá nem váló könnyűzenét hallgatsz? Így nehez megszólalni a templomban is, de az orgona segít abban, hogy bekapcsolódjunk, és talán a 4. szakaszra már együtt énekelhetünk a többiekkel.

Figyelhetünk a lelkészre és a többi szolgálattevőre ezután. Nem egyszerű ez sem. Bűnbánati imádság szól az elején. Isten elé lépni csak akkor lehet, ha meglátom kicsiny voltomat, átérezem érdemteleniségetem.

Kérdésem most is van: nem kellett-e megtanulni azokat a nyelveket, melyek segítségével sikeres munkádat végzed? Vagy: ha a számítógép rejtelmait akarod megismerni, rengeteg szakkifejezés kerül eléd – még lefordítva sem hasonlítanak a szó eredeti értelmére. Meg kell őket tanulni. Isten igéjének hallgatásánál is hasonló a helyzet. Minden mondatban beleütközünk olyan kifejezésbe, melyet a mai nyelv nem használ. Mi a teendő: meg kell őket tanulni!

„Imádkozzunk!” – szólít fel a lelkész, s ez újra nem könnyű. Figyelni és sajátunknak elismerni olyan mondatokat, amelyeket más fogalmaz meg. Mégis: ez vezet arra, hogy miként és miért szóljunk Istenhez. A mai ember szellemiségétől távol áll a „magasztalás, dicsőret” – mégis, át kell élnünk, hogy nekünk van arra szükségünk, hogy meglássuk mindenben, hogy övé az ország, a hatalom és a dicsőség. A hála szava után jöhet a kérés, mely a gyülekezetben az általánosan szükségésekért szól.

Talán könnyű az olyan embereknek, akik a Kádár-korszak alatt is fontosnak tartották, hogy akár maguk, akár gyermekeik hittanra, bibliaórára, templomba járjanak. De hidd el, nekik is meg kell küzdeniük hitükért. A Biblia olvasása, az imádkozás fontos hitéletünk gyakorlásában.

Én talán nem az istentiszteletet ajánlanám első próbálkozásnak. Aki nem nőtt bele a „templomozásba”, annak ez nem könnyű. Az istentisztelet mellett javasolnám, hogy kis létszámú, fiatalokból álló bibliatanulmányozó csoportot keress! Otthon felmerülő kérdéseidre kaphatsz közöttük választ, de hallgass a hitben járatosak tanácsára, és ne kerülj szélsőséges tanítók markába. Van az evangelikus egyháznak is sok bibliatanulmányozó csoportja, megfelelő vezetőkkal. Egyszerre megláthatod, hogy a tiszta, igaz tanítás érthető, elfogadható, személyesen neked szóló. Jézus Krisztus így tud munkálkodni a te szívedben is.

Ezt kívánja szeretettel:

BENCZE IMRÉNÉ (Budapest)

Az olvasók nem kíváncsiak vitákra

Férjemtől sokszor hallom: csak azt írd vagy mondd, ami épít! Sajnos *Herényi István* cikke (*EvÉlet*, 2011. január 30.) nem ezt követte. A legelkeserítőbb, hogy szerinte az istentisztelet képmutatásra szoktat. Az viszont örömmel töltött el, hogy mindaz, amit negatívumként említ, gyülekezetünkre, sőt az imahét vendéglátó gyülekezeteire sem érvényes. Örömmel és hittel mondtuk együtt a jeruzsálemi gyülekezet szépen megfogalmazott, átélethető és igaz imádságait. Jólesett, hogy a visszatérő szöveget már szinte kívülről tudtuk. Az egyház kétezer éves imádságkincsét megbecsülnünk és őriznünk kell!

A témát más fórumokon kellene megvitatni és konszenzusra jutni. Az olvasók nem szélsőséges nézetek vitáira kíváncsiak, inkább gazdagodni szeretnének hitükben az újság olvasásakor.

GLAZEWSKI MÁRTA tanár (Budapest)

Élmény

„Sosem fogom elfelejteni azt a csodálatos élményt, amikor 1989. március 15-én egy ismert magyar színész, *Cserhalmi György* az akkori ellenzék nevében jelképesen lefoglalta a Magyar Televíziót” – mondja *dr. Fabiny Tamás* püspök úr az *EvÉlet* 2011/5. számának 10. oldalán közölt interjúbán.

Bizony sokan voltunk a téren, még a fák ágain is ültek, s ők jól láthatták, hogy *Csengey Dénes* volt az, aki jelképesen lefoglalta a Magyar Televíziót. Sosem fogom elfelejteni...

RADOS PÉTER (Budapest)

» MERT AMIVEL CSORDULTIG VAN A SZÍV, AZT SZÓLJA A SZÁJ « (MT 12,34B)

Protestáns médiaműhely

Kérdések és válaszok a jövő egyházi médiájáról • Fókuszban az internetes újságírás

2011. március 18–20. – Berekfürdő, Megbékélés Háza

Fővédnök: *Szalai Annamária*, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnöke

Meghívott vendégeink: *Belénessy Csaba*, az MTI vezérigazgatója • *Hős Gábor*, a Polgári Média Egyesület elnöke • *Tarr Zoltán* zsinati tanácsos, az MRE elnökségi szóvivője • *Dr. Völgyesi Zoltán*, a Kölcsy Ferenc Református Tanítóképző Főiskola rektora

Szervezők: Protestáns Újságírók Szövetsége • Evangelikus Élet szerkesztősége • Kölcsy Ferenc Református Tanítóképző Főiskola, Debrecen

PROGRAM

2011. március 18. (péntek)

- 15.00: Regisztráció, szállás elfoglalása
17.00: Köszöntés – *Novotny Zoltán*, a Protestáns Újságírók Szövetségének elnöke
17.30: Nyitó előadás – Új médiatörvény, új szemlélet a közösség érdekében – *a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnökének delegáltja*
19.00: Vacsora
20.00: Ki kicsoda? Interaktív ismerkedés – *T. Pintér Károly* főszerkesztő, *Evangelikus Élet*
21.30: Szabad program (esti fürdőzés a termálfürdőben, borozgatás)

2011. március 19. (szombat)

- 8.00: Reggeli
9.00: Előadás – Párhuzamok a politikai és egyházi kommunikációban – *Szénási Miklós* főszerkesztő, *Debrecen folyóirat*
10.00: Előadás – Az on-line újságírás jövője – *Dévényi István* felelős szerkesztő, *Hetiválasz.hu*
11.00: Előadás – Útkereszteződésben állunk – *Pásztor Ádám*, az *MRE Zsinata Kommunikációs Szolgálatának igazgatója*
12.00: Ebéd
14.00: Előadás – Kálvinsillag üzenete – *Dr. Fekete Károly* egyetemi tanár, főszerkesztő, *Kálvinsillag*
15.00: Előadás – Az interjú, interjúportré jelentősége a protestáns médiumokban – *Arany Lajos* főszerkesztő-lead, *Főnix*

16.00: Párhuzamos programok:

- Multimédiás tartalom előállítása on-line felületre
 - A műhelyfoglalkozást vezeti: *Kerekes Sándor* stúdióvezető, *MTV Debrecen*
- Személyes konzultációk szakmai kérdésekről – A kérdéseket várják: *Faggyas Sándor* vezető szerkesztő, *Magyar Hírlap*; *T. Pintér Károly* főszerkesztő, *Evangelikus Élet*; *Arany Lajos* főszerkesztő-lead, *Főnix*; *Enyedi J. Gábor* műszaki igazgató, *Méliusz Rádió*, *Alföld Televízió*, *Debrecen*; *Nagy Bence* fejlesztő, *Moly.hu*

18.30: Vacsora

20.00: Párhuzamos programok:

- A *Lébtátország* című film megtekintése – Beszélgetés a film szerkesztő-rendezőjével, *Andriska Jánossal*
- Multimédiás tartalmak montírozása
- Termálfürdőzés

2011. március 20. (vasárnap)

- 7.45: Reggeli áhítat
8.00: Reggeli
9.00: Előadás – Kicsiben is elkezdhető! Községi média – *Nagy Bence*, a *Moly.hu* fejlesztője
10.00: Rádiós és televíziós tartalmak megtekintése és értékelése
11.00: A protestáns médiaműhely zárása
12.00: Ebéd, hazautazás

A Protestáns Újságírók Szövetsége és az *Evangelikus Élet* szerkesztősége mindazok jelentkezését várja, akik szívesen bekapcsolódnának az egyházi médiamunkába, illetőleg azokat, akik az elektronikus újságírással és az internetes honlapkészítéssel, valamint az írott sajtóval kapcsolatos ismereteiket szeretnék megalapozni, felfrissíteni, elmélyíteni.

» A jelentkezéseket a prusz@lutheran.hu e-mail címen várjuk 2011. március 1-jéig. A protestáns médiaműhely tanfolyama rendkívül kedvező áron, már 9990 forintért elérhető (tanfolyam, szállás, étkezés). A Protestáns Újságírók Szövetségének tagjai ebből az összegből további 25 százalékos kedvezményt kapnak!

HÍREK, HIRDETÉSEK

MagyarRádióna **Evangelikus isten-tisztelet a Magyar Rádióban**
Február 13-án, vízkereszt ünnepe után utolsó vasárnap 10 órától istentiszteletet hallhatunk az MR1 – Kossuth rádió hullámhosszán a fasori evangelikus templomból. Igét hirdet *Szabóné Mátrai Marianna* lelkész, a Déli Egyházkerület püspökhelyettese.

 50 ÉVE HARANGÖNTÉS ÖRBOTTYÁNBAN GOMBOS MIKLÓS aranykoszorús harangöntőmester
Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.
Referencia: www.harangontes.hu.
Levélcím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121. Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770. E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

mtv **Evangelikus műsorok a Magyar Televízióban**
Február 13-án, vasárnap az m1-en 10.55-kor az *Evangelikus magazinban* a házasság világnapján *Döbrentey Ildikó* és *Levente Péter* szól negyvenhárom éves közös életútjukról. Az adást az m2-n 13.30-kor megismétlik. Ugyancsak február 13-án, vasárnap az m1-en 11.30-kor kezdődik a *Mai hitvallások*, melyben *Próhle Gergely* országos felügyelő mondja el gondolatait. Az adást az m2-n 14.05-kor megismétlik. Szerkesztő *Nagy László*, rendező *Nemes Takách Ágnes*.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból február 13-ától február 20-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lélekhangoló.</i> Az Evangelikus Rádiómisszió félórája (online adás: www.civilradio.hu) 10.04 / Kossuth rádió <i>Istentisztelet közvetítése a fasori evangelikus templomból</i> Igét hirdet: Szabóné Mátrai Marianna püspökhelyettes 10.30 / m1 <i>Evangelikus magazin</i> (ismétlés 13.30 / m2) 12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 14.04 / Kossuth rádió <i>Szonda</i> (tudományos magazin) 15.05 / Bartók rádió <i>Jubilate Deo.</i> Évszázadok egyházi muzsikája 21.15 / Duna Tv <i>Emma</i> (angol játékfilm, 1996) (107’)	12.05 / Bartók rádió <i>A Weiner–Szász Kamara-szimfonikusok hangversenye</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangelikus egyház félórája 16.30 / m2 <i>Közbjáték.</i> Albert Schweitzer 21.17 / Bartók rádió <i>Vérnász</i> Frederico Garcia Lorca tragédiájának rádióváltozata 21.40 / m1 <i>Bolondos vakáció (magyar–román filmvígjáték, 1967)</i> (81’) 23.00 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló.</i> Az Evangelikus Rádiómisszió műsora (online adás: www.radio17.hu) 0.30 / Duna Tv <i>Beavatás.</i> Czakó Gábor televíziós esszéje	10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> Pável Márta hitoktató 18.00 / PAX <i>Egyház és állam</i> Bölcskei Gusztáv 20.40 / Duna Tv <i>Felfelé a lejtőn</i> (magyar játékfilm, 1958) (80’) 21.30 / Viasat 3 <i>Határok nélkül</i> (amerikai–német romantikus kalandfilm) 23.04 / Kossuth rádió <i>Hangalbum</i> Értékek, dokumentumok, ritkaságok az MR hangarchívumából 1.20 / TV2 <i>Egy hét Pesten és Budán</i> (magyar film, 2003) (86’)	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórája 15.05 / m1 <i>A magányos cédrus</i> (magyar dokumentumfilm) 19.35 / Bartók rádió <i>A Bajor Rádió Ének- és Zenekarának Schumann-hangversenye</i> 19.50 / Duna Tv <i>Kisenciklopédia</i> Georg Friedrich Händel 20.15 / Duna II. Autonomia <i>A látó ember – Wass Albert</i> (dokumentumfilm) 20.40 / Duna Tv <i>Tíz kenu</i> (ausztrál játékfilm, 2006) (88’) 23.10 / m1 <i>Múlt-kor</i> (történelmi magazin)
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.25 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 10.45 / m2 <i>Arborétumok, gyűjteményes kertek</i> 11.30 / TV2 <i>A folyó</i> (amerikai filmdráma, 1984) (116’) 14.00 / Hálózat Tv <i>Szentföldi szent helyek üzenete</i> Jézus mennybemenetele 14.35 / Kossuth rádió <i>Tér-idő</i> Gulyáskommunizmus a legvidámabb barakkban 17.40 / Filmmúzeum <i>A Hídember</i> (magyar filmdráma, 2002) (140’) 21.20 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> <i>Benne:</i> Jean-Joseph Cassanéa de Mondonville: Venite exultemus – kantáta	11.55 / TV2 <i>Kellemetlen igazság</i> (amerikai dokumentumfilm, 2006) (89’) 15.35 / Duna Tv <i>Szórvány.</i> Sorozat a távolban élő honfitársinkról 15.40 / Bartók rádió <i>Muzsikáló délután</i> (komolyzenei magazinműsor) 19.20 / Duna Tv <i>Az ifjú Pardaillan</i> (francia tévéfilm, 1996) (85’) 20.40 / Kossuth rádió <i>Az éhezőművész</i> Franz Kafka novellája 22.20 / m2 <i>November</i> (amerikai filmdráma, 2004) (78’) 23.15 / m1 <i>Vallások az ókor romjain</i> (dokumentumfilm) Dura-Europosz	8.55 / Duna Tv <i>Levél a királynak</i> (holland játékfilm, 2008) (107’) 12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében.</i> A házasság 12.22 / Kossuth rádió <i>Történet hangszerelve</i> 12.30 / Bartók rádió <i>Az Óbudai Danubia Zenekar játszik.</i> Schubert: Asz-dúr mise D. 678. 16.00 / m1 <i>Zegzugos történetek</i> A Költő utca a Svábhegyen 16.50 / Duna Tv <i>Pannónia 3 keréken</i> Brennbergbányától Bősárkányig 17.00 / PAX <i>Jordán Tamással Vámos Miklós beszélget</i> 19.00 / Duna Tv <i>„A zene az kell”</i> Zenés színházi körkép	6.00 / Tenkes Rádió (Siklós) <i>Lélekhangoló.</i> Az Evangelikus Rádiómisszió műsora (online adás: www.tenkesradio.hu) 9.50 / m1 <i>Kérdések a Bibliában</i> 10.00 / Duna Tv <i>Református istentisztelet közvetítése Gödöllőről</i> 10.04 / Kossuth rádió <i>Református istentisztelet közvetítése Budapestről, a mátyásföldi templomból</i> Igét hirdet: Bíró Ferenc lelkész 10.30 / m1 <i>Evangelikus ifjúsági műsor</i> 15.05 / Bartók rádió <i>Beszélgetések az egyházzeneről</i> Mendelssohn egyházenéje 16.00 / Bartók rádió <i>Összkiadás.</i> Liszt Ferenc orgonaművei, 1. rész

Új nap – új kegyelem

Vasárnap
Amiről hallottunk, azt láttuk is Istenünk városában: megtartja Isten örökre. Zsolt 48,9 (Zsid 12,28; Mt 17,1–9; 2Kor 4,6–10; Zsolt 63) Egyes (földi) városok időnként a figyelem középpontjába kerülnek. Pécs, Budapest, Gödöllő... A városok: életünk szinterei, földi otthonaink. Szépség és praktikum, mulandóság és maradandóság, emberi életek lenyomata. Mégis, minden város az enyészeté lesz egyszer. Épületei, terei nem maradnak meg örökké. Igazi otthonunk csak Istennél, az ő országában van. Ezt az otthont már most, hitünk által megkapjuk Istentől ajándékba. Nem vagyunk otthontalanok. Nem vagyunk gazdátlanok, ha Istenben megtaláljuk életünk Urát és Gazdáját. Bizony, itt van Isten, a mi Istenünk örökkön-örökké, ő vezet minket mindhalálig.

Hétfő
Jézus így válaszolt a samáriai asszonynak: „Aki ebből a vízből iszik, ismét megszomjazik, de aki abból az élő vízből iszik, amelyet én adok neki, soha többé meg nem szomjazik.” Jn 4,13–14 (Ézs 12,3; 2Kor 3,9–11/12–18; Róm 8,1–11) „Adj innom!” Lenyűgöző, ahogyan Jézus megszólít! Kiválszt egy hétköznapi pillanatot, s egy gesztussal elindít egy mély, életet megfordító párbeszédet. Ezt csak Isten Fia teheti! És máris az örök életről, az élő vízről beszél, amelyet ennek az asszonynak – a samáriainak! – kínál. Az asszonyban elindul valami, megy, és hirdeti: *Jöjjetek, lássátok azt az embert (...): vajon nem ez-e a Krisztus?* Adj innom! – szól hozzánk Krisztus. Mikor épp „vízért megyünk”, és nem is számítunk tán a megszólításra. És Jézus csendben szól, hív, tanít, szavával eltalál, hirdeti nekünk is az Atyát, és megfordítja életünket. Áldott az a perc, amikor találkozunk vele!

Kedd
Hang hallatszott a felhőből: „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm, reá hallgassatok!” Mt 17,5 (Zsolt 118,26; Jn 1,43–51; Róm 8,12–17) Kire hallgassak? Hogy éljek? Hogy legyek boldog? Hol találok meg magamat és az élet Urát? Van választék: lelki vezetők, önségítő könyvek, bölcsek és „bölcsek”, sarlatánok, lelki éhségünk meglovagolói, spirituális vágyunk vámszedői – de vajon ki igaz, hiteles? Zavarba jövök. Pedig kell válasz, kell útmutatás. Feltekin-tek. Lélekben. Az Atya szól, és Krisztusra mutat, és a galamb, mint a Lélek, száll. Igen, csak és kizárólag tőle, a Szentháromság egy igaz Istentől kapom meg mindazt, amire szükségem van. Ő vezessen ma és minden utamon!

Szerda
A világosság a sötétségben fénylik. Jn 1,5 (1Móz 39,20–21; Jn 3,31–36; Róm 8,18–25) Észrevehető, ahogy hosszabbodnak a napok. Reggel, délután egyre jobb a kedélyünk; a világosság feltölt derűvel, tettvággyal, aktivitással. A sejtjeink tavaszt várnak, és tudjuk, már a küszöbön áll a várva várt évszak. Az ember fény és D-vitamin nélkül – biológiai tény – nem élhet. Csodás adománya Istennek a fény, a világosság, a teremtés első csodálatos ajándéka. És legyen világosság! Lelkünkben is megcselekszi Isten ezt a csodát Lelke által. Életet csak általa kapunk, az ő fényéből, amit gyűjt bennünk. Fénylik, ránk ragyog, és megmutatja, mi az élet, ki vagyok én, és mi az Isten áldott szándéka velem. Add, Uram, fényedet, vezess, oszlasd a homályt bennem és körülöttem!

Csütörtök
Krisztus Jézus eljött, és „békességet hirdetett nektek, a távoliaknak, és békességet a közelieknek.” Ef 2,17 (Zsolt 65,6; Jel 1,1–2/3–8; Róm 8,26–30) Mindenkiért eljött és meghalt és feltámadt Krisztus, legyen az zsidó, görög vagy pogány. Szegény vagy gazdag. Idős vagy fiatal. Lelkileg erős vagy gyenge. Sokszor lehetek „közele”, amikor az élet csendes körülöttem, amikor – jelképesen – napfény csillan a vízen, és lágyak a hullámok. Könnyű imádkozni, a dolgok mennek a maguk medrében, szeretek, és engem is szeretnek. A szívemben hála. Máskor „távoli” vagyok. Nem látom Istent. Felhők takarják. Nem akarok felkelni, nem tudok hinni. Lázadok, sírok. És ő akkor is velem van. És akkor is adja békességét. Magához ölel. Megváltása akkor is enyém. Szeretete körbefog, Lelke erősít. Köszönöm, hogy eljöttél hozzám is, Krisztus.

Péntek
Ti magatok is mint élő kövek épüljetek fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokat ajánljatok fel, amelyek kedvesek Istennek Jézus Krisztus által. 1Pt 2,5 (Hag 1,9b–10; Jn 8,12–20; Róm 8,31–39) Nem minden mulandó! Mi magunk is kövek vagyunk, akikből lelki ház épül. Isten gyermekeinek közösségében, gyülekezeteiben, egyházában Isten óvó keze alatt mindenki a helyére lel. Ha az alap a Krisztus, minden kis kő helyre kerül. Van feladatunk, csak nekünk szánt helyünk.

Szombat
Világosságodhoz népek jönnek, és királyok a rád ragyogó fényhez. Ézs 60,3 (Mt 2,9; 4Móz 6,22–27; Róm 9,1–5) Hódolni Krisztus előtt – valami régimódi cselekedet? Csak a háromkirályok kiváltsága? Hódolni, leborulni, Jézust imádni minden kor keresztény emberének, minden Jézus-tanítványnak lelke mélyéből fakadó vágya és a megtérés nyomán fakadó késztetés. Imádni őt, aki által új életet kapunk. Mert ugyan nem vagyunk rá méltók, de „*bár még sötétség borítja a földet, sűrű homály a nemzeteket, de fölötted ott ragyog az Úr, dicsősége meglátszik rajtad*” (Ézs 60,2).

■ KÓHÁTI DÓRA

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangelikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line:** www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line:** Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők:** Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölnetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratosokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratosokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratosokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

